

การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ
ฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

โดย

ร.ต.อ.หญิง กอบกาญจน์ จิตต์กระจ่าง

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ 2542

K 42462052 : MAJOR : CURRICULUM AND SUPERVISION

KEY WORD : POLICE CADETS' SERVICE IN RURAL AREAS CURRICULUM / PARTICIPATION AND EXPECTATION

KOBKAN JITKRAJANG : PARTICIPATION AND EXPECTATION TOWARD POLICE CADETS' SERVICE IN RURAL AREAS CURRICULUM. THESIS ADVISORS : MAREAM NILLAPUN, Ed.D., KIRIBOON JONGWUTIWES, Ph.D., AND ASST. PROF. SOMDEJ NILLAPUN, M.A. 164 PP. ISBN 974-653-039-9

The purpose of the research were to study the participation of the police cadets and their supposed parents toward curriculum on police cadets' service in rural areas, and the expectations of the police cadets, their supposed parents, the executive police officers and the community development district officers. The sample were 30 supposed parents, 5 executive police officers, 4 community development district officers and 169 police cadets. The instruments used were interviewing schedules and questionnaires. The data were analyzed by using content analysis, percentage (%), arithmetic mean (\bar{X}), standard deviation (S.D). The findings were as followed :

On participation, the supposed parents made a willing decision to join the project. In planning aspect, they attended the meeting and planned some activities. In implementation aspect, they provided food and accommodations for the police cadets as well as assigning them household chore, teaching their work, arranging field visit, giving counseling, and transferring local traditions. In evaluation aspect, they signed to approve the police cadet's behavior and daily performance. In general, the supposed parents had participation in all aspects at high level. When considering each aspect, they had participation in implementation at the highest level by providing board and lodging, transferring and training their occupation, socializing with neighbors and local leaders, and telling rural way of life. In other aspects, they had participated in making decision and evaluation at high level where they had low level in planning for daily task training.

On participation, all expected that after the police cadets had passed the curriculum, they would be aware of the plight of the poor people, and perform their duty honestly. Moreover, they would have learned about their supposed parents' occupation, traditions and local culture.

Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2001

Student's signature..... Pol. Capp. Kobkan
Thesis Advisors's signature 1..... Maream 2 Kiriboon 3 Somdej

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ อาจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเดช นิลพันธุ์ ที่คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา สนับสนุน ช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จสมบูรณ์ พร้อมกับให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กาญจนา คุณารักษ์ และ พันตำรวจเอกวีรพล ตูลวรรณนะ ที่ชี้แนะและแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเติมเต็มให้การวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรดล สุขปิติ พันตำรวจโทณรงค์ ทรัพย์เย็น และ นายทวีศักดิ์ นิตติอาภรณ์ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาเป็นอย่างสูงในโอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ พ่อแม่สมมุติ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องหลักสูตร พัฒนาการอำเภอในเขตจังหวัดนครปฐม และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณ พันตำรวจเอกอารีย์ อ่อนชิต ที่ได้ให้ความช่วยเหลือประสานงาน และอำนวยความสะดวก ภายในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่มอบทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 20,000 บาท

ขอขอบคุณ ครอบครัว “จิตต์กระจำง” ที่เป็นกำลังใจ และขอขอบคุณ ร้อยตำรวจโท รัฐพล สุ่มมาตย์ และ ด.ญ.จิตตกาญจน์ สุ่มมาตย์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าเป็นผู้ช่วยในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ชนบท รวมทั้งเป็นกำลังใจที่ดีให้ผู้วิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยได้ศึกษาจนสำเร็จสมความปรารถนาด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (ABSTRACT)	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
สารบัญตาราง.....	ฏ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
	แนวคิดในด้านการมีส่วนร่วม.....	10
	แนวคิดในด้านความคาดหวัง.....	11
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	12
	ข้อคำถามของการวิจัย.....	12
	ขอบเขตของการวิจัย.....	14
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	14
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	15
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	18
	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	18
	ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	18
	ความสำคัญของการมีส่วนร่วม.....	20
	ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีและธรรมชาติของการมีส่วนร่วมของประชาชน	20

บทที่	หน้า
ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	22
ระดับและจุดเข้าสู่การมีส่วนร่วมของประชาชน.....	24
ยุทธวิธีหรือกลวิธีในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	27
กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	31
ปัญหาข้อจำกัดของการมีส่วนร่วม.....	34
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง.....	34
ความหมายของความคาดหวัง.....	34
ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง.....	35
ทฤษฎีความคาดหวัง.....	36
การจัดการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ.....	37
ประวัติโรงเรียนนายร้อยตำรวจ.....	37
หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2538 (ฉบับปรับปรุง).....	39
หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท.....	54
แนวทางการปฏิบัติของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามหลักสูตร	
นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท.....	57
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนสัมพันธ์.....	58
ความหมายของงานชุมชนสัมพันธ์	58
ความสำคัญและประโยชน์ของงานชุมชนสัมพันธ์.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	71
ระเบียบวิธีวิจัย.....	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
ตัวแปรที่ศึกษา.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	86
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับ ผู้บริหาร และพัฒนาการอำเภอ.....	87
1.1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่สมมุติ.....	87
1.2 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักเรียนนายร้อยตำรวจ.....	89
1.3 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของตำรวจระดับผู้บริหาร.....	91
1.4 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของพัฒนาการอำเภอ.....	92
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของพ่อแม่สมมุติ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ	92
2.1 ความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ.....	92
2.2 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ.....	99
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวัง ของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหาร และพัฒนาการ อำเภอ.....	100
3.1 ความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติ.....	100
3.2 ความคาดหวังของนักเรียนนายร้อยตำรวจ.....	102
3.3 ความคาดหวังของตำรวจระดับผู้บริหาร.....	103
3.4 ความคาดหวังของพัฒนาการอำเภอ.....	107
สรุป การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคาดหวัง.....	110

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
สรุปผลการวิจัย.....	113
การอภิปรายผล.....	116
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	119
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	119
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	120
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก สรุปวิธีดำเนินการวิจัย.....	128
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	130
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	132
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	135
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	152
ภาคผนวก ฉ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	154
ภาคผนวก ช เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย.....	157
ภาคผนวก ซ ภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	161
ประวัติผู้วิจัย.....	164

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	13
2	ชนิดและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	27
3	ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom.....	36
4	แสดงระบบและแนวคิดของตำรวจชุมชน.....	63
5	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนนายร้อยตำรวจ.....	74
6	ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์.....	80
7	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม.....	82

สารบัญ ตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงรายการดำเนินงานตามโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติ ประชาชนในชนบท.....	59
2	แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่สมมุติ.....	87
3	แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักเรียนนายร้อยตำรวจ.....	89
4	แสดงค่าเฉลี่ย และระดับความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ.....	99
5	สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	111
6	สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวัง.....	112
7	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย.....	129
8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ.....	155

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา คือ การสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นมีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่ประกอบ การงานอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และ ยารักษาโรค การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เป็นปัจจัยที่ช่วยแก้ ปัญหาต่างๆ ด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต (พนม พงษ์ไพบูลย์ 2540 : 3) ซึ่ง สอดคล้องกับทัศนะของ ประเวศ วะสี (2530 : 6) ที่กล่าวไว้ว่า"การศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดใน การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาคนและคนเป็นผู้พัฒนาและรับ ผลของการพัฒนา ที่แล้วมาเราสนใจในเรื่องวัตถุและระบบราชการยิ่งกว่าการพัฒนาคน"

รัฐบาลได้พยายามใช้การศึกษาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะมาถึงและเชื่อว่าการ ศึกษาจะเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การ เมืองและวัฒนธรรมของประเทศ จะสร้างสรรคความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ทั้งยังสร้าง ความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาระหว่างด้านต่างๆ ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาแห่งชาติ 2535 : ความนำ) ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุขและสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่าง เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 8) และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 -2544) จึงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคนเป็นสำคัญโดยใช้ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

แม้การศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของภาครัฐแต่ภาครัฐก็รู้ถึงคุณค่าและความจำเป็น ที่ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย จะเห็นได้จากในรัฐธรรมนูญแห่งราช

อาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดใน มาตรา 42 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ มาตรา 43 วรรคสอง การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามกฎหมายที่บัญญัติ มาตรา 76 รัฐต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจทางการเมือง การวางแผน เศรษฐกิจ สังคม การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ราชกิจจานุเบกษา 2540 : 12-16) ซึ่ง ประจวบ ไชยสาส์น ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องในพิธีเปิดสัมมนาทางวิชาการของ เรื่อง รัฐธรรมนูญกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2542 ความว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างขึ้นนั้นถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนเนื่องจากได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับเฉพาะนี้ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างมาก กล่าวคือ ได้กำหนดหลักการสำคัญๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การกำหนดความเสมอภาคในสิทธิของบุคคลในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย การกำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นต้น...” โดยสรุปแล้วรัฐธรรมนูญจะปรับเปลี่ยนบทบาทของรัฐจากผู้สั่งการหรือดำเนินการ มาเป็นผู้กำกับดูแล โดยให้เอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

ในส่วนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคนเป็นสำคัญโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 เป็นแผนงานที่เน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาจากส่วนกลางไปยังพื้นที่ทุกส่วนของสังคมเพื่อให้ท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ โดยนโยบายดังกล่าวกำหนดไว้ในส่วนของนโยบายการพัฒนาการศึกษา มีข้อความของนโยบายระบุไว้ว่า “...มุ่งปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการของรัฐใหม่ เพื่อให้การจัดการศึกษามีอิสระและมีเสรีมากขึ้น ปรับเปลี่ยนการตัดสินใจจากกรมในส่วนกลางเป็นการตัดสินใจในพื้นที่ทุกส่วนของสังคม ตั้งแต่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันครอบครัว องค์กรพัฒนาเอกชน ธุรกิจเอกชน และองค์กรภาครัฐ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ...” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2539 : 58) และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 8(2) “ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 29 “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล

ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน..." (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542)

จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่ดีที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนนั้นต้องให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อจะได้สอดคล้องกับปัญหาและตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

จากแนวความคิดเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมหรือการพัฒนาในด้านการศึกษาก็ตาม ได้รับการยอมรับว่าหากปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว กิจกรรมเหล่านั้นมักจะประสบความล้มเหลว ไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือไม่ต่อเนื่องยั่งยืน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ในปัจจุบันจึงหันมาให้ความสนใจและยอมรับแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจ เพื่อประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ (กิตติชัย การโสภณ 2536 : 1)

ความสำเร็จในการดำเนินงานที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ก่อประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต กล่าวคือ ในแง่ของการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเป็นปัจจัยส่งเสริมให้ระบบการศึกษาสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้น (เสน่ห์ จามริก 2526 : 173) แต่มีข้อวิพากษ์ว่า การจัดการศึกษาทุกวันนี้ตอบสนองกับชุมชนและเป็นไปเพื่อคนส่วนใหญ่จริงหรือไม่ ถ้าตอบสนองและเป็นไปเพื่อคนส่วนใหญ่จริง ทำไมชุมชนชนบทจึงล้มละลายพึ่งตนเองไม่ได้ (ประเวศ วะสี 2532 : 13-30)

แม้นโยบายที่ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะมีกำหนดไว้ในแผนงานต่างๆ ทั้งอดีตและปัจจุบัน แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมากลับพบว่านโยบายยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ โดยในรายงานที่กล่าวถึงสภาพที่เป็นจริงด้านการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2538 : 11-17) กล่าวว่า ระบบการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในระบบที่กำหนดจากส่วนกลางที่ไม่สอดคล้องกับทรัพยากร ความต้องการ ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะมุ่งพัฒนาเมืองและธุรกิจมากกว่าเพื่อสังคมชนบท นอกจากนี้ระบบการศึกษาจะยังไม่ได้สร้างให้คนมีจิตสำนึกที่ถูกต้องและไม่ได้ปลูกฝังให้มีความรักในถิ่นฐาน รายงานนี้สอดคล้องกับรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการที่ปรึกษาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ของสำนักงานคณะ

กรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538 : 17) ที่สรุปสถานการณ์และปัญหาการศึกษาที่เป็นระบบศูนย์อำนาจ รวมถึงกฎระเบียบและขั้นตอนต่างๆ ของทางราชการยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ลักษณะการศึกษาที่จัดโดยรัฐเป็นระบบที่แยกส่วน สถาบันการศึกษาขาดอำนาจในการตัดสินใจ ชุมชนและท้องถิ่นไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตน ประชาชนเองก็ไม่ตระหนักในสิทธิของตนในการรับการศึกษา ทำให้การศึกษาไม่เป็นที่เดียวกับชุมชน แปรกแยกจากชุมชน ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการขาดประสิทธิภาพและขาดมาตรฐานทางการศึกษา

จะเห็นได้ว่าเป็นความพยายามของรัฐบาลที่จะพยายามส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ซึ่งจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การกำหนดนโยบายมีความสอดคล้องกันในเรื่องการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาก็ตาม แต่ก็ยังคงมีกระทรวงอื่นๆ ที่มีหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษา เช่น กระทรวงกลาโหม มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนทหาร ในระดับต่างๆ นอกจากนั้นสำนักงานกฤษฎีกาซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มอบหมายให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนตำรวจ ในระดับต่างๆ

สำหรับสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มอบหมายให้โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาโดยตรงให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งนับว่าโรงเรียนนายร้อยตำรวจเป็นสถาบันการศึกษาหลักที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในการผลิตข้าราชการตำรวจระดับชั้นสัญญาบัตร เพื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่และรับใช้ประชาชน รวมทั้งการรักษาความมั่นคงของชาติ ดังนั้นโรงเรียนนายร้อยตำรวจจำเป็นต้องผลิตและสร้างข้าราชการตำรวจที่ดีและมีคุณภาพ คือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและเป็นผู้ผู้นำในสังคมได้ รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาของประชาชนได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาให้กับ นักเรียนนายร้อยตำรวจนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะตำรวจจะเป็นผู้รักษากฎหมายและเป็นผู้ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งในส่วนนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นห่วงอย่างยิ่ง ดังกระแสพระราชดำรัสที่พระราชทานในพิธีประดับยศแก่นายตำรวจชั้นนายพล เมื่อ 28 ตุลาคม 2535 ความว่า

ตำรวจเป็นผู้ที่มีความสำคัญในประเทศเพราะว่าตำรวจทั้งหลายที่จะเชื่อมโยงเจ้าหน้าที่ทั้งหลาย ทั้งในด้านป้องกันประเทศ ทั้งในด้านสร้างความสงบสุขของประชาชน และความก้าวหน้าของสังคม จึงจะต้องมีความรู้และจะต้องมีปฏิภาณที่จะปฏิบัติให้ทุกฝ่ายสอดคล้องกัน ช่วยกันสร้างความสามัคคีและเมื่อมีเหตุการณ์ใดๆ ก็จะต้องพยายามที่จะแก้ปัญหา โดยใช้ความรู้และวิชาการที่แตกต่าง...ฉะนั้นทุกคนมีความรับผิดชอบสูง แต่ถ้าปฏิบัติตามหน้าที่ที่ รับผิดชอบนี้ได้ดี ก็จะเป็นผู้ที่มีเกียรติแท้และภูมิใจได้ว่าปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม เพื่อให้ประเทศชาติได้มีความสงบสุข และมีความก้าวหน้ามั่นคงได้อย่างดี

ตำรวจเป็นกลไกของรัฐที่มีบทบาทในการรักษาความผาสุกปลอดภัยของประชาชนและสังคมโดยเฉพาะในยุคสมัยที่ประเทศไทยได้พัฒนาการบริหารและการปกครองในระบบประชาธิปไตย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งกรมตำรวจได้นำเอาแนวความคิดนี้มาเป็นตัวกำหนดเป็นหลักการทำงานของงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เพื่อใช้ในการพัฒนาข้าราชการตำรวจและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เนื่องจากได้เล็งเห็นว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติด ยาเสพติด และการกระทำผิดทางอาญาต่างๆ หากปราศจากความร่วมมือจากประชาชน ก็มีอาจประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประชา พรหมนอก 2542) และ วชิษฐ์ เดชกฤษ (อ้างใน นวลละออ สุภาพล 2534 : 1) ได้สรุปหน้าที่และปัญหาของตำรวจไว้ว่า “ตำรวจ” เป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นใน รัชกาลที่ 4 นี้เอง เพราะเดิมหน้าที่จับกุมผู้ร้ายเป็นของประชาชนซึ่งเรียกว่า สารวัตรกำนัน แต่ต่อมาประชาชนมีภาระหน้าที่มากขึ้น ทั้งสังคมก็ซับซ้อนขึ้น ประชาชนจึงมอบหน้าที่ดังกล่าวให้กับตำรวจ ตำรวจจึงมีอำนาจจับกุม มีอาวุธ พกอาวุธและใช้อาวุธปืนได้เมื่อมีเหตุจำเป็น สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ประชาชนมอบให้ทั้งสิ้น ดังปรากฏชัดในงบประมาณแผ่นดิน อันมาจากภาษีอากรหรือในรูปของเงินเดือนที่ตำรวจได้รับ สรุปแล้วตำรวจต้องเป็นผู้รับใช้ประชาชนอันเป็นนายของพวกเขา อย่างไรก็ตาม อำนาจเมื่อให้กับใครมากเกินไปก็มักเกิดความเสียหาย ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ก็คือ ตำรวจเริ่มเปลี่ยนแปลง เริ่มเหินห่างจากประชาชน มีความประพฤตินิยมชอบลืมนัดว่ามีหน้าที่รับใช้ประชาชน มีการแสวงหาผลประโยชน์และทำร้ายประชาชน นอกจากนั้นประชาชนขาดความเข้าใจ หรือมีทัศนคติในทางลบต่อตำรวจและงานของตำรวจ รวมถึงประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือในงานของตำรวจ

ปัจจุบันเห็นได้ว่าภาพพจน์ของตำรวจตกต่ำทั้งในสายตาของประชาชนและผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง และได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในด้านลบมาโดยตลอดอันจะดูได้จากสื่อต่างๆ แม้ว่าปัจจุบันอุดมคติของตำรวจไทยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานจะถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า “เคารพเอื้อเฟื้อต่อหน้าที่ กรุณาปราณีต่อประชาชน อดทนต่อความเจ็บ

ใจ ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก ไม่มักมากในลาภผล มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อปวงชน ดำรงตนในยุติธรรม กระทำการด้วยปัญญา รักษาความไม่ประมาทยิ่งชีวิต” ในส่วนนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยในปัญหาความสัมพันธ์ โดยพระราชทานพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานกระบี่นักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ 13 เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2503 ความว่า

ในการที่ท่านทั้งหลายจะออกมารับราชการเป็นตำรวจต่อไปนั้น ขอให้ท่านระลึกอยู่เสมอว่า ภารกิจของตำรวจคือบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ท่านทั้งหลายจึงต้องรับผิดชอบต่อ ภารกิจนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของจงได้สั่งวระวังที่จะไม่ใช้อำนาจในทางที่เกินขอบเขต....ขอให้พยายามปฏิบัติแต่ในทางที่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบประเพณี รักษาวินัยโดยเคร่งครัดยึดศีลธรรมเป็นหลัก มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ เป็นมิตรที่ดีของประชาชน ดำรงตนไว้ซึ่งความยุติธรรม มีเมตตาปราณีเป็นที่ตั้ง พร้อมทั้งจะช่วยเหลือให้คำแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนอยู่เสมอ

จากพระบรมราโชวาท แสดงให้เห็นว่า เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ตำรวจจะต้องเสียสละประโยชน์ส่วนตน และพึงบำเพ็ญประโยชน์แก่ประชาชน ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขแก่ประชาชน และลดความขัดแย้งและช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชน

จากภาพพจน์ของตำรวจที่ตกต่ำลงแล้ว อีกปัญหาที่ตามมาก็คือประสิทธิภาพในการทำงานน้อยลง เนื่องจากขาดความร่วมมือจากประชาชนกล่าวคือ ในการปฏิบัติภารกิจของตำรวจนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนและให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของประชาชนเป็นหลัก ดังนั้นความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนหรือชุมชนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด กล่าวได้ว่า หากตำรวจต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น ก็ต้องแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวนี้ ย่อมเกิดจากความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน (วิสุทธ์ กิตติวัฒน์ อ่างโน นวลละออ สุภามล 2534 : 3) และในอนาคต การแสวงหาความร่วมมือและความสัมพันธ์ของตำรวจกับประชาชนจะเป็นในลักษณะที่ใกล้ชิด และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากขึ้น (วรเดช จันทรศร 2528 : 329)

วิสุทธ์ กิตติวัฒน์ (อ่างโน นวลละออ สุภามล 2534 : 3) กล่าวว่า การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนของตำรวจนั้นคือ การปฏิบัติงานพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้ (1) เรียนรู้เกี่ยวกับความปรารถนาและความบันดาลใจของประชาชน เพื่อทราบความต้องการอะไรบางอย่างในการปฏิบัติหน้าที่และการบริการของตำรวจ (2) ให้คำแนะนำแก่ประชาชนว่าควรต้องการอะไรบางอย่างในการพัฒนาปรับปรุง ชุมชนและคุณภาพชีวิตของเขา ซึ่งข้อเสนอแนะและคำแนะนำของตำรวจจะเป็น

ประโยชน์มาก (3) ให้การสัมผัสติดต่อเป็นที่พึงพอใจของประชาชนและมีทัศนคติที่ดีต่อดำรง
 การสัมผัสที่ีระหว่างประชาชนกับตำรวจจะสร้างความประทับใจที่ยาวนาน ในทางที่แสดงถึง
 ความเป็นมิตร การช่วยเหลือเกื้อกูลและมีประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจ (4) แจ้งข่าวสาร
 แก่ประชาชนให้ทราบถึงกิจกรรมของตำรวจ เพื่อขจัดความสงสัยของประชาชน

จากปัญหาภาพพจน์ของตำรวจและการขาดความร่วมมือจากประชาชนดังกล่าว
 สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีนโยบายที่จะปรับปรุง และพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานและ
 คุณภาพของตำรวจ โดยเฉพาะทัศนคติของประชาชนที่มีต่อดำรง หลักการหนึ่งที่น่ามาใช้ คือ
 งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ซึ่งมีแนวคิดเพื่อแสวงหาความร่วมมือและทัศนคติที่ดีจากประชาชน
 โดยสอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ในส่วนที่
 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคน ข้อ 3 การป้องกัน
 และแก้ไขปัญหอาชญากรรมยาเสพติด เพื่อเสริมสร้างความสงบสุขในสังคม โดยส่งเสริมงานชุม
 ชนและมวลชนสัมพันธ์ในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมและยาเสพติด โดยภาครัฐเป็นผู้ส่งเสริม
 สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองและป้องกันตนเองได้มากขึ้น และตามแผน
 มหาไไทย ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2540-2544) มีหลักการเกี่ยวกับงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ โดยการ
 ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมในทุกพื้นที่ รวมถึงสร้าง
 มาตรการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนรับทราบ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อ
 เสริมสร้างความเข้าใจอันดี

ในส่วนของแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2540-2544) ในแผนด้านประชา
 สัมพันธ์ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางในการดำเนิน
 งานแผนงานไว้อย่างสอดคล้องกับแผนมหาไไทย โดยในส่วนของแนวทางในการดำเนินงานนั้นได้
 บรรจุวิชาการชุมชนสัมพันธ์ไว้ในทุกหลักสูตรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามความจำเป็น อบรม
 ให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้แก่ข้าราชการตำรวจทั่วไปอย่างกว้างขวางรวมถึงให้โรงเรียนนายร้อย
 ตำรวจ และสำนักงานแผนงานและงบประมาณเป็นหน่วยงานหลักในการศึกษา รวบรวมตำราและ
 เอกสารเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ ขยายพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ให้ครบทุกหมู่บ้านและชุม
 ชนภายใน 5 ปี

หลักสูตรหนึ่งที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (เดิมเรียก “กรมตำรวจ”) ได้ให้โรงเรียนนาย
 ร้อยตำรวจนำมาใช้และปรับปรุงความห่างเหินของตำรวจกับประชาชนและสร้างความเป็นมิตรที่ดี
 ต่อกัน ตลอดจนมีความเมตตาปรานีเป็นที่ตั้ง คือ “หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้
 ประชาชนในชนบท” ซึ่งเริ่มครั้งแรกเมื่อเดือนเมษายน 2531 เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับแนวคิด

งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ โดยจัดเวลาให้นักเรียนนายร้อยตำรวจไปอยู่ร่วมกับครอบครัวชาวชนบทในฐานะลูกบุญธรรม ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเกิดความสำนึกว่าก่อนที่จะเรียนจบเป็นนายตำรวจนั้นได้เคยเป็นลูกชาวบ้านมาก่อน ฉะนั้นเมื่อใช้ชีวิตในการทำงานจะตระหนักถึงชาวชนบทที่เปรียบเสมือนพ่อแม่สมมุติ และเปลี่ยนท่าทีความสัมพันธ์ในทางที่เป็นมิตร ไม่ข่มขู่และให้บริการที่ดีต่อบุคคลนั้น (วชิษฐ์ เดชกฤษ อ่างไฉ นวลละออ สุภาผล 2534 : 5) ซึ่งหลักสูตรนี้เป็นความหวังที่จะฟื้นฟูปรัชญา "ตำรวจเพื่อประชาชน"

หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นหลักสูตรพิเศษที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนดให้นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 ฝึกเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ถึงแม้ว่าในการฝึกหลักสูตรพิเศษไม่นับหน่วยกิตและไม่มีส่วนต่อการสอบประจำภาคหรือการเลื่อนชั้นการศึกษาแต่ประการใด จึงไม่มีการวัดผลการศึกษาเป็นอักษรระดับคะแนน คงมีแต่การวัดผลการศึกษาตามระเบียบและวิธีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นๆ เพื่อรับวุฒิประกาศนียบัตร เครื่องหมายเชิดชูเกียรติหรือเข็มเครื่องหมายนั้นๆ และจัดส่งผลการฝึกเป็นคะแนนร้อยละเท่านั้น แต่หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทนี้เป็นหลักสูตรพิเศษที่อยู่ในหมวดหลักสูตรบังคับ กล่าวคือนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 ทุกคนต้องผ่านการฝึกหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท และการสำเร็จการศึกษาของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปี 4 ที่จะได้รับการพิจารณาว่าสำเร็จการศึกษามีสิทธิขอรับปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต และได้รับการพิจารณาบรรจุแต่งตั้งเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ต้องมีคุณสมบัติในส่วนของ การฝึก กล่าวคือต้องผ่านการฝึกหลักสูตรทุกหลักสูตรตามเกณฑ์ วิธีการ และช่วงเวลา ที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด (หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฉบับปรับปรุง 2538) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ พล.ต.ต. อัมรินทร์ อัครวงค์ ผู้บังคับการ กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เมื่อวันที่ 7 ส.ค.2543 ถึงหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทสรุปได้ว่า "...หลายๆ คนเข้าใจว่าหลักสูตรนี้เป็นการส่งนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าไปพัฒนาชนบท แต่แท้จริงแล้วเป็นการส่งนักเรียนนายร้อยตำรวจไปฝึกจริยธรรมและคุณธรรมในภาคปฏิบัติก่อนจะส่งไปปฏิบัติหน้าที่จริง เพราะจะได้เข้าถึงหัวใจของปัญหาซึ่งก็คือความทุกข์ของประชาชนนั่นเอง การฝึกนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการฝึก "กลับไปสู่ความเป็นประชาชน"

จากผลการวิจัยของ นวลละออ สุภาผล (2536 : บทคัดย่อ) เรื่องผลและผลสะท้อนของโครงการหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนนายร้อยตำรวจ จำนวน 197 คน ซึ่งกำลังขึ้นชั้นปีที่ 3 และได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ระหว่างวันที่ 25 มีนาคม - 8 เมษายน

2535 จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจผ่านเกณฑ์ดีมากและเกณฑ์ที่ 5 ด้าน กล่าวคือ 1) ความพร้อมในการปฏิบัติงานกับชาวบ้าน 2) ทักษะติดต่อการทำงานในชนบท 3) ทักษะคดีอำนาจนิยม 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 5) การตัดสินใจให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และมีข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติจากผลการประเมินได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปรับใช้ประชาชนในชนบท ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือได้ปรับปรุงและเสริมสร้างให้นักเรียนนายร้อยตำรวจมีบุคลิกภาพและจิตลักษณะที่ดีงาม นับว่าหลักสูตรนี้มีคุณค่าและประสบความสำเร็จในการสร้างตำรวจที่ดีให้กับประชาชน จึงสมควรที่ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจจะบรรจุโครงการนี้ไว้ในหลักสูตรเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป

แม้ว่าหลักสูตรนี้ปรากฏผลดีดังกล่าวข้างต้น แต่ยังมีประเด็นต่างๆ ที่ควรศึกษาให้ลึกซึ้งเพิ่มขึ้น เพราะหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นหลักสูตรที่มีผู้เกี่ยวข้องทั้งหลักสูตรด้วยกันหลายฝ่าย กล่าวคือ นักเรียนนายร้อยตำรวจเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ประชาชน (พ่อแม่สมมุติ) -ชุมชน เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากหลักสูตรดังกล่าวโดยตรง รวมถึงผู้บริหารของตำรวจจะสามารถนำผลจากการฝึกหลักสูตรไปวางแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นอกจากนี้ยังไม่มีการศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปรับใช้ประชาชนในชนบท ที่กล่าวได้อย่างมั่นใจว่าพ่อแม่สมมุติที่เข้าร่วมในหลักสูตรนี้ มีส่วนร่วมและความคาดหวังอย่างใดบ้างและนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร มีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติอย่างไร และมีความคาดหวังอย่างไรเมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจได้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปรับใช้ประชาชนในชนบทเรียบร้อยแล้ว อันจะก่อให้เกิดความพึงพอใจและสร้างทัศนคติที่ดีต่อกันระหว่างประชาชนกับตำรวจ ฉะนั้น การวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะแสวงหาคำตอบในเรื่องการมีส่วนร่วมและความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติ รวมถึงความคาดหวังของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ที่มีต่อหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปรับใช้ประชาชนในชนบท ซึ่งผลของการวิจัยจะทำให้ได้ทราบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติ อันจะนำความรู้และข้อมูลดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการของประชาชนและชุมชนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วม ความคาดหวัง ต่อหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท อยู่บนพื้นฐานของกรอบแนวคิดทางทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ดังนี้

แนวคิดในด้านการมีส่วนร่วม

Yadav, Ram P. (อ้างถึงใน สมภพ อาจชนะศึก 2542 : 16) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและแผนการ 3) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการควบคุมและประเมินผลโครงการและการพัฒนา 4) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของการพัฒนา และ อคิน รพีพัฒน์ (2527 : 107-111) ได้กำหนดช่วงจังหวะและแบ่งระยะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ไว้ดังนี้ 1) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา 3) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน 4) การประเมินผลกิจกรรมพัฒนา นอกจากนี้ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน เพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนมี 8 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนร่วมดำเนินการ 2) การสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชน 3) การสร้างเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนร่วม 4) การสร้างกิจกรรม 5) การต่อรองเพื่อการดำเนินการ 6) การร่วมกันดำเนินงาน 7) การร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ 8) การร่วมกันรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมของ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2523 : 272-273) ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ ปธาน สุวรรณมงคล (2527 : 83) กล่าวว่า ชุมชนควรมีขอบเขตของการมีส่วนร่วม 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากแนวคิด ผลการวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ร่วมกับลักษณะการดำเนินการของหลักสูตรและนำมากำหนดเป็นตัวแปรเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท จำแนกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
 - การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ
 - การวางแผนในการกำหนดภารกิจที่จะมอบหมายให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 - การจัดหาอาหาร
 - การจัดความสะดวกด้านที่อยู่อาศัย
 - การฝึกให้บุตรบุญธรรมปฏิบัติงานที่ใช้แรงงานกายซึ่งเป็นงานภายในบ้าน
 - การฝึกให้บุตรบุญธรรมปฏิบัติงานในอาชีพของพ่อแม่
 - การให้ความรู้ในการประกอบอาชีพของพ่อแม่
 - การพาลูกบุญธรรมไปดูงาน เช่น งานของคณะกรรมการหมู่บ้าน , สภาตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล
 - การให้คำแนะนำปรึกษาในฐานะพ่อแม่
 - การให้ความรู้ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล
 - การตัดสินใจให้ลูกบุญธรรม ผ่าน-ไม่ผ่าน โครงการ
 - การติดตามความประพฤติหรือติดตามความเป็นไปของลูกบุญธรรม

แนวคิดในด้านความคาดหวัง

มรกต ไสละบาท (2529 : 5) ได้เสนอแนวคิดคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ คือ 1) การป้องกันอาชญากรรม 2) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค 3) การเอาใจใส่ต่อประชาชน 4) การช่วยเหลือในทุกโอกาส กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานแผนงานและงบประมาณ กรมตำรวจ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำรายงานการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยแบ่งความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันอาชญากรรม 2) ด้านการปราบปรามอาชญากรรม 3) ด้านการสอบสวนและอำนวยความยุติธรรม 4) ด้านการบริการจราจร

จากแนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวังและผลการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวัง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ

ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ต่อหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ซึ่งจำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ
2. ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จากแนวคิดผลการวิจัยและข้อค้นพบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ต่อหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ตั้งแผนภูมิที่ 1 หน้า 13

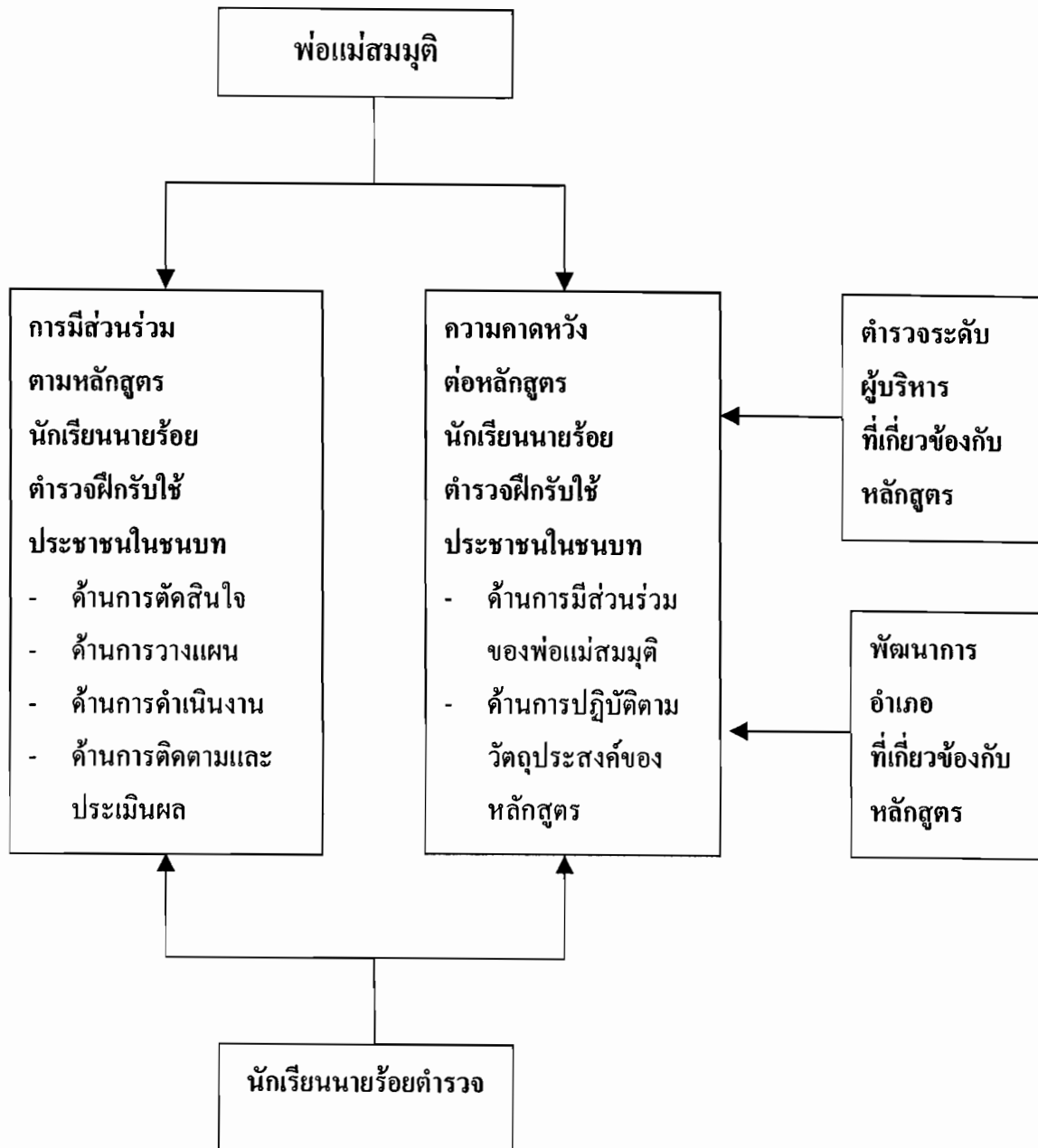
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

ข้อคำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติและนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นอย่างไร และอยู่ในระดับใด
2. ความคาดหวังตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ประชากรที่ให้สัมภาษณ์ และ (2) ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม

1. ประชากรที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่

1.1 พ่อแม่สมมุติ ที่นักเรียนนายร้อยตำรวจไปฝึกงาน ตามหลักสูตรนักเรียนร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 300 คน

1.2 ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 5 คน

1.3 พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 4 คน

2. ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 300 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ และ (2) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

1. กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่

1.1 พ่อแม่สมมุติ ที่นักเรียนนายร้อยตำรวจไปฝึกงานตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 4 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 169 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ประกอบด้วย

- 1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 1.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 1.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

2. ความคาดหวังตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ประกอบด้วย

- 2.1 ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ
- 2.2 ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามขอบเขตหรือความหมายของศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัยไว้ดังนี้

1. หลักสูตรนักเรียนนายร้อยฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท หมายถึง หลักสูตรที่ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ ชั้นปี 2 ออกไปอยู่กับชาวบ้านในชนบท เป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยทำตัวเสมือนลูกบุญธรรม ของครอบครัวนั้น ต้องทำงานทุกอย่างเหมือนลูกจริงๆ เพื่อฝึกใช้แรงงานกายและเข้าใจถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท

2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่พ่อแม่สมมุติ เข้ามามีบทบาทตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท อันได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่พ่อแม่สมมุติ เข้ามามีบทบาทตามหลักสูตร ในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

2.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การที่พ่อแม่สมมุติ เข้ามามีบทบาทตามหลักสูตร ในการเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ และร่วมวางแผนในการกำหนดภารกิจที่จะมอบหมายให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติ

2.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่พ่อแม่สมมุติ เข้ามามีบทบาทตามหลักสูตร ในการจัดหาอาหาร, การจัดการความสะอาดด้านที่อยู่อาศัย, การฝึกให้บุตรบุญธรรมปฏิบัติงานที่ใช้แรงงานกายซึ่งเป็นงานภายในบ้าน, การฝึกให้บุตรบุญธรรมปฏิบัติงานในอาชีพของพ่อแม่, การให้ความรู้ในการประกอบอาชีพของพ่อแม่, การพาลูกบุญธรรมไปดูงาน เช่น งานของคณะกรรมการหมู่บ้าน ,สภาตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล, การให้คำแนะนำปรึกษาในฐานะพ่อแม่, การให้ความรู้หรือการถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

2.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล หมายถึง การที่พ่อแม่สมมุติ เข้ามามีบทบาทตามหลักสูตร ในการตัดสินใจให้ลูกบุญธรรม ผ่าน-ไม่ผ่านโครงการ และร่วมติดตามความประพฤติหรือติดตามความเป็นไปของลูกบุญธรรมเมื่อจบโครงการแล้ว

3. ความคาดหวัง หมายถึง สิ่งที่พ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้คาดการณ์หรือหวังผลให้เกิดขึ้น ได้แก่ ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ และความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

3.1 ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ หมายถึง สิ่งที่พ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้คาดการณ์หรือหวังผลให้เกิดขึ้นในการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ

3.2 ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่พ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้คาดการณ์หรือหวังผลให้เกิดขึ้นหลังจากที่นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้ว

4. พ่อแม่สมมุติ หมายถึง ผู้ที่เข้าร่วมโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 โดยอยู่ในเขตอำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน และอำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม และต้องทำหน้าที่ดูแล อบรม สั่งสอน นักเรียนนายร้อยตำรวจซึ่งเปรียบเสมือนลูกบุญธรรม

5. ลูกบุญธรรม หมายถึง นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าร่วมฝึกงานตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 โดยการเข้าไปอยู่กับพ่อแม่สมมุติและปฏิบัติตัวเสมือนลูกของครอบครัวนั้น ต้องทำงานทุกอย่างเหมือนลูกจริงๆ ภายใต้การดูแล อบรม สั่งสอนของพ่อแม่สมมุติ

6. นักเรียนนายร้อยตำรวจ หมายถึง นักเรียนนายร้อยตำรวจ ชั้นปีที่ 2 ที่เข้าร่วมฝึกงานตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติในชนบท รุ่นที่ 15 ปีการศึกษา 2542

7. ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หมายถึง ข้าราชการตำรวจระดับชั้นสัญญาบัตรที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ผู้บังคับการ กองบังคับการวิชาการ , รองผู้บังคับการปกครอง, รองผู้กำกับการ 5 กองบังคับการปกครอง และผู้บังคับกองร้อย งานปกครอง 6

8. พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หมายถึง พัฒนาการอำเภอที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 4 คน ได้แก่ พัฒนาการอำเภอบางเลน, พัฒนาการอำเภอดอนตูม, พัฒนาการอำเภอสสามพราน และพัฒนาการอำเภอกำแพงแสน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความคาดหวัง
3. การจัดการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
 - ประวัติโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
 - หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2538
 - หลักสูตรนักเรียนนายร้อยฝึกปฏิบัติประชาชน
 - แนวคิดเกี่ยวกับงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนที่ชัดเจน จะต้องมีการปรับตัวคลี่คลายจากระบบอำนาจนิยมไปสู่ระบบของประชาชนมากยิ่งขึ้น อันเป็นการปรับตัว ปรับองค์การไปสู่การเป็นตำรวจของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาการมีส่วนร่วม ในหลายประเด็นดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วม

Yadav,Ram P. (อ้างถึงใน สมภพ อาจชนะศึก 2542 : 15) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมของประชาชนหรือกลุ่มตัวแทนของชุมชนในกระบวนการพัฒนาด้วยความสมัครใจและเต็มใจ การมีส่วนร่วมนั้นต้องไม่ถูกบังคับ

ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527:2) ให้คำจำกัดความ การมีส่วนร่วมของประชาชน ว่าหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ในการจัดการและควบคุมการใช้ และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทาง เศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกสังคม ในการมีส่วนร่วม ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของ ตนเองเป็นตัวของตัวเอง

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 : 20) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วม ว่าหมายถึง การเปิด โอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับ ผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 183) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การ เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งใน สถานการณ์กลุ่ม (Group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าให้กระทำ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม ดังกล่าวด้วย

อคิน รพีพัฒน์ (2527 : 320) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ทำทุกอย่าง ไม่ใช่ข้าราชการกำหนดไปแล้วว่า ให้ประชาชน มาร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดขึ้นมา

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2528 : 94) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชน ทั้งในรูป ของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์การอาสาสมัครในรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามี ส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องด้วยกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และ นโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

เสน่ห์ จามริก (2527 : 29) ได้ให้คำจำกัดความของการเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กร ท้องถิ่น ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่ายและยังอาจเป็นการปูพื้นฐานที่มั่นคง สำหรับวิวัฒนาการไปสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่นได้ในบั้นปลายและได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของ การมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นว่า เริ่มต้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีผลประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของชุมชน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปความหมายสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ว่า หมายถึง "การที่ประชาชน(พ่อแม่สมมุติตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท)มีบทบาทต่างๆ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ วางแผน ดำเนินงาน และติดตามประเมินผล ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท"

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ชินรัตน์ สมสืบ (2539 : 24-25) กล่าวว่า ในประเทศกำลังพัฒนา การกระจายอำนาจมักไม่ได้รับการยอมรับจากผู้กุมอำนาจในส่วนกลาง และมักมีคนพูดว่า การรวมอำนาจนำมาซึ่งภาวะสมบูรณาธิปไตย และจะทำลายการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการพัฒนา อย่างไรก็ตามก็มีผู้กล่าวว่า การกระจายอำนาจอย่างสมบูรณ์ ก็จะนำมาซึ่งภาวะอนาธิปไตย โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา ที่ต้องการความเป็นปึกแผ่นของชาติจะกระจายอำนาจได้ยาก การกระจายอำนาจจะต้องเกิดจากประชาชนที่มีความรับผิดชอบ และความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อรัฐบาลมอบให้ประชาชน การมอบความรับผิดชอบให้แก่ประชาชนปกครองตนเองจึงเป็นวิถีทางที่แน่นอนที่สุดที่จะทำให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบได้ ประชาชนจะได้มีข้อมูลมัดในสิ่งที่พวกตนทำและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ฉะนั้น ในแต่ละประเทศจึงต้องแสวงหาจุดสมดุลเชิงพลวัต ระหว่างการกระจายอำนาจและการรวบอำนาจ และมีข้อสรุปสุดท้ายว่าการพัฒนาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุก ๆ ด้าน ทั้งจากด้านบน ด้านล่างและด้านข้าง จึงต้องให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

จากความสำคัญของการมีส่วนร่วมกล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา เป็นวิธีการและจุดหมายของการพัฒนาเพื่อทำให้ความต้องการของประชาชนได้รับการตอบสนองอย่างแท้จริง ดังนั้นในการจะพัฒนาสิ่งใดจะต้องทำให้ประชาชนยอมรับ ผูกพัน และเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องการด้วย

ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีและธรรมชาติของการมีส่วนร่วมของประชาชน

(Philosophy Concept Theory and Nature of People Participation)

ชินรัตน์ สมสืบ (2539 : 25-26) ประชาชนตระหนักว่าผลสำเร็จของการพัฒนาชนบทขึ้นกับการสนับสนุนของประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง การผูกมัดและความจริงใจที่มาจากประชาชนเป็นเงื่อนไขจำเป็นของการพัฒนาชนบทซึ่งสิ่งนี้ไม่มีใครโต้แย้งแต่อย่างไร

ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาจะต้องเชื่อ หรือพัฒนาความเชื่อว่า ประชาชนในชนบทรู้ว่าพวกตนต้องการอะไรเพื่อการพัฒนาของตนเอง ประชาชนในชนบทมีศักยภาพที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตพวกตน ผู้จัดทำนโยบายข้าราชการและผู้สัมผัสกับประชาชน ต้องเชื่อว่า ผู้อาศัยในชนบทแม้ว่าจะเป็นชนดั้งเดิมมีชีวิตง่าย ๆ และไม่ได้รับการศึกษา แต่พวกเขามีความสามารถที่ซ่อนเร้น ที่จะค้นหาทั้งทางเลือกของท้องถิ่นและความเป็นไปได้ต่าง ๆ จากภายนอก เพื่อจะแก้ไขปัญหาของพวกเขาเองและวางแผนเพื่อการพัฒนาของตนเอง แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิ และเป็นเอกสิทธิ

ในฐานะสิทธิจะต้องได้รับการเคารพและให้เกียรติ ในฐานะเอกสิทธิจะต้องไม่ถูกบังคับและครอบงำ ทั้งสองประการนี้ต้องเกิดจากบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ไม่มีใครจะเป็นหุ่นเชิดในกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม

เป็นผลรวมของข้อผูกมัดจากคนแต่ละคน บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าโครงการเป็นของพวกเขา เพื่อพวกเขา และโดยพวกเขา ที่แสดงออกมาในรูปพฤติกรรมร่วม เป็นการแสดงพฤติกรรมของผลประโยชน์ร่วม ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ ถูกสอนและถูกแนะนำ แต่ก็ไม่ได้ทำเพื่อผลประโยชน์ของคนอื่น

3. การมีส่วนร่วมคือส่วนสำคัญของกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบท

การมีส่วนร่วมจะถูกดำเนินการใน 2 บริบท คือ นักบริหารพัฒนาจะต้องรู้ในสิ่งที่ประชาชนมุ่งหวังและต้องให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นประการที่สอง โครงการพัฒนาต้องให้ประชาชนรับรู้ ประชาชนต้องเข้าใจในโครงการ รู้ถึงทรัพยากรที่จำเป็นและประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

4. การมีส่วนร่วมคือเครื่องชี้วัดการพัฒนาชนบท

การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับพื้นฐานในการพัฒนาชนบทยิ่งมาก และเข้มข้นเท่าใดแสดงว่าผลประโยชน์ของการพัฒนาจะตกแก่ประชาชนมากขึ้นเท่านั้น

การมีส่วนร่วมจำเป็นสำหรับความสำเร็จของการพัฒนาชนบท ซึ่งจะต้องเป็นการมีส่วนร่วมจริง ๆ ไม่ใช่เพียงอย่างหยาบ ๆ หรืออย่างตื่น ๆ เป็นเรื่องของการอาสาสมัคร เป็นผลของทางเลือกที่ประชาชนจะทำการต่าง ๆ เพื่อตัวพวกเขาเอง

Caayupan (อ้างถึงใน ชินรัตน์ สมสืบ 2539 : 25) ได้ย้าว่าประชาชนต้องมีส่วนร่วมในทุกระยะของกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่กำหนดปัญหาและทรัพยากร จนกระทั่งการใช้ประโยชน์

Ramos and Fletcher (1982) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. เป็นเครื่องชี้ว่า การตัดสินใจของรัฐบาลมาจากความต้องการของประชาชน
2. เพิ่มความรับผิดชอบและเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบได้ของรัฐที่มีต่อประชาชน
3. ช่วยในการสร้างแผนต่าง ๆ ที่ดีกว่าเดิม
4. เพิ่มความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
5. สร้างการสนับสนุนในแก่งหน่วยงานวางแผน

การพัฒนาชนบทเป็นกระบวนการที่มุ่งปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท โดยมุ่งพัฒนาคน และสร้างความยุติธรรมในสังคม การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเป็นวิธีการและจุดหมายของการพัฒนาเพื่อทำให้ความต้องการของประชาชนได้รับการตอบสนองอย่างแท้จริง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทจะต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและบุคคลภายนอก เพื่อให้ประชาชนได้แก้ไขปัญหาวางแผน ตัดสินใจ ดำเนินการ ใช้ประโยชน์ และประเมินผลโครงการต่าง ๆ ด้วยตัวของประชาชนเอง จะทำให้ประชาชนมีการยอมรับโครงการผูกพันกับโครงการ ใช้ประโยชน์จากโครงการ ตลอดจนมีสมรรถภาพการบริหารโครงการเพิ่มขึ้น และเป็นเครื่องชี้ว่าการตัดสินใจในโครงการพัฒนาชนบทมาจากความต้องการของประชาชนด้วย

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

อคิน รพีพัฒน์ (2527: 107-111) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วม 5 ทฤษฎี ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuaion) การเกลี้ยกล่อมมวลชน หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาคัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ให้เกิดศรัทธาตรงกับความต้องการของผู้เกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องของความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow) ที่เรียกว่า ลำดับขั้นของความต้องการ คือ ความต้องการของคนเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปหามาก มีทั้งหมด 5 ระดับดังนี้

1. ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต ได้แก่ ความต้องการที่จะอยู่อย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงาน และการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

3. ความต้องการทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4. ความต้องการจะมีเกียรติยศชื่อเสียง ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจตนเองในเรื่องของความรู้ ความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน เป็นความต้องการในระดับสูง ซึ่งเป็นความต้องการที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่าง ตามความนึกคิดของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นไปในแนวทางที่ดีที่สุดตามที่ตนคาดหวังไว้

จากทฤษฎีดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าการเกลี้ยกล่อมนั้นเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจของมนุษย์แล้วก็ย่อมจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Moral) คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนเรามีขวัญดีผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็จะต่ำตามไปด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่างๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาไรต์เอาเปรียบ ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อไรก็ตามถ้าคนเรามีขวัญดีจะเกิดมีความสำนึกในการรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดี แก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคลและขวัญของกลุ่ม

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าขวัญของเราเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะคนมีขวัญดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกราชาตินิยม (Nationalism) ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้สึกราชาตินิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิจงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยของการรวมกลุ่มคน จูงใจคนไปยังเป้าหมาย โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน ผู้นำพลวัต คือเคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ และผู้นำทางไม่ดี คือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนินสี

ผลของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยดีนั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administrative and Method) การใช้ระบบในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ย่าง เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้การบริหารเพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

จากทฤษฎีดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่าการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ นั้น จะต้องคำนึงถึงอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม ประเพณี สภาพแวดล้อม และทัศนคติของบุคคลนั้นด้วย และการพัฒนาโดยใช้สิ่งเร้าที่เหมาะสมจะนำไปสู่การที่สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบของการมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ

ระดับและจุดเข้าสู่การมีส่วนร่วมของประชาชน

(Degrees and Entry Points of Popular Participation)

ชินรัตน์ สมสืบ (2539 : 57-60)การมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งเป็น 5 ชั้น จากการไม่มีส่วนร่วมเลยจนถึงการมีส่วนร่วมในอุดมคติ พิสัยการมีส่วนร่วมเป็นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. การไม่มีส่วนร่วมอย่างสิ้นเชิง
2. การมีส่วนร่วมเพียงในนาม

3. การมีส่วนร่วมเพียงเล็กน้อย
4. การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม
5. การมีส่วนร่วมมาก
6. การมีส่วนร่วมในอุดมคติ

เมื่อพิจารณาจากความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมแล้ว สามารถแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทเป็น 9 ชนิด คือ

1. บังคับร่วม ประชาชนเข้าร่วมในการพัฒนาชนบท เพราะการขู่เข็ญ หรือการบังคับจากภายนอก กลวิธีขู่เข็ญ หรือบังคับมีหลายรูปแบบ และจะเกิดจากคนที่มีผลประโยชน์จากการดำเนินงาน หรือจากผลของงาน

ตัวอย่าง เช่น การที่เจ้าของที่นาบังคับให้ผู้เช่านาใช้ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืช มิฉะนั้นจะไม่ให้เช่าที่นาต่อ หรือไม่สนับสนุนปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ตลอดจนอาจได้รับอันตรายจากการถูกทำร้ายร่างกายด้วย ดังนั้นผู้เช่านา จึงเข้ามีส่วนร่วม แต่ไม่ใช่การมีส่วนร่วมทั้งหมด เพราะชาวนาไม่ได้เต็มใจ และไม่มีอิสระในการเลือกว่าจะร่วมหรือไม่ร่วม

2. การมีส่วนร่วมโดยมีการผลักดัน ประชาชนจะถูกผลักดันจากอำนาจของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และผลประโยชน์ จากโครงการ อำนาจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจจะเป็นการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน โดยได้รางวัลในรูปการแต่งตั้งในตำแหน่งสูงขึ้นเพื่อความสำเร็จของโครงการ ผู้ที่ใช้อำนาจนี้ เช่น ผู้นำ หัวคะแนนนักการเมือง

ประชาชนก็เปรียบเหมือนรถลากที่ถูกผลักดันโดยอำนาจที่มองเห็นและมองไม่เห็น ประชาชนไม่ได้ตัดสินใจ ฉะนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงในนาม

3. กลอุบาย หรือการมีส่วนร่วมโดยมีเงื่อนไข ประชาชนถูกจูงใจให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นที่ไม่ได้แก้ปัญหของพวกเขาการเบี่ยงเบนความสนใจไปสู่เรื่องอื่น เป็นการสร้างความสบายใจให้แก่ประชาชนเป็นการชั่วคราวจากปัญหา ที่แท้จริงของพวกเขา

การใช้กลอุบายและเงื่อนไขเช่นนี้ชนชั้นผู้นำ ผู้มีอิทธิพลสูง จะเสนอโครงการที่จะเบี่ยงเบนความสนใจของคนจน และคนไร้สิทธิ เช่น การส่งเสริมให้ผู้เช่าร่วมในการผลิตทางการเกษตร แทนการให้ทรัพยากรที่จำเป็นในการแก้ปัญหาของพวกเขาในโครงการปฏิรูปการเกษตร การมีส่วนร่วมชนิดนี้จึงเป็นเพียงในนาม

4. การพูดข้างเดียว โดยนัยของการพูดข้างเดียวนั้นการสื่อสารจะเป็นแบบทางเดียว คนส่งข่าวจะป้อน ข้อมูลแก่ผู้รับฝ่ายเดียว วิธีนี้ไม่ได้จัดทำกลไกสำหรับการฟังข้อมูลย้อนกลับ และไม่ได้มีการเจรจาต่อรอง สมมติฐานของโครงการ คือ ให้ประชาชนรู้จักโครงการแล้วเขาจะมามี

ส่วนร่วมเอง โครงการเหล่านี้มักจะดำเนินการผ่านสื่อมวลชน เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะมีน้อย

5. ถ้ามอง – ตัดสินใจเอง ประชาชนจะถูกตามถึงความคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ แต่ไม่ได้มีการยืนยันหรือรับประกันว่า ความคิดของประชาชนจะได้รับการพิจารณาในการกำหนดวางแผน และดำเนินการในโครงการ การถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทำได้ โดยการประชุม การมีสภาท้องถิ่น การสำรวจ การสอบถามและการไต่สวนสาธารณะ แต่ในความจริงแล้วการมีส่วนร่วมชนิดนี้จะมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

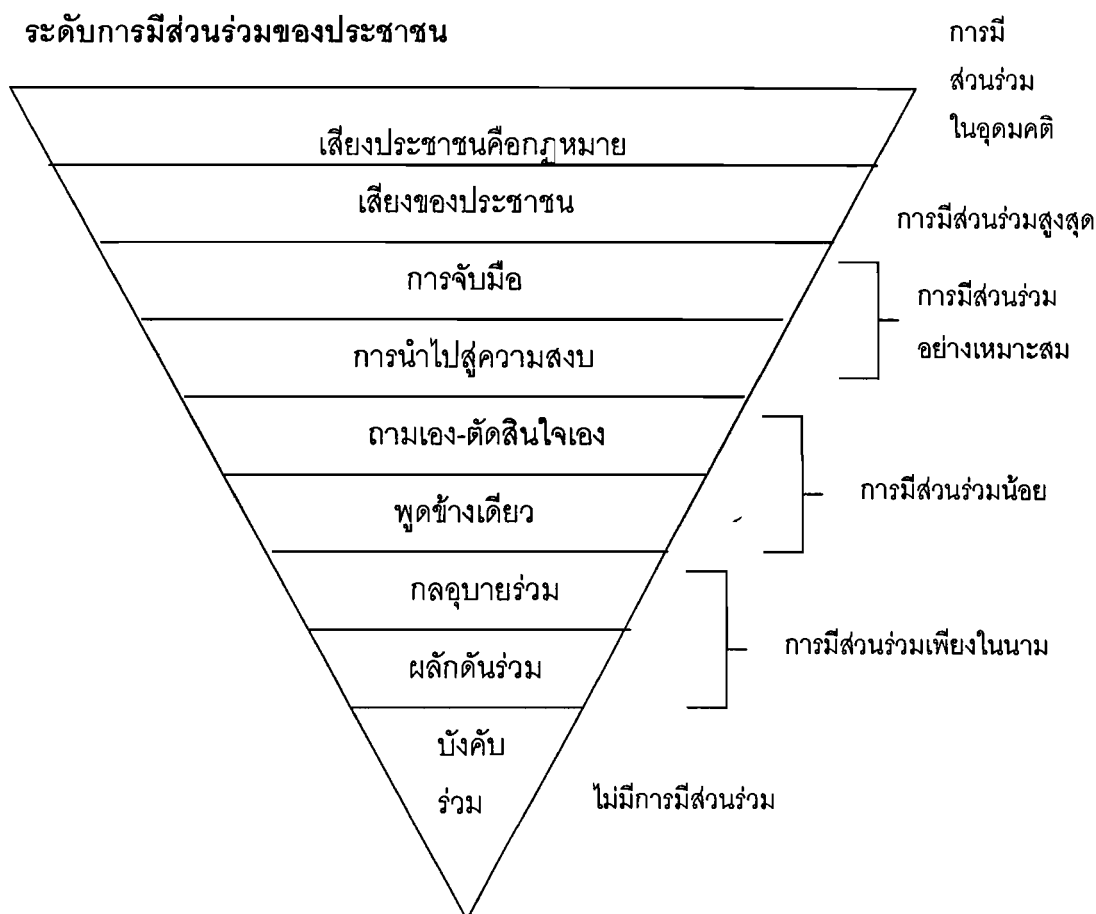
6. การนำไปสู่ความสงบ ความคิด ความเห็น และข้อเสนอของประชาชนจะถูกร้องขอให้มีส่วนในการวางแผน และการบริหารโครงการ ประชาชนจะมีส่วนร่วมจริง ๆ ในกลไกการวางแผน แต่การตัดสินใจในเรื่องความสมเหตุสมผล และความคงอยู่ของโครงการยังเป็นสิทธิของผู้กำหนดโครงการ การมีส่วนร่วมแบบนี้จึงมีในระดับต่ำกว่าระดับที่เหมาะสม

7. การจับมือกัน ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงตั้งแต่การกำหนดโครงการ จนดำเนินการโครงการ การตัดสินใจจะร่วมกันระหว่างประชาชนและผู้ออกแบบโครงการ ปัญหาและประเด็นต่าง ๆ จะถูกแก้ไขโดยการเจรจาต่อรอง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี มีการร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรม ระหว่างผู้ได้รับประโยชน์และผู้มอบโครงการ เช่น การประสานงานในเรื่องทรัพยากร และการดำเนินโครงการให้มีความสำเร็จ การมีส่วนร่วมแบบนี้จะสูงกว่าระดับที่เหมาะสม

8. เสียงของประชาชน เสียงของประชาชนจะได้รับการรับฟังพิจารณา ความคิด ความเห็น ข้อเสนอแนะและความรู้สึกของประชาชน จะมีน้ำหนักในกระบวนการตัดสินใจ ประชาชนจะมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการตัดสินใจในการกำหนด จนถึงการประเมินผลโครงการ ถ้ามีความคิดเห็นหรือปัญหาระหว่างผู้ก่อให้เกิดโครงการและผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการเกิดขึ้นก็ต้องฟังเสียงจากประชาชนว่ามีความประสงค์อย่างไร การมีส่วนร่วมแบบนี้จะสูงมาก

9. เสียงประชาชนคือกฎหมาย การมีส่วนร่วมแบบนี้เป็นการที่ความต้องการของประชาชนมีความเข้มแข็งสูงสุด ประชาชนจะตัดสินใจในโครงการด้วยตนเอง ตั้งแต่ชนิดของโครงการ ทิศทางโครงการ ทรัพยากรที่จะใช้ แหล่งที่มาของทรัพยากร ผู้ใช้และเวลาที่ใช้ ประชาชนดำเนินงานในภาวะการณ์ที่นโยบายและโครงการอาจถูกเปลี่ยนแปลง ดัดแปลงและเปลี่ยนแปลงไป การมีส่วนร่วมจาก ท้องถิ่นจากกลุ่มไม่เป็นทางการเป็นตัวอย่างที่ดีของการมีส่วนร่วมแบบนี้ การมีส่วนร่วมจึงเป็นอุดมคติ

การแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 9 ชนิดนี้ สามารถอธิบายเป็นแผนภูมิได้ดัง
แผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ชนิดและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
อ้างถึงใน ชินรัตน์ สมสืบ (2539 : 61)

ยุทธวิธีหรือกลวิธีในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ชินรัตน์ สมสืบ (2539 :71-77) กล่าวว่า ยุทธวิธีหรือกลวิธีในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายวิธี ดังนี้

1. ยุทธวิธีทางตรง (Direct Action Tactics) ยุทธวิธีดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปกระทำ หรือติดต่อโดยตรงกับประชาชนในลักษณะต่อไปนี้

1. การพูดคุยสนทนาตัวต่อตัว
 2. การรณรงค์ในกลุ่มเพื่อนบ้าน จากบ้านหนึ่งไปสู่อีกบ้านหนึ่ง เพื่อมุ่งให้เกิดผลกับสมาชิกในครอบครัวเหล่านั้น
 3. การอภิปรายกลุ่ม เป็นการอภิปรายกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ เช่น ในร้านขายของร้านตัดผม การรวมกันทางสังคมกลุ่มเล็ก ๆ และกลุ่มเยาวชนชนบท เป็นต้น
 4. การรวมกลุ่มหลักขององค์กร และสถาบันต่าง ๆ เช่น ผู้นำ (ทางการและไม่ใช่ทางการ) ของกลุ่มสตรี เยาวชน เกษตรกร และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ
 5. การประชุมแบบเป็นทางการกับกลุ่มผลประโยชน์ที่มีขนาดใหญ่
 6. กลวิธีการเจรจาต่อรอง เจ้าหน้าที่ให้ความหวังลวงหน้าแก่ประชาชนให้ร่วมในการดำเนินการแลกเปลี่ยนเพื่อได้สิ่งดีกว่าเดิม หากประชาชนคิดว่าเขาจะไม่ได้รับประโยชน์เขาก็จะถามถึงสิ่งที่ดีกว่าเดิม เช่น “เราจะร่วมถ้าเราได้สิ่งนั้น”
 7. การแนะนำชักชวน ประชาชนร้องขอ ถวายฎีกา หรือยื่นคำร้องต่าง ๆ เพื่อพวกเขา มีวิธีการหรือรูปแบบต่าง ๆ เช่น
 - 7.1 การประชุมต่อต้าน
 - 7.2 การเดินรณรงค์
 - 7.3 จดหมายร้องเรียน
 - 7.4 เสนอทางแก้ปัญหา
 - 7.5 การเดินขบวน
 - 7.6 การเยี่ยมเยียนมวลชน
 8. การไต่สวนสาธารณะ และประชุมอภิปราย
2. ยุทธวิธีทางอ้อม (Indirect Action Tactics) ยุทธวิธีทางอ้อมเป็นวิธีการที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้พบปะติดต่อกับประชาชน สิ่งเหล่านี้ ได้แก่
1. การโฆษณา การโฆษณาชวนเชื่อ
 2. การส่งข่าวสารผ่านสื่อทันสมัยทุกชนิด
 3. การส่งข่าวสารผ่านสื่อในชุมชน เช่น การพูดคุยซุบซิบ การพูดคุยต่อ ๆ กัน
 4. ใช้ค่านิยมทางประเพณี วิถีประชา และจารีต เป็นเครื่องมือเพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วม
 5. การสาธิตภาคสนาม และมีวันฝึกปฏิบัติ
 6. การทัศนศึกษา

7. ใช้ทรัพยากรบุคคลและผู้นำ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะเป็นที่น่าเชื่อถือจากประชาชน
8. ใช้ศูนย์เรียนรู้ หรือศูนย์ท้องถิ่น โปสเตอร์ และกระดานดำที่ใช้กับประชาชน
9. ใช้การรวมประชาชนตามปกติ หรือตามประเพณี เช่น ตามวัด โบสถ์ สภา ตำบล การประชุมหมู่บ้าน การประชุมในวาระต่าง ๆ ฯลฯ

10. การแสดงบทบาทสมมติ ละครและกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น เพลงพื้นบ้าน ความเชื่อธรรมเนียมประเพณี

3. ยุทธวิธีการแทรกแซง (Intervention Tactics) ยุทธวิธีแบบนี้ไม่ได้มุ่งที่บุคคลหรือกลุ่ม แต่มุ่งพิจารณาที่กระบวนการ และโครงสร้างในพื้นที่เป้าหมาย ยุทธวิธีนี้มุ่งที่จะดัดแปลงหรือแทนที่กระบวนการและโครงสร้างที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ยุทธวิธีการแทรกแซงมีดังนี้

1. การพัฒนาองค์การที่จะทำให้มีการเอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การกำหนดบทบาทขององค์การที่ทำงานกับประชาชนให้มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับประชาชน ทุกๆ ด้าน

2. กิจกรรมการศึกษาอบรมและการฝึกอบรม เพื่อจะส่งเสริมทักษะและความสามารถของประชาชนในการมีส่วนร่วม และกระตุ้นให้ผู้มีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงสิ่งบกพร่องต่าง ๆ ขององค์การในชุมชน

3. การวางแผนจากล่างขึ้นบน เพราะการวางแผนจากบนลงล่าง จะจำกัดการมีส่วนร่วมจากประชาชนระดับล่าง

4. การใช้เทคโนโลยีในท้องถิ่น ซึ่งมาจากหลักการของการรู้จักการลงมือทำและเป็นจริง อันเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทั้งหมด มีความเชื่อว่าประชาชนมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในโครงการที่ใช้เทคโนโลยีท้องถิ่น ถ้าพวกเขารู้จักมันและคุ้นเคยกับมัน

ดังนั้นจึงสรุปขั้นตอนกว้าง ๆ ในการสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชน จึงมี 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

1. การติดต่อกับกลุ่มเป้าหมาย
2. กระบวนการทำให้เกิดโครงสร้างและการสร้างกลุ่ม
3. การเตรียมงานกลุ่มเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนาคต
4. การดำเนินงานในการมีส่วนร่วมนั้น

จาก 4 ขั้นตอนข้างต้นเป็นหลักการวิเคราะห์การทำให้เกิดการมีส่วนร่วมดังนี้

1. การให้การศึกษาก่อนการสร้างอำนาจให้เกิดการมีส่วนร่วม นั้น โดยสาระแล้วก็คือ กิจกรรมของการศึกษานอกกระบวน เป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดสิทธิอำนาจและทำให้เกิดการ

รู้สึกตัว ทำให้ชาวชนบทเปลี่ยนจากผู้เฉื่อยชามาเป็นผู้มีชีวิตจิตใจที่กระตือรือร้น วิธีการให้การศึกษาศึกษา เช่น การประชุมกลุ่ม การสัมมนาฝึกอบรม การแสดงละครเพื่อกระตุ้นและวิจารณ์ และการจำลองสถานการณ์ หรือจัดเกมส์ต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน

2. กลุ่มต่าง ๆ กลุ่มจะใช้เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและสร้างให้เกิดองค์กรเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาชนบทจะให้ถึงกลุ่มในชุมชนที่ถูกทอดทิ้งต้องมุ่งเป้าหมายเฉพาะต่อกลุ่มบุคคลนั้นโดยเฉพาะอย่างแน่ชัด สภาพกลุ่มเพื่อการพัฒนาควรเป็นดังนี้

ก. การก่อตั้งกลุ่ม จุดเน้นการจัดตั้งกลุ่มควรเป็นกิจกรรมของการศึกษานอกระบบตามที่กล่าวไว้ในข้อ 1 ข้างต้น

ข. สมาชิกกลุ่ม ควรจะมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน สมาชิกมีสิทธิเท่าเทียมกัน และกลุ่มควรมีขนาดเล็กขนาด 15 – 35 คน

ค. โครงสร้างกลุ่ม สมาชิกควรคิดกำหนดขึ้นเองตามสภาพความจำเป็นในสถานการณ์ของเขา ผู้นำกลุ่มเน้นให้เกิดขึ้นมาในขณะกลุ่มก่อตั้งขึ้น

ข้อบ่งชี้ถึงมิติต่าง ๆ ที่กลุ่มจะพัฒนาขึ้นมา มีลักษณะดังนี้

- สมาชิกมีความเชื่อมั่น
- สมาชิกมีความสัมพันธ์อันดีเพื่อน
- มีโครงสร้างของกลุ่ม
- มีสมาชิกกลุ่ม
- มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่ม
- มีการมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม
- มีรูปแบบการจัดตั้งกลุ่มที่ชัดเจนขึ้น
- มีรูปองค์กรขึ้นมา
- มีความมุ่งมั่นร่วมกัน
- มีการปฏิบัติการตามที่มุ่งมั่น

3. ผู้นำในการมีส่วนร่วม บทบาทสำคัญที่ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมมักเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โครงการ ซึ่งมีชื่อเรียกกันต่างๆ นานา เช่น นักพัฒนา นักบุญ ผู้จัดตั้งกลุ่ม เจ้าหน้าที่ ซึ่งไม่ว่าจะมีการเรียกชื่อเป็นเช่นไรก็ตาม มีความเห็นพ้องต้องกันทั่วไปว่า กระบวนการที่จะพัฒนากลุ่มและพัฒนาการมีส่วนร่วมนี้ จะต้องมียุทธศาสตร์ระดับพื้นฐานซึ่งจะเข้าไปอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มนี้ เจ้าหน้าที่ที่จะช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้ยากไร้ มุ่งกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในกลุ่มผู้ที่

ยากไร้และพัฒนาบุคคลเหล่านี้ขึ้นเป็นกลุ่ม ส่วนนักพัฒนาชุมชนซึ่งเดิมจัดให้มีระดับหมู่บ้านมาเป็นเวลานานแล้วนั้น จะเป็นผู้ประสานผลประโยชน์ของชุมชนโดยมักมีงานเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้มีฐานะดีในชุมชน

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

Yadav,Ram P. (อ้างถึงใน สมภพ อาจนะศึก 2542 : 16) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและแผนการ
3. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการควบคุมและประเมินผลโครงการและการพัฒนา
4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของการพัฒนา

อคิน รพีพัฒน์ (2527 : 107-111) ได้กำหนดช่วงจังหวะและแบ่งระยะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ไว้ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. การประเมินผลกิจกรรมพัฒนา

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527 : 94) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ ได้แก่

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้า ปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมพัฒนาและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไข ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผล

6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษา โครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชน และรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

เจมส์ คัดด์ ปิ่นทอง (2523 : 272-273) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

White (อ้างถึงใน สมภพ อาจชนะศึก 2542 : 17) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วย 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะใครควรทำและทำอย่างไร

มิติที่ 2 คือ มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ

มิติที่ 3 คือ มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน

ปธาน สุวรรณมงคล (2527 : 83) กล่าวว่า ชุมชนควรมีขอบเขตของการมีส่วนร่วม 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Cohen และ Uphoff (1980) มีความเห็นสอดคล้องกับ White โดยแบ่งประเภทการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กรณีศึกษา ชมดี (2524) ได้สรุปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 10 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้เริ่ม
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

สมภพ อาจชนะศึก (2542 :20) สรุปกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่าประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล
5. การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาระบบ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) กำหนด "แนวคิด ทิศทางและกระบวนการทัศน์ใหม่ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8" ได้กล่าวถึง กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การให้ทุกส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมคิด ร่วม กำหนดแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล (สำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ป.ป. : ง)

ปัญหาข้อจำกัดของการมีส่วนร่วม (ไพร์ตัน เดชะรินทร์ 2527 : 16-17)

1. นโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนส่วนใหญ่ต้องขึ้นอยู่กับระบบราชการเป็นฝ่ายส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีขึ้น
2. ประชาชนคุ้นเคยกับการรับคำสั่ง การยอมรับความถูกต้องของข้าราชการ และการยอมรับคอยการช่วยเหลือแทนการช่วยตนเอง การคิดเอง และหลีกเลี่ยงการโต้แย้งกับข้าราชการ
3. กิจกรรมหรือโครงการที่ได้เข้าร่วมส่วนใหญ่ให้ร่วมเฉพาะตอนเสนอโครงการ และตอนลงมือปฏิบัติ โครงการไม่มีการร่วมแบบครบวงจร
4. องค์การประชาชนส่วนใหญ่มักจะคอยดูแลผลประโยชน์และขยายผลประโยชน์ไปให้กับกรรมการ หรือสมาชิกในสังกัดมากกว่าถึงมือประชาชนโดยทั่วไป

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความคาดหวัง (Expectation)

ความหมายของความคาดหวัง

ในการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวัง ได้มีผู้กล่าวถึงในทรรศนะที่แตกต่างกัน ซึ่งจะนำเสนอไว้โดยสังเขป ดังนี้

เต็มดวง เจริญสุข (2532 : 14) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า เป็นความคิด ความรู้สึกความต้องการหรือความมุ่งหวังของบุคคลที่มีต่อบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งจะเป็นบุคคล เหตุการณ์การกระทำ ฯลฯ เป็นการคิดไว้ล่วงหน้าและความคาดหวังจะเป็นไปตามประสบการณ์ของบุคคล

ประเทือง สุขสุวรรณ (2534 : 29) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า ความคาดหวังเป็นความต้องการ ความรู้สึกหรือความคิดอย่างมีวิจารณญาณของบุคคลในการคาดคะเนหรือคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตังามว่าควรจะมี ควรจะเป็นหรือควรเกิดขึ้นในอนาคตตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ และความคาดหวังนี้จะถูกต้องมากน้อยเพียงใดขึ้นกับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

พจนานุกรมของ Webster's Dictionary (อ้างถึง ประเทือง สุขสุวรรณ : 28) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า เป็นความมุ่งหวังหรือคาดหวังถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรเกิดขึ้นโดยพิจารณาจากความเหมาะสม ความจำเป็นตามความสมควรแห่งฐานะหรือสถานภาพ

พจนานุกรมของอ็อกฟอร์ด (Oxford Dictionary 1989 : 281) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า เป็นสภาวะทางจิต ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิด หรือเป็นความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณของบุคคลที่คาดการณ์ล่วงหน้าต่อบางสิ่งบางอย่างว่าควรจะมี ควรจะเป็นหรือควรเกิดขึ้น

เคลย์ (Clay 1988 : 252) ได้กล่าวถึงความคาดหวังต่อการกระทำหรือสถานการณ์ว่าเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอนาคตที่ดี หรือเป็นความมุ่งหมายที่ตั้งามเป็นระดับหรือค่าความน่าจะเป็นของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มุ่งหวังไว้

เบญจา นิลาบุตร (2540 : 9) ได้กล่าวถึงความคาดหวังว่า เป็นการทำนายเหตุการณ์ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง การคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลเคยมีประสบการณ์เดิมมาก่อนในช่วงชีวิตจริงของบุคคลนั้นสิ่งที่คาดหวังไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงๆ มักจะไม่ตรงกันเสมอไป

รักชนก โสภาศิต (2542 : 64) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า เป็นความคิดเห็นที่บุคคลมุ่งหวังหรือคาดคะเนต่อตนเองหรือบุคคลอื่นให้กระทำการใดสิ่งหนึ่งที่ตนปรารถนาหรือต้องการให้เป็น

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นพอสรุปความหมายของความคาดหวังได้ว่า เป็นความคิดความรู้สึกอย่างมีวิจารณ์ญาณของบุคคลที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าต่อบางสิ่งบางอย่างว่าควรจะมีควรจะเป็น หรือควรจะเป็นในอนาคต ซึ่งการคาดการณ์นี้จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และภูมิหลังที่ผ่านมาของแต่ละบุคคล

ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง

แนดเลอร์ และลอร์เลอร์ (Nadler and Lawler อ้างถึงใน ประเทือง สุขสุวรรณ 2534 : 29) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของแต่ละบุคคล เช่น ภูมิหลัง ประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม ทักษะและอายุ เป็นต้น มีผลทำให้บุคคลมีทัศนคติ ความต้องการหรือความคาดหวังแตกต่างกัน ในขณะที่เดียวกันสิ่งแวดล้อมของงาน เช่น ลักษณะของผู้นำ ระบบการจ่ายค่าตอบแทน ก็มีผลต่อความคาดหวังของบุคคลด้วย

ศรีนิตย์ บุญทอง (2521 : 10-11) กล่าวถึงการกำหนดความคาดหวังตามความคิดของเดเซกโก(De Cecco) ว่า ...การกำหนดความคาดหวังของบุคคลนอกจากขึ้นอยู่กับระดับความยากง่ายของงานแล้วยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา กล่าวคือ ถ้าบุคคลเคยประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นมาก่อน ก็จะทำให้การกำหนดความคาดหวังในการทำงานในคราวต่อไปสูงขึ้น และใกล้เคียงกับความสามารถจริงมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามระดับความคาดหวังต่ำลงมา เพื่อป้องกันมิให้ตนเกิดความรู้สึกล้มเหลว จากการที่วางระดับความหวังให้สูงกว่าความสามารถจริง

รักชนก โสภาศิต (2542 : 69) กล่าวถึงการกำหนดความคาดหวังของบุคคลนั้น จะต้องประเมินความเป็นไปได้ด้วย ทั้งนี้เพราะความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึกคิดและการคาดการณ์ของ

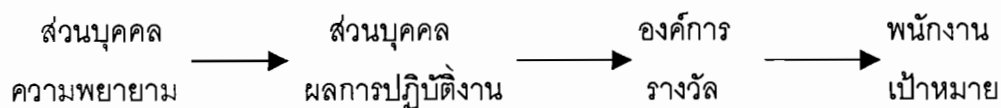
บุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึกหรือการคาดการณ์นั้นๆ จะมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยมาตรฐานของตนเอง เป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคล แม้จะเป็นการให้ต่อสิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรมชนิดเดียวกัน การคาดการณ์ก็อาจจะแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ ของบุคคลแต่ละคน

จากปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าสิ่งที่เป็นปัจจัยต่อความคาดหวัง ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมหรือภูมิหลัง ความสนใจ และสิ่งคาดว่าจะได้รับในอนาคตของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีความคาดหวัง

Robbins (1997 : 230-231 อ้างถึงใน ยุทธดุลย์ ตุลยลักษณ์) ได้กล่าวถึงทฤษฎี expectancy Theory ของ Vroom ไว้ดังนี้ พนักงานจะตั้งใจให้มีความพยายามมากขึ้น เมื่อเขาเชื่อว่าความพยายามจะนำไปสู่การประเมินผลงานที่ดีจะทำให้เขาได้รับรางวัล เช่น เงินโบนัส การขึ้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง และการได้รับรางวัลต่างๆ จะทำให้พนักงานพอใจและเป็นเป้าหมายของพนักงานทฤษฎีนี้จะเน้นไปที่ความสัมพันธ์ 3 ประการ คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามกับผลการปฏิบัติงาน คือ การรับรู้ว่าคุณจะใช้ความพยายามในระดับหนึ่งเพื่อจะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงาน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผลการปฏิบัติงานและรางวัล คือ การที่บุคคลนั้นๆ เชื่อว่าการปฏิบัติงานในระดับหนึ่งจะนำไปสู่รางวัลที่ต้องการ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลและเป้าหมายของตัวบุคคล คือ การให้รางวัลที่ทำให้พนักงานพอใจและตรงกับเป้าหมายของพนักงานจะเป็นรางวัลทางบวกแก่แต่ละบุคคล

แผนภูมิที่ 3 ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom

กุญแจสำคัญของทฤษฎีความคาดหวังคือต้องเข้าใจเป้าหมายของแต่ละบุคคลและต้องเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างการพยายามทำงานกับผลการปฏิบัติงานกับรางวัลตอนแรกและสุดท้าย

ท้าย คือ ระหว่างรางวัลตอบแทนกับเป้าหมายของแต่ละบุคคลสำหรับรูปแบบตามสถานการณ์ต่างๆ นั้น ทฤษฎีความคาดหวังจะยอมรับว่าไม่มีหลักการที่เป็นสากลที่จะสามารถมาอธิบายแรงจูงใจแต่ละบุคคลได้

Dudrin (1993 : 307-309) ได้อธิบาย Motivation Through Expectancy Theory ของ Vroom ไว้ว่า แรงจูงใจในการทำงานนั้นมาจากความตั้งใจที่จะทำกิจกรรมหนึ่งๆ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่สูง คนจะมีแรงจูงใจมากถ้าเขามีความเชื่อมั่นว่า ความพยายามของเขานำไปสู่การกระทำที่ดี ซึ่งการกระทำที่ดีจะทำให้เขาได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจ ทฤษฎีนี้ประกอบด้วย

1. Valance หมายถึง ความพึงพอใจ
2. Instrumentality หมายถึง สื่อ เครื่องมือ วิธีทางที่นำไปสู่ความพึงพอใจ
3. Expectancy หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้นๆ

จากแนวคิด ทฤษฎีความคาดหวัง พอสรุปได้ว่ากรณีที่บุคคลคาดหวังในสิ่งใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น เป้าหมาย ผลตอบแทน ประสบการณ์เดิม รวมถึง ค่านิยม ความเชื่อ ความพึงพอใจของบุคคลนั้นด้วย

การจัดการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ประวัติโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (โรงเรียนนายร้อยตำรวจ 2542 : 1-2)

พ.ศ.2444 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนนายร้อยตำรวจขึ้นเป็นครั้งแรกที่จังหวัดนครราชสีมา (พ.ศ.2444 ตรงกับ รศ.120) ทั้งนี้เนื่องจากได้ขยายกิจการงานตำรวจมากขึ้น เพื่อตรวจตราดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองโดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค จึงได้จัดตั้งกองตำรวจขึ้นหลายแห่งซึ่งจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มีความรู้ ความสามารถ ความอดุสสาหะ หมั่นเพียร ความซื่อตรง และนายตำรวจที่มีอยู่เดิม รวมทั้งนายทหารบกที่โอนมาจากกระทรวงกลาโหมก็ยังไม่เพียงพอกับงานที่ขยายมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อผลิตนายตำรวจขึ้นเองเพราะเหตุมีข้อขัดข้องดังกล่าว โดยมีหลักการรับนักเรียนที่สำเร็จประโยคประถมขณะนั้น (เทียบ ม.3) เข้ารับการอบรมเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ดังนั้น จึงได้กำหนดให้ตั้งโรงเรียนนายร้อยตำรวจขึ้นที่กองตำรวจมณฑลนครราชสีมาเป็นการชั่วคราว

พ.ศ.2447 ได้ย้ายโรงเรียนนายร้อยตำรวจไปตั้งที่ตำบลห้วยจรเข้ม้า จังหวัดนครปฐม เนื่องจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจอยู่ห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวกการกำกับดูแลก็เป็นไปได้ยาก

ตลอดจนครูอาจารย์ก็ลำบากต่อการเดินทางไปสอนทางราชการจึงได้ดำเนินการหา สถานที่ที่ตั้งโรงเรียนนายร้อยตำรวจแห่งใหม่ขึ้นที่ ตำบลห้วยจรเข้ม่ จังหวัดนครปฐม

พ.ศ.2460 กรมกองตระเวน ซึ่งทำหน้าที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจะจัดตั้งโรงเรียนนายร้อยตำรวจขึ้นบ้าง จึงตั้งโรงเรียนนายมหวมรวมกับโรงเรียนนายร้อยตำรวจขึ้นที่เชิงสะพานคลองไผ่สิงโต ตำบลศาลาแดง กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2464 ด้วยความจำเป็นในด้านสถานที่จึงได้ย้ายโรงเรียนนายร้อยตำรวจจากคลองไผ่สิงโตไปตั้งที่ห้วยจรเข้ม่ จังหวัดนครปฐม เป็นครั้งที่ 2 เพราะที่ห้วยจรเข้ม่มีอาคาร สถานที่กว้างขวางสมบูรณ์กว่าแม้ว่าจะห่างกรุงเทพฯ แต่เป็นระยะทางที่สะดวก

พ.ศ.2477 โอนโรงเรียนนายร้อยตำรวจไปรวมกับโรงเรียนนายร้อยทหารบกที่กรมยุทธศึกษาทหารบก เหตุผลเพื่อให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่สำเร็จไปประจำตามจังหวัด ชายแดนได้มีความรู้ในวิชาทหารอย่างลึกซึ้ง เพื่อจะได้แก้ไขหรือยับยั้งเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

พ.ศ.2489 ได้เริ่มเปิดการศึกษาแก่นักเรียนนายร้อยตำรวจในบริเวณกองการศึกษากรมตำรวจปทุมวัน

พ.ศ.2494 ย้ายไปตั้งที่สนามกีฬาแห่งชาติ

พ.ศ.2495 กรมตำรวจพยายามที่ดำเนินการหาสถานที่เรียนให้โรงเรียนนายร้อยตำรวจเป็นปีกแผ่น มั่นคง หลังจากที่ต้องโยกย้ายเปลี่ยนแปลงสถานที่มาหลายครั้งจึงได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนนายร้อยตำรวจแห่งใหม่ขึ้นที่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ 580 ไร่ ซึ่งเป็นอาคารและสถานที่ศึกษาอบรม อันมั่นคงถาวรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ มาจนกระทั่งทุกวันนี้ โดยมีการอัญเชิญธงชัยเฉลิมพลและเคลื่อนย้ายเข้าประจำพร้อมกันในวันที่ 31 ตุลาคม 2497 เวลา 08.00 น. ณ บริเวณโรงเรียนนายร้อยตำรวจแห่งใหม่ ตั้งแต่นั้นมาจนบัดนี้

ในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2499 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จเปิดโรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และทรงพระราชทานพระราชดำรัสว่า

โรงเรียนนายร้อยตำรวจเป็นหลักสำคัญสำหรับบ้านเมือง เพราะประชากรชาวจังหวัดอาศัยเป็นที่พึ่งในยามมีทุกข์ร้อน ก็แหละบุคคลที่จะให้ผู้อื่นเข้าพึ่งพาอาศัยได้นั้นจำเป็นต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาดี มีวิชาการ และเป็นผู้มีศีลธรรมอันดีทุกประการ การที่รัฐบาลของข้าพเจ้าได้จัดสร้างโรงเรียนนายร้อยตำรวจขึ้น จึงเป็นการบำเพ็ญกรณียกิจที่ควรชมเชยและขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยอันประเสริฐ จงดลบันดาลให้โรงเรียนนายร้อยตำรวจแห่งนี้สถิตสถาพรเป็นศรีสง่าแก่ประเทศชาติและเป็นสถาบันที่สำคัญสำหรับการศึกษาวิชาการตำรวจแก่บรรดาผู้เข้าศึกษา ณ โรงเรียนแห่งนี้ โดยถ้วนหน้ากันเทอดู

หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2538 (ฉบับปรับปรุง)

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (2542 : 10-24) ได้กำหนดให้หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2538 (ฉบับปรับปรุง) ได้แบ่งออกเป็น 16 ส่วน ดังนี้

1. ภารกิจ โรงเรียนนายร้อยตำรวจเป็นสถาบันอุดมศึกษาของกรมตำรวจ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการให้การศึกษอบรมนักเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในตำแหน่งรองสารวัตรหรือเทียบเท่า ตามความต้องการของกรมตำรวจ

2. ปรัชญาการศึกษา โรงเรียนนายร้อยตำรวจมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษอบรมและดำเนินการฝึก นักเรียนนายร้อยตำรวจ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาการตำรวจ และการบริหารงานตำรวจอย่างแท้จริง มีความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจอย่างลึกซึ้ง และมีความรอบรู้ในแขนงวิชาชั้นอุดมศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาชีวิตและเอื้อต่อการนำไปประกอบวิชาชีพตำรวจ รวมทั้งการหล่อหลอมให้มีคุณลักษณะทางกายและคุณธรรมประจำใจ เป็นผู้ที่มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ มีบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย กล่าวหาญ อดทน เชื่อมั่นในตนเอง มีวิจรรณญาณในการตัดสินใจที่ถูกต้อง ยึดถือหลักศีลธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพตำรวจ เป็นแนวทางในการประพฤติตนและปฏิบัติงาน สืบทอดแบบธรรมเนียมของตำรวจด้วยความสำนึกในเกียรติวินัยและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมที่จะเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อยของสังคม ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้ภารกิจดังกล่าวข้างต้นสำเร็จสมความมุ่งหมาย จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการให้การศึกษอบรมนักเรียนนายร้อยตำรวจไว้ดังต่อไปนี้

3.1 เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านการสืบสวน การสอบสวนและการป้องกันและปราบปราม สำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งรองสารวัตรหรือเทียบเท่า

3.2 เพื่อหล่อหลอมจิตใจ อุปลินัย และเสริมสร้างบุคลิกภาพ ตลอดจนพฤติกรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่สำเร็จการศึกษาให้เหมาะสมกับการเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ ความสำนึกในหน้าที่ และการบริหารประชาชน เป็นที่ศรัทธาและความเชื่อถือของประชาชน

3.3 เพื่อให้ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความคิด ความประพฤติและระเบียบวินัยเหมาะสมกับการเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรและบัณฑิตจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

3.4 เพื่อให้ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ และเป็นผู้นำหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวความคิดในการให้การศึกษาอบรม เพื่อให้การศึกษอบรมนักเรียนนายร้อยตำรวจได้ผลสมความมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดแนวความคิดในการกำหนดหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจดังนี้ คือ

4.1 ด้านวิชาการตำรวจ ให้มีความรู้ในหลักการและสามารถปฏิบัติงานในด้านการสืบสวน การสอบสวนและการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในระดับตำแหน่งรองสารวัตรหรือเทียบเท่าได้

4.2 ด้านวิชาการบริหารงานตำรวจ ให้มีความรู้ในหลักการ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติอำนาจการตำรวจ และสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน การสอบสวนและการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในระดับตำแหน่ง รองสารวัตรหรือเทียบเท่าได้

4.3 ด้านวิชากฎหมาย ให้มีความรู้ในหลักการ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน การสอบสวน และการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในระดับตำแหน่งรองสารวัตรหรือเทียบเท่าได้

4.4 ด้านวิชาสังคมศาสตร์และทั่วไป ให้มีความรู้ทางหลักการ และสามารถนำไปใช้สนับสนุนในการปฏิบัติงานตำรวจ และมีความรู้ ความคิด ความประพฤติเหมาะสมกับการเป็นบัณฑิตจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

4.5 ด้านจริยศึกษา มุ่งหล่อหลอมจิตใจ อุปนิสัย และเสริมสร้างบุคลิกภาพตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละความสำนึกในหน้าที่ และการบริการประชาชน เป็นที่ศรัทธา และเชื่อถือของประชาชน

4.6 ด้านพลศึกษา ให้มีความรู้และทักษะในด้านสุขภาพพลานามัย การกีฬา ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ความแข็งแรง ทรวดอดทน และความเชื่อมั่นในตนเอง

5. โครงสร้างหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 ภาคคือ ภาควิชาการ ภาคการฝึก และภาคกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5.1 ภาควิชาการ แบ่งเป็น ด้านการศึกษาริชาทั่วไป และด้านการศึกษาริชาเฉพาะ รวม 57 ริชา จำนวน 154 หน่วยกิต

5.1.1 ด้านการศึกษาริชาทั่วไป ประกอบด้วยหมวดริชาบังคับ 14 ริชา จำนวน 31 หน่วยกิต

5.1.2 ด้านการศึกษาริชาเฉพาะ แบ่งเป็น 2 แผน คือ แผนที่ 1 (Plan A) หรือแผนที่ 2 (Plan B) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด โดยจะต้องศึกษามหมวดริชาบังคับ 35 ริชา จำนวน 101 หน่วยกิต และหมวดริชาเลือก 8 ริชา จำนวน 22 หน่วยกิต รวม 43 ริชา จำนวน 123 หน่วยกิต

5.2 ภาคการฝึก แบ่งเป็นการฝึกตำรวจ 15 ริชา การฝึกพลศึกษา 7 ริชา และการฝึกหลักสูตรพิเศษ 6 หลักสูตร ไม่นับหน่วยกิต

5.3 ภาคกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีทั้งหมด 14 ประเภท ไม่นับหน่วยกิต

6. รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร มีดังนี้

6.1 ภาควิชาการ

6.1.1 ด้านการศึกษาริชาทั่วไป ประกอบด้วย การศึกษาริชาต่าง ๆ ของส่วน ริชาสังคมศาสตร์ และทั่วไป ในหมวดริชาบังคับ 14 ริชา จำนวน 31 หน่วยกิต ดังนี้

- (1) จิตวิทยาทั่วไป
- (2) มนุษยสัมพันธ์ และจิตวิทยาสำหรับตำรวจ
- (3) จริยธรรมตำรวจ
- (4) หลักรัฐศาสตร์
- (5) หลักเศรษฐศาสตร์
- (6) สังคมวิทยา
- (7) หลักรัฐประศาสนศาสตร์
- (8) ภาษาไทย
- (9) ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1-2
- (10) การใช้ภาษาอังกฤษ 1-2
- (11) คอมพิวเตอร์เบื้องต้น
- (12) สารนิเทศและการทำรายงาน

6.1.2 ด้านการศึกษาริชาเฉพาะ (แผนที่ 1) นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เลือกศึกษาตามแผนที่ 1 จะต้องศึกษาริชาทั่วไปตามข้อ 6.1.1 และ ศึกษาริชาเฉพาะ ซึ่งประกอบด้วย

หมวดวิชาบังคับ 35 วิชา จำนวน 101 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือก 8 วิชา จำนวน 22 หน่วยกิต รวม 43 วิชา จำนวน 123 หน่วยกิต ดังนี้

6.1.2.1 ส่วนวิชาสังคมศาสตร์และทั่วไป ประกอบด้วยหมวดวิชาเลือก 3 วิชา จำนวน 7 หน่วยกิต ดังนี้

- (1) การเมืองการปกครองไทย
- (2) การใช้ภาษาอังกฤษ 3-4
- (3) การพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์
- (4) การวิจัยและการทำเอกสารวิจัย
- (5) สถิติเพื่อการวิจัย
- (6) การบัญชีเบื้องต้น

6.1.2.2 ส่วนวิชากฎหมาย ประกอบด้วย หมวดวิชาบังคับ 14 วิชา จำนวน 42 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือก 2 วิชา จำนวน 6 หน่วยกิต รวม 16 วิชา จำนวน 48 หน่วยกิต ดังนี้

หมวดวิชาบังคับ

- (1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย
- (2) กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้ง
- (3) กฎหมายปกครอง
- (4) กฎหมายอาญา 1-4
- (5) พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา
- (6) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 1-3
- (7) กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 1-2
- (8) กฎหมายลักษณะพยาน

หมวดวิชาเลือก

- (1) กฎหมายระหว่างประเทศ
- (2) สัมมนาในวิชากฎหมายอาญา
- (3) สัมมนาในวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- (4) กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- (5) สิทธิมนุษยชน
- (6) ทฤษฎีกฎหมายอาญาและกฎหมายอาญาเปรียบเทียบ

- (7) กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
- (8) กฎหมายเกี่ยวกับสถาบันการเงิน
- (9) กฎหมายตลาดหลักทรัพย์
- (10) กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา
- (11) กฎหมายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- (12) กฎหมายอาญาระหว่างประเทศ

6.1.2.3 ส่วนวิชาการสืบสวนและสอบสวน ประกอบด้วยหมวดวิชา บัณฑิต 10 วิชา จำนวน 30 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือก 0-3 วิชา จำนวน 0-9 หน่วยกิต รวม 10-13 วิชา จำนวน 30-39 หน่วยกิต ดังนี้

หมวดวิชาบังคับ

- (1) การสืบสวน 1-2
- (2) การสอบสวน 1-4
- (3) พิสูจน์หลักฐาน 1-2
- (4) การทะเบียนประวัติอาชญากร
- (5) นิติเวชศาสตร์

หมวดวิชาเลือก

- (1) สัมมนาการสืบสวน
- (2) สัมมนาการสอบสวน
- (3) วิทยาการตำรวจก้าวหน้า

6.1.2.4 ส่วนวิชาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ประกอบด้วยหมวดวิชาบังคับ 7 วิชา จำนวน 17 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือก 0-3 วิชา จำนวน 0-9 หน่วยกิต รวม 7-10 วิชา จำนวน 17-26 หน่วยกิต ดังนี้

หมวดวิชาบังคับ

- (1) หลักองชญาวิทยาและงานยุติธรรม
- (2) ปัญหาอาชญากรรมและการควบคุมแหล่งอบายมุข
- (3) การปฏิบัติต่อเยาวชนและครอบครัว
- (4) การป้องกันอาชญากรรม
- (5) ยุทธวิธีตำรวจ 1-2
- (6) การตรวจท้องที่

หมวดวิชาเลือก

- (1) วิชาการทหาร
- (2) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- (3) การบริหารงานยุติธรรมทางอาญา
- (4) กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเปรียบเทียบ

6.1.2.5 ส่วนวิชาการบริหารงานตำรวจ ประกอบด้วยหมวดวิชาบังคับ

4 วิชา จำนวน 12 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือก 0-3 วิชา จำนวน 0-9 หน่วยกิต รวม 4-7 วิชา จำนวน 12-21 หน่วยกิต ดังนี้

หมวดวิชาบังคับ

- (1) หลักการบริหารงานตำรวจ
- (2) การบริหารงานสถานีตำรวจ
- (3) การจราจร
- (4) การบรรเทาสาธารณภัย

หมวดวิชาเลือก

- (1) การบริหารงานบุคคล
- (2) การบริหารงบประมาณและพัสดุ
- (3) สัมมนาการบริหารงานตำรวจ
- (4) ระบบสารสนเทศตำรวจ
- (5) พฤติกรรมองค์กรและเทคนิคการบริหาร

6.1.3 ด้านการศึกษาวิชาเฉพาะ (แผนที่ 2) นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เลือกศึกษาตามแผนที่ 2 จะต้องศึกษาวิชา ทั่วไป ตามข้อ 6.1.1 และศึกษาวิชาเฉพาะ ซึ่งประกอบด้วย หมวดวิชาบังคับ 35 วิชา จำนวน 101 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือก 8 วิชา จำนวน 22 หน่วยกิต รวม 43 วิชา จำนวน 123 หน่วยกิต ดังนี้

6.1.3.1 ส่วนวิชากฎหมาย ประกอบด้วยหมวดวิชาบังคับ 14 วิชา จำนวน 42 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือก 8 วิชา จำนวน 22 หน่วยกิต รวม 22 วิชา จำนวน 64 หน่วยกิต ดังนี้

หมวดวิชาบังคับ

ศึกษาในหมวดวิชาบังคับ 14 วิชา จำนวน 42 หน่วยกิต จากข้อ

หมวดวิชาเลือก

เลือกศึกษาในหมวดวิชาเลือก 8 วิชา จำนวน 22 หน่วยกิต จากข้อ 6.1.2.2 หรือ เลือกศึกษาวิชาต่าง ๆ จากวิชาเลือกดังต่อไปนี้

- (1) การเมืองการปกครองไทย
- (2) การใช้ภาษาอังกฤษ 3-4
- (3) การพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์
- (4) การวิจัยและการทำเอกสารวิจัย
- (5) สถิติเพื่อการวิจัย
- (6) การบัญชีเบื้องต้น
- (7) สัมมนาการสอบสวน
- (8) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- (9) การบริหารงานยุติธรรมทางอาญา
- (10) กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเปรียบเทียบ

6.1.3.2 ส่วนวิชาการสืบสวนและสอบสวน ประกอบด้วยหมวดวิชา บัณฑิต 10 วิชา จำนวน 30 หน่วยกิต จากข้อ 6.1.2.3

6.1.3.3 ส่วนวิชาป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ประกอบด้วย หมวดวิชาบัณฑิต 7 วิชา จำนวน 17 หน่วยกิต จากข้อ 6.1.2.4

6.1.3.4 ส่วนวิชาบริหารงานตำรวจ ประกอบด้วยหมวดวิชาบัณฑิต 4 วิชา จำนวน 12 หน่วยกิต จากข้อ 6.1.2.5

6.2 ภาคการฝึก

6.2.1 การฝึกตำรวจ ประกอบด้วย หมวดวิชาบัณฑิต 15 วิชา ไม่นับหน่วย กิต ดังนี้

- (1) การฝึกแบบตำรวจ 1-4
- (2) การฝึกยุทธวิธีตำรวจ 1-4
- (3) การยิงปืน 1-7

6.2.2 การฝึกพลศึกษา ประกอบด้วย หมวดวิชาบัณฑิต 7 วิชา ไม่นับหน่วยกิต ดังนี้

- (1) ยูโด 1-2
- (2) มวยสากล

- (3) มวยไทย
- (4) การต่อสู้ป้องกันตัว 1-3

6.2.3 การฝึกหลักสูตรพิเศษ ประกอบด้วย หมวดหลักสูตรบังคับ 5 หลักสูตร และหมวดหลักสูตร 1 หลักสูตร รวม 6 หลักสูตร ดังนี้

หมวดหลักสูตรบังคับ

- (1) หลักสูตรการต่อต้านปราบปรามก่อความไม่สงบ
- (2) หลักสูตรการฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท
- (3) หลักสูตรการฝึกหัดปฏิบัติงานตำรวจ
- (4) หลักสูตรการฝึกหัดงานสอบสวน
- (5) การเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพ

หมวดหลักสูตรเลือก

- (1) หลักสูตรการโดดร่ม หรือ
- (2) หลักสูตรพิเศษอื่น ๆ ที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจ กำหนด

6.3 ภารกิจกรมเสริมหลักสูตร

- (1) การบรรยายพิเศษ
- (2) กายบริหารและการกีฬา
- (3) การทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย
- (4) การฝึกหัดพิมพ์ดีด
- (5) การฝึกหัดขับรถยนต์และรถจักรยานยนต์
- (6) การฝึกตรวจท้องที่
- (7) การฝึกหัดเป็นผู้ช่วยนายตำรวจฝ่ายปกครอง
- (8) การฝึกอบรมแบบธรรมเนียมนายตำรวจ
- (9) การอบรมระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี
- (10) การฝึกอบรมพัฒนาจิตใจและปรับพื้นฐาน
- (11) การฝึกหัดพัฒนาสังคม
- (12) การฝึกอบรมพัฒนาบุคลิกภาพ และมารยาทสังคม
- (13) องค์กรของนักเรียนนายร้อยตำรวจ
- (14) การเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

7. ระยะเวลาการศึกษา มีระยะเวลาการศึกษา 4 ปี

8. ปีการศึกษา ปกติปีการศึกษาเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนมีนาคมของปีถัดไป เว้นแต่การศึกษาของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 ซึ่งสิ้นสุดการศึกษาในเดือนมกราคม

9. ภาคการศึกษา แต่ละปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ ดังนี้

9.1 ภาคการศึกษาที่ 1 เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนสิงหาคม รวมเวลาการศึกษา 16 สัปดาห์

9.2 ภาคการศึกษาที่ 2 เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ รวมเวลาการศึกษา 16 สัปดาห์ ยกเว้นนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม รวมเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 8 สัปดาห์

10. ช่วงเวลาการศึกษา

10.1 ภาควิชาการ

10.1.1 การศึกษารายวิชา ระหว่างเวลา 08.00 น. ถึงเวลา 12.00น. และระหว่างเวลา 13.00 น. ถึงเวลา 15.00 น. หรือในช่วงเวลาอื่นที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด

10.1.2 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ระหว่างเวลา 08.00 น. ถึงเวลา 12.00 น. และระหว่างเวลา 13.00 น. ถึงเวลา 15.00 น. รวมแล้วไม่น้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ

10.2 ภาคการฝึก

10.2.1 การฝึกตำรวจ ระหว่างเวลา 08.00 น. ถึงเวลา 12.00 น. และระหว่างเวลา 13.00 น. ถึงเวลา 17.30 น.

10.2.2 การฝึกพลศึกษา ระหว่างเวลา 13.00 น. ถึง เวลา 17.30 น.

10.2.3 การฝึกหลักสูตรพิเศษ

(1) นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 ฝึกหัดหลักสูตรการต่อต้านและปราบปรามการก่อความไม่สงบ เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน

(2) นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 ฝึกหลักสูตรการฝึกปรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ในช่วงเวลาที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด และฝึกหลักสูตรการโดดร่ม เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน หรือหลักสูตรพิเศษอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และช่วงเวลาที่ยังโรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด

10.2.4 การฝึกหัดปฏิบัติราชการ

(1) นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 3 ฝึกหลักสูตรการฝึกหัดปฏิบัติงานตำรวจ หลังจากการศึกษาภาควิชาการของภาคการศึกษาที่สอง เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน

(2) นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 ฝึกหลักสูตรการฝึกหัดงานสอบสวน หลังจากการศึกษาภาควิชาการของภาคการศึกษาแรก เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม

10.2.5 การเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพ ดำเนินการเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 หลังจากการศึกษาภาควิชาการของภาคการศึกษาที่สอง เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม

10.3 ภาคกิจกรรมเสริมหลักสูตร

10.3.1 การอบรมระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ระหว่างเวลา 08.00 น. ถึงเวลา 12.00 น. และระหว่างเวลา 13.00 น. ถึงเวลา 15.00 น. สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ

10.3.2 กิจกรรมอื่นๆ ช่วงเวลาที่เห็นสมควรตามที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด

10.4 การฝึกฝนตนเอง ระหว่างเวลา 19.00 น. ถึงเวลา 21.00 น.

11. การสอน ใช้วิธีการหลายวิธี ทั้งนี้จะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชาที่สอน

11.1 ด้านทฤษฎี

11.1.1 การบรรยาย คือ การสอนโดยครูอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้บรรยาย

11.1.2 การสาธิต คือการสอนโดยครูอาจารย์แสดงให้ดูประกอบคำอธิบาย

11.1.3 การสัมมนา หรืออภิปราย คือ การให้นักเรียนนายร้อยตำรวจวิเคราะห์ปัญหาที่ได้รับมอบหมายแล้วนำมาอภิปรายในกลุ่มร่วมกัน หรือกับครูอาจารย์ผู้ควบคุม

11.1.4 การมอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้า คือ การมอบหมายให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจทำการศึกษาค้นคว้าในปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพิ่มเติมจากบทเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมรู้จักทำงานด้วยตนเองหรือทำงานเป็นกลุ่ม และรู้จักวิธีการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์วิจัย

11.2 ด้านการทดลองปฏิบัติ ใช้วิธีการสอนโดยให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้ทดลองปฏิบัติจริงใน โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

11.3 ด้านการฝึกงานหรือฝึกภาคสนาม ใช้วิธีการสอนโดยส่งนักเรียนนายร้อย ตำรวจไปฝึกงานในพื้นที่ จริงหรือฝึกภาคสนาม

12. การวัดผลการศึกษา ในการวัดผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาหรือหลักสูตร ให้ อาจารย์หรือกรรมการผู้ดำเนินการวัดผล จัดส่งผลการศึกษานักเรียนนายร้อยตำรวจ ผ่านหัวหน้าส่วนวิชาจนถึง ผู้บังคับการบริการการศึกษา ดังต่อไปนี้

12.1 ภาควิชาการ ให้วัดผลการศึกษาของแต่ละภาควิชาการเป็นคะแนนร้อยละ และอักษรระดับคะแนน ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

อักษรระดับคะแนน A = ดีเยี่ยม

อักษรระดับคะแนน B + = ดีมาก

อักษรระดับคะแนน B = ดี

อักษรระดับคะแนน C+ = ค่อนข้างดี

อักษรระดับคะแนน C = พอใช้

อักษรระดับคะแนน D+ = อ่อน

อักษรระดับคะแนน D = อ่อนมาก

อักษรระดับคะแนน F = ตก

อักษรระดับคะแนน I = ไม่สมบูรณ์

โดยอักษรระดับคะแนนเทียบเป็นแต้มระดับคะแนน ดังนี้

อักษรระดับคะแนน A แต้มระดับคะแนน 4.0

อักษรระดับคะแนน B+ แต้มระดับคะแนน 3.5

อักษรระดับคะแนน B แต้มระดับคะแนน 3.0

อักษรระดับคะแนน C+ แต้มระดับคะแนน 2.5

อักษรระดับคะแนน C แต้มระดับคะแนน 2.0

อักษรระดับคะแนน D+ แต้มระดับคะแนน 1.5

อักษรระดับคะแนน D แต้มระดับคะแนน 1.0

อักษรระดับคะแนน F แต้มระดับคะแนน 0

การวัดผลการศึกษาเป็นอักษรระดับคะแนนใด ให้อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หรือกรรมการผู้ดำเนินการวัดผล พิจารณาความรู้ความสามารถและความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียนนายร้อยตำรวจประกอบด้วยคุณภาพของการสอบและผลงานที่ได้กระทำหรือปฏิบัติด้วย

การให้อักษรระดับคะแนน F กระทำได้เมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าสอบ แต่สอบตก หรือไม่ได้เข้าสอบตามกำหนด หรือขาดสอบไม่ว่ากรณีใด ๆ หรือได้รับการตัดสินให้สอบตกเนื่องจากทำผิดระเบียบการสอบ หรือเมื่อได้เปลี่ยนจากอักษรระดับคะแนน I หลังจาก วันสิ้นสุดปีการศึกษา นั้น ตามความในข้อ 8

การให้อักษรระดับคะแนน I กระทำได้เมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าสอบ แต่ทำงาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบของรายวิชาที่ศึกษายังไม่เสร็จเรียบร้อย และอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น เห็นสมควรให้รอผลการศึกษา จนกว่าจะเปลี่ยนให้อักษรระดับคะแนนที่เหมาะสมกับคุณภาพของการสอบ ผลงานที่กระทำหรือได้ปฏิบัติงานครบถ้วนตามกำหนดแล้วทั้งนี้จะต้องกระทำให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น จะสามารถรายงานผลการศึกษาก่อนสิ้นสุดปีการศึกษานั้นตามความในข้อ 8 มิฉะนั้นจะเปลี่ยนจากอักษรระดับคะแนน I เป็น F

12.2 ภาคการฝึก

12.2.1 ในการฝึกตำรวจ การฝึกพลศึกษาและการฝึกหัดปฏิบัติราชการ ให้ วัดผลการศึกษาเป็นคะแนนร้อยละ และอักษรระดับคะแนนต่าง ๆ ดังนี้

อักษรระดับคะแนน PA = ผ่านระดับดีเยี่ยม

อักษรระดับคะแนน PB = ผ่านระดับดี

อักษรระดับคะแนน PC = ผ่านระดับพอใช้

อักษรระดับคะแนน F = ตก

อักษรระดับคะแนน I = ไม่สมบูรณ์

การวัดผลการศึกษาเป็นอักษรระดับคะแนนต่าง ๆ ดังกล่าว ให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการศึกษาภาควิชาการ แต่อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาหรือหลักสูตรการฝึกนั้น สามารถเปลี่ยนจากอักษรระดับคะแนน I ให้เป็นอักษรระดับคะแนนที่เหมาะสมก่อนวันสิ้นสุดปีการศึกษา ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 มิฉะนั้นจะเปลี่ยนจากอักษรระดับคะแนน I เป็น F

12.2.2 ในการฝึกหลักสูตรพิเศษ ไม่นับหน่วยกิตและไม่มีผลต่อการสอบประจำภาคหรือการเลื่อนชั้นปีการศึกษาแต่ประการใด จึงไม่มีผลการศึกษาเป็นอักษรระดับคะแนน คงมีแต่การวัดผลการศึกษาตามระเบียบและวิธีการที่กำหนดไว้ในหลักสูตรพิเศษนั้น ๆ เพื่อรับวุฒิบัตร ประกาศนียบัตร เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ หรือเข็มเครื่องหมายนั้น ๆ และจัดส่งผลการใดเป็นคะแนนร้อยละ เท่านั้น

12.3 ภาคกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผลการศึกษา เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด

13. การประกาศและรายงานผลการศึกษา แบ่งเป็นการประกาศผลการศึกษาและการรายงานผลการศึกษา ดังนี้

13.1 การประกาศผลการศึกษา ให้โรงเรียนนายร้อยตำรวจประกาศผลการศึกษาแต่ละภาคการศึกษาให้นักเรียนนายร้อยตำรวจทราบทุกครั้ง โดยให้ปรากฏคะแนนร้อยละของแต่ละรายวิชา อักษรระดับคะแนนของแต่ละรายวิชาคะแนนเฉลี่ยสะสมเป็นร้อยละ และแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

13.2 การรายงานผลการศึกษา ให้โรงเรียนนายร้อยตำรวจรายงานผลการศึกษาในใบแสดงผลการศึกษา (transcript) เป็นอักษรระดับคะแนน

นักเรียนนายร้อยตำรวจ หรือผู้ที่เคยศึกษาอบรมตามหลักสูตรนี้ ไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาหรือไม่ก็ตามสามารถขอใบแสดงผลการศึกษาได้

14. เกณฑ์ตัดสินผลการศึกษา แบ่งเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนได้ดังนี้

14.1 การสอบแก้ตัว นักเรียนนายร้อยตำรวจผู้ใดได้อักษรระดับคะแนนของรายวิชาใดในภาควิชาการหรือภาคการฝึก F มีสิทธิสอบแก้ตัวตามเกณฑ์ ดังนี้

14.1.1 ในการศึกษาภาควิชาการ หากมีแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมทั้งหมด ตั้งแต่ภาคแรกของการศึกษาในชั้นปีที่ 1 ถึงภาคที่สองของปีการศึกษานั้น ตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป ให้มีสิทธิสอบแก้ตัวได้ครั้งหนึ่ง

การคิดแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมนั้น ให้คิดจากแต่มีระดับคะแนนของทุกรายวิชาซึ่งนับหน่วยกิตที่เรียน ทั้งรายวิชาที่สอบได้และรายวิชาที่สอบตก

ในกรณีที่มีการเรียนซ้ำชั้นหรือสอบแก้ตัวมาก่อน การคิดแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต้องคิดทั้งคะแนนเดิมและคะแนนใหม่

รายวิชาใดที่สอบตกและมีการสอบแก้ตัวมาแล้ว จะได้อักษรระดับคะแนนไม่เกินกว่า D

14.1.2 ในการฝึกตำรวจและการฝึกพลศึกษา มีสิทธิสอบแก้ตัวได้ครั้งหนึ่งรายวิชาใดที่สอบตกและมีการสอบแก้ตัวมาแล้ว จะได้อักษรระดับคะแนนไม่เกินกว่า PC

14.1.3 ในการฝึกหัดปฏิบัติราชการ ไม่มีสิทธิสอบแก้ตัว

14.2 การเลื่อนชั้นการศึกษา เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษาหนึ่งๆ นักเรียนนายร้อยตำรวจ จะได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นการศึกษาเมื่อมีคุณสมบัติดังนี้

14.2.1 ต้องศึกษาครบถ้วนตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีนั้น ๆ

14.2.2 ต้องมีเวลาในการศึกษาในแต่ละรายวิชาของภาควิชาการ การฝึก
ตำรวจ และการฝึกพลศึกษา ในปีการศึกษาที่ผ่านมาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของชั่วโมงการ
ศึกษาทั้งหมดของรายวิชานั้น ๆ

14.2.3 ต้องไม่มีผลการศึกษารายวิชาหรือหลักสูตรการฝึกของภาควิชา
การและภาคการฝึกในปีการศึกษาที่ผ่านมา ได้อักษรระดับคะแนน F

14.2.4 ต้องไม่มีผลการศึกษารายวิชาใดของภาควิชาการ ในปีการศึกษาที่
ผ่านมา ได้อักษรระดับคะแนน I

14.2.5 ต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมของการศึกษาภาควิชาการ ในปีการ
ศึกษาที่ผ่านมา ตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป

การคิดคะแนนเฉลี่ยสะสมนั้น คิดจากคะแนนร้อยละของทุกรายวิชาซึ่ง
นับหน่วยกิตที่เรียนทั้งรายวิชาที่สอบได้และรายวิชาที่สอบตก โดยพิจารณาให้น้ำหนักตามสัดส่วน
ของหน่วยกิตในแต่ละรายวิชา

ในกรณีที่มีการเรียนซ้ำชั้นหรือสอบแก้ตัวมาก่อน การคิดคะแนนเฉลี่ย
สะสมดังกล่าวต้องคิดทั้งคะแนนเดิมและคะแนนใหม่

14.2.6 ต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมของการฝึกตำรวจและการฝึกพลศึกษา
ในปีการศึกษาที่ผ่านมา ตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป

การคิดคะแนนเฉลี่ยสะสมนั้น ให้คิดจากคะแนนร้อยละของทุกรายวิชาที่
เรียนทั้งรายวิชาที่สอบได้และรายวิชาที่สอบตก โดยพิจารณาให้น้ำหนักแต่ละรายวิชาในสัดส่วนที่
เท่ากัน

ในกรณีที่มีการเรียนซ้ำชั้นหรือสอบแก้ตัวมาก่อน การคิดคะแนนเฉลี่ย
สะสมดังกล่าว ต้องคิดทั้งคะแนนเดิมและคะแนนใหม่

14.2.7 มีคะแนนความประพฤติเหลืออยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของ
คะแนนความประพฤติทั้งหมดในปีการศึกษาที่ผ่านมา

14.3 การเรียนซ้ำชั้น - นักเรียนนายร้อยตำรวจจะต้องเรียนซ้ำชั้นการศึกษา เมื่อ
ขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในข้อ 14.2

14.4 การพ้นสภาพนักเรียนนายร้อยตำรวจ นักเรียนนายร้อยตำรวจจะต้องพ้น
สภาพนักเรียนนายร้อยตำรวจในกรณีดังต่อไปนี้

14.4.1 มีแต่้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาควิชาการ ตั้งแต่ภาคแรกของ
การศึกษาในชั้นปีที่ 1 ถึงภาคการศึกษานั้น ต่ำกว่า 1.5

ในกรณีที่มีการเรียนซ้ำชั้นหรือสอบแก้ตัวมาก่อน การคิดแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต้องคิด ทั้งคะแนนเดิมและคะแนนใหม่

14.4.2 เรียนซ้ำชั้นมาหนึ่งปีการศึกษาแล้ว และขาดคุณสมบัติตาม หลักเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนชั้นเดียวกันนั้นอีก

14.2.3 ไม่มีคะแนนความพฤติในปีการศึกษานั้นเหลืออยู่เลย

14.2.4 พันสภาพนักเรียนนายร้อยตำรวจตามหลักเกณฑ์อื่นที่กรมตำรวจ กำหนด

ผู้ที่พ้นสภาพการเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจสามารถขอผลการศึกษาระดับศึกษาอบรมอยู่ใน โรงเรียนนายร้อยตำรวจได้

14.5 การสำเร็จการศึกษา นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 ที่จะได้รับการพิจารณาว่าสำเร็จการศึกษามีสิทธิขอรับปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตและได้รับการพิจารณาบรรจุแต่งตั้งเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

14.5.1 ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนเช่นเดียวกับหลักเกณฑ์การเลื่อนชั้นการศึกษา

14.5.2 ต้องไม่มีผลการศึกษารายวิชาหรือหลักสูตรการฝึกใด ได้อักษรระดับคะแนน I

14.5.3 ต้องมีแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป การคิดแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมนั้น ใช้วิธีการเช่นเดียวกับข้อ 14.1.1

14.5.4 ต้องผ่านการสอบและได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพตำรวจ ซึ่งการสอบวิชาชีพตำรวจประกอบด้วย การสอบข้อเขียน และ/หรือการสอบปฏิบัติสำหรับการศึกษากฎหมาย การฝึกตำรวจและการฝึกพลศึกษาตามเกณฑ์ วิธีการ และช่วงเวลา ที่โรงเรียน นายร้อยตำรวจกำหนด

15. การให้รางวัลการศึกษา นักเรียนนายร้อยตำรวจจะได้รับรางวัลการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา ถ้ามีผลการศึกษาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

15.1 ต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์การเลื่อนชั้นการศึกษาและมีแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมเป็นลำดับที่หนึ่งในชั้นประจำปีการศึกษา โดยไม่เคยสอบตกในรายวิชาใดในปีการศึกษานั้น ได้รับรางวัลการศึกษาดีเยี่ยมโล่ทอง

15.2 ต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์การเลื่อนชั้นวิชาการศึกษา และมีแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมเป็นลำดับที่สองชั้นประจำปีการศึกษา โดยไม่เคยสอบตกในรายวิชาใด ในปีการศึกษานั้น ได้รับรางวัลการศึกษาดีเยี่ยมโล่เงิน

15.3 ต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์การเลื่อนชั้นการศึกษา และมีแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมเป็นลำดับที่สามในชั้นประจำปีการศึกษา โดยไม่เคยสอบตกในรายวิชาใด ในปีการศึกษานั้น ได้รับรางวัลการศึกษาดีเยี่ยมโล่ทองแดง

15.4 ต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์การเลื่อนชั้นการศึกษา และมีเวลาในการศึกษาในภาควิชาการ การฝึกตำรวจ และการฝึกพลศึกษา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของชั่วโมงการศึกษาดังกล่าวทั้งหมดประจำปีการศึกษา โดยไม่เคยได้อักษรระดับคะแนน F ในปีการศึกษานั้น ในปีการศึกษานั้น ได้รับประกาศนียบัตรชมเชยความขยันหมั่นเพียร

16. แผนการศึกษา การศึกษารายวิชาของภาควิชาการ การฝึกตำรวจ และการฝึกพลศึกษา จำแนกเป็น 4 ชั้นปี โดยจัดการศึกษารามรหัสหลังชื่อรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเลขนอกวงเล็บ 1 ตัว แสดงจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดของรายวิชานั้น และเลขในวงเล็บ 3 ตัว แสดงจำนวนการศึกษา ด้านทฤษฎี ด้านการทดลองปฏิบัติ และด้านการฝึกงานหรือฝึกภาคสนาม ทั้งนี้ผลรวมของเลขในวงเล็บจะเท่ากับจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์โดยเฉลี่ยของการศึกษารายวิชานั้น และผลรวมของเลขตัวแรกกับเลขตัวกลางในวงเล็บจะเท่ากับจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ของการศึกษารายวิชานั้น ในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

1. ความเป็นมาของโครงการ (โรงเรียนนายร้อยตำรวจ 2535 : 1-2)

1.1 เริ่ม 13 พฤษภาคม 2530 โครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เริ่มจากงานทางความคิดในระดับกรมตำรวจที่คิดกันว่าจะทำอย่างไรในการพัฒนานายตำรวจให้ดีขึ้นกว่าเดิม แล้วความคิดที่กระจัดกระจายนั้นก็เริ่มเป็นรูปการทางความคิดขึ้นโดย รอง อ.ตร.(บร.) ในสมัยนั้น คือ พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร ได้เขียนลงในนิตยสารของกรมตำรวจ ฉบับที่ 14 วันที่ 13 พฤษภาคม 2530 ภายใต้ชื่อว่า "โครงการฝึกกลับไปสู่ความเป็นประชาชน" แต่ก็ยังเป็นแต่เพียง "โครงสร้างทางความคิด" คือยังเป็นนามธรรมลอยๆ อยู่นั่นเอง

1.2 เริ่มรูปธรรมจากกรมการพัฒนาชุมชน อันเนื่องจากกรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการ "โครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนไทย - แคนาดา" ซึ่งเป็นปีที่ 3 โดยเยาวชนพร้อมผู้นำกลุ่มได้เดินทางไปประเทศแคนาดา เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2530 เพื่อศึกษางานด้านเกษตรกรรม

ร่วมกับเยาวชนแคนาดา ในพื้นที่เมือง Lumby, เมือง Enderby และเมือง Salmon Arm แห่งจังหวัด British Columbia เป็นเวลา 99 วัน ครั้นวันที่ 17 ตุลาคม 2530 เยาวชนไทย-แคนาดาพร้อมผู้นำกลุ่มได้เดินทางกลับจากประเทศแคนาดาถึงประเทศไทย ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนได้นำพวกเขาไปเข้าค่ายปฐมนิเทศก่อนการปฏิบัติงานในพื้นที่ ณ สถานพักฟื้นของกรมตำรวจบางละมุง จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 18-22 ตุลาคม 2530

1.3 กรมตำรวจ “ตามไปดู” ในวันที่ 3 ธันวาคม 2530 อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน (นายสุนัย ทองนพ) ได้นำผู้อำนวยการเยาวชนแคนาดา ชื่อ นายจาค โจแบง (Mr. Jacques Jobin) ไปตรวจเยี่ยมโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนไทย-แคนาดา รุ่นที่ 3 ที่บ้านเพี้ยพาน ตำบลบัวเงิน อำเภอหนองพอง จังหวัดขอนแก่น

กรมตำรวจโดย รองอธิบดีฝ่ายบริหาร (พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร) รองผู้บัญชาการการศึกษา (พล.ต.ต.สุจินต์ อุทัยวัฒน์) และผู้บังคับการอำนวยการศึกษา (พล.ต.ต.ปรีชา ขวัญบุญจันทร์) ได้ร่วมขบวนไปเยี่ยมโครงการเพื่อดูงานด้วย พร้อมกันนั้นผู้บังคับการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (พล.ต.ต.โกศล รัตนาวะดี) ได้ส่งผู้กำกับการ 1 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (พล.ต.อ.อมรินทร์ อัครวงษ์) ไปศึกษางานเป็นกรณีพิเศษ เพื่อทำ “โครงการกลับไปสู่ความเป็นประชาชน” ตามความประสงค์ของ รองอธิบดีกรมตำรวจ (ฝ่ายบริหาร) ซึ่งได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท”

1.4 ใช้เวลา 33 วัน ทำได้สำเร็จ ในวันที่ 3 ธันวาคม 2530 พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร ส่งด้วยวาจาให้ ผู้กำกับการ 1 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จัดทำโครงการและเตรียมงานเบื้องต้นทั้งปวงให้สำเร็จภายใน 45 วัน ประสานงานและเสนองานผ่าน กองบังคับการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. และ กองบัญชาการการศึกษา ตามลำดับ ครั้นวันที่ 5 มกราคม 2531 ร่างโครงการและงานเบื้องต้นทั้งปวงสำเร็จ นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ออกฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทครั้งแรก เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2531 ในพื้นที่จังหวัด เพชรบุรี, ราชบุรี และสุพรรณบุรี

2. วัตถุประสงค์แห่งโครงการครั้งแรก ดังนี้

2.1 เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ฝึกการใช้แรงงาน ภายแบบชาวบ้านในชนบท และเน้นให้เกิดจิตสำนึกที่จะผดุงความเป็นธรรมในกลุ่มประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ไร้แรงงานกายยังชีพ

2.2 เพื่อขยายสรรพโลกทัศน์, สัมมาชีพทัศน์ และความเคยชินในการปฏิบัติให้เกิด “รูปการจิตสำนึก” ที่จะบริการรับใช้ประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล

2.3 เพื่อฝึกภาคปฏิบัติในงานมวลชนสัมพันธ์ ตามแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 1 และหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2530

2.4 เพื่อให้ประชาชนได้สัมผัสกับนายตำรวจตามระบบใหม่ในอนาคต และภาพพจน์ใหม่ของกรมตำรวจ

2.5 เพื่อประสานงานกับกรมการพัฒนาชุมชน หน่วยงานของรัฐในชนบท และตำรวจท้องที่ หรือสถาบันอื่นในอันที่จะพยายามให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชน รุ่นที่ 15 ดังนี้

3.1 เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 ฝึกการใช้แรงงานกายแบบชาวบ้านในชนบท

3.2 เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 เกิดจิตสำนึกที่จะผดุงความเป็นธรรมในกลุ่มประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ใช้แรงงานที่ยังชีพ

3.3 เพื่อขยายสรรพโลกทัศน์ของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 ให้เกิดความเคยชินในการปฏิบัติและรูปการจิตสำนึกที่จะบริการรับใช้ประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล

3.4 เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องที่ การปกครองส่วนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้านและตำบลที่ออกไปฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

4. ระยะเวลาการฝึกอบรม กำหนดระยะเวลา 2 สัปดาห์ ในเวลาที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด

5. สถานที่ฝึกอบรม พื้นที่ชนบทในจังหวัดต่างๆ

6. หัวข้อการฝึกอบรม แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

6.1 ปฏิบัติตนเสมือนเป็น "ลูกบุญธรรม" ของครอบครัวพ่อแม่สมมุติ ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมหลักสูตรนี้และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด

6.2 ร่วมประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันของครอบครัวพ่อแม่สมมุติ โดยยึดเป้าหมายที่ใช้แรงงานกายเป็นสำคัญ ตามวันเวลาและโอกาสอันควร

6.3 ศึกษาดูงานกิจการของคณะกรรมการหมู่บ้านและมีส่วนร่วมในกิจกรรม การรักษาความสงบเรียบร้อยและการพัฒนาหมู่บ้านของครอบครัวพ่อแม่สมมุติ เป็นเวลา 3 วัน

6.4 ศึกษาดูงานกิจการของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลและมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาความสงบเรียบร้อยและพัฒนาตำบลของครอบครัวพ่อแม่สมมุติเป็นเวลา 3 วัน

7. คุณสมบัติครอบครัวพ่อแม่สมมุติ ครอบครัวที่จะเข้าร่วมต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 7.1 ครอบครัวยินดีและเต็มใจที่จะให้นักเรียนนายร้อยตำรวจไปพักอาศัยอยู่ด้วย
 - 7.2 อายุของพ่อแม่สมมุติอยู่ในระหว่าง 40-60 ปี
 - 7.3 มีฐานะการดำรงชีพปานกลาง ไม่ร่ำรวย หรือค่อนข้างยากจน
 - 7.4 ประกอบอาชีพสุจริต
 - 7.5 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ประมง เป็นต้น โดยมีงานทำตลอดระยะเวลาที่นักเรียนนายร้อยตำรวจไปพักอาศัยอยู่ด้วย
 - 7.6 อยู่ในเขตชนบท ห่างไกลจากตัวจังหวัดหรืออำเภอพอสมควร (5-30 กม.)
 - 7.7 คัดเลือกหมู่บ้านละ 5 ครอบครัว

แนวทางการปฏิบัติของนักเรียนนายร้อยตำรวจตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึก ไร่ใช้ประชาชนในชนบท

ภารกิจของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่จะต้องปฏิบัติตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกไร่ใช้ประชาชนในชนบท มีดังนี้

1. เมื่ออยู่ในครอบครัวพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจจะต้องปฏิบัติเสมือนเป็น "ลูกบุญธรรม" โดยช่วยพ่อแม่สมมุติทำงานบ้านตั้งแต่กวาดบ้าน ล้างถ้วยล้างจาน จนถึงงานในฟาร์ม โดยหารื้อกับพ่อแม่สมมุติหรือพี่น้องในครอบครัวและยึดมั่นในแนวทางพฤติกรรม 5 ข้อ คือ
 - 1.1 ใช้แรงงานกาย
 - 1.2 ไร่ใช้คนอื่น
 - 1.3 ความมีคุณธรรม (ของผู้ออกสู่ชนบท)
 - 1.4 ปฏิบัติตามนัยปรัชญา หลักการและวัตถุประสงค์แห่งโครงการนี้
 - 1.5 ถ้าเป็นไปได้ให้ปลูกต้นไม้เศรษฐกิจระดับบ้าน ในวันแรกที่เข้าอยู่อาศัยเป็นอนุสรณ์แก่พ่อแม่สมมุติและการไร่ใช้ประชาชนในชนบทของตำรวจ
2. ศึกษาดูงานกิจการของคณะกรรมการหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ รักษาความสงบเรียบร้อยและการพัฒนาหมู่บ้านของครอบครัว
3. ศึกษาดูงานกิจการของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล อันจะเป็นประโยชน์ในการรับราชการต่อไปในอนาคต
4. ต้องเป็นคนพูดน้อยๆ ฟังมาก ทำงานหลายๆ โดยห้ามไม่ให้มีการโต้เถียง หรือทำให้เกิดเรื่องไม่ดีใดๆ กับคนท้องถิ่น รวมทั้งห้ามทำตัวเป็นสายลับให้ตำรวจท้องถิ่น

5. ห้ามเด็ดขาดไม่ให้มีเรื่องชู้สาว ลักขโมย การพนัน ดื่มสุราหรือทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น หากมีเรื่องดังกล่าวเกิดขึ้นจะต้องถูกตัดคะแนนความประพฤติตามระเบียบของโรงเรียนนายร้อย ตำรวจหรือให้พักการเรียน ให้พ้นจากสภาพเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจแล้วแต่กรณี

6. กำชับว่าอย่าซึ่รถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ในระหว่างฝึกหลักสูตร เพราะที่ผ่านมามีปัญหาประสบอุบัติเหตุทางยานพาหนะเป็นประจำ ตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อยจนถึงเสียชีวิต

7. ก่อนเข้านอนทุกวันให้เขียน “ใบรายงานพฤติกรรมประจำวัน” ส่งให้พ่อแม่สมมุติ เพื่อลงลายมือชื่อรับรองและเก็บไว้มอบให้ผู้ตรวจการฝึกงานของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

8. ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจศึกษาข้อมูลสภาพทั่วไป ขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อให้การเข้าร่วมในหลักสูตรประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

9. การประเมินผล นักเรียนนายร้อยตำรวจผู้ผ่านการฝึกงานตามโครงการ มีดังนี้

9.1 ผ่านระดับ ดีเยี่ยม ได้เกรด A

9.2 ผ่านระดับ ดี ได้เกรด B

9.3 ผ่านระดับ พอใช้ ได้เกรด C

9.4 ต้องปรับปรุง ได้เกรด D

การฝึกงานตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ได้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งรวมการดำเนินการมาทั้งหมด จำนวน 16 รุ่น โดยแยกเป็นการฝึกตามจังหวัดต่างๆ ซึ่งสรุปเป็นตารางได้ดังตารางที่ 1 หน้า 59

อนึ่ง หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท มีแนวคิดภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของตำรวจที่ต้องการให้ประชาชนและตำรวจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของตำรวจ สามารถสรุปได้ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ (กรมตำรวจ 2538 : 1-6)

ความหมายของงานชุมชนสัมพันธ์

1. ชุมชน (Community) มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “ชุมชน” ไว้หลายประการด้วยกัน คือ

1.1 กลุ่มชนซึ่งรวมตัวอยู่โดยมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยอาศัยหลักผูกพันในทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนาเดียวกัน ทำให้แต่ละบุคคลมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้นๆ

ตารางที่ 1 สรุปรายงานการดำเนินงานตามโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

รุ่นที่	นรต.ชั้นปีที่ 2 จำนวน (คน)	ช่วงเวลา (15 วัน)	พื้นที่จังหวัด
1	150	15 – 26 เม.ย.2531	เพชรบุรี, ราชบุรี, สุพรรณบุรี
2	146	15 – 26 ก.ย.2531	นครปฐม
3	160	20 – 31 มี.ค.2532	สมุทรสาคร, สมุทรสงคราม
4	138	17 – 28 เม.ย.2532	อ่างทอง
5	150	6 – 20 ก.ย.2532	สระบุรี
6	148	7 – 16 เม.ย.2533	อยุธยา
7	299	25 มี.ค. – 8 เม.ย.2535	ขอนแก่น
8	300	26 มี.ค. – 9 เม.ย.2536	อุบลราชธานี
9	310	25 มี.ค. – 8 เม.ย.2537	นครราชสีมา
10	307	25 มี.ค. – 8 เม.ย.2538	อุบลราชธานี
11	293	30 ส.ค. – 13 ก.ย.2538	กาญจนบุรี
12	400	3 – 17 ก.ย.2539	อุดรธานี, หนองคาย, หนองบัวลำภู
13	299	3 – 17 ก.ย.2540	สุพรรณบุรี
14	307	2 – 16 ก.ย.2541	นครปฐม
15	300	1 – 15 ก.ย.2542	นครปฐม
16	320	6 – 20 ก.ย.2543	สมุทรสงคราม

1.2 การประกอบด้วยประชาชนซึ่งอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินที่ต่อเนื่องกัน และเป็นผู้ซึ่งมีความสนใจร่วมกันกับผู้อื่นอย่างน้อยหนึ่งอย่างหรือมากกว่า ที่เป็นเหตุให้ต้องอาศัยบนผืนแผ่นดินนั้น

1.3 กลุ่มบุคคลหลายๆ กลุ่ม ที่มารวมกันอยู่ในอาณาเขตเดียวกันและผู้คนเหล่านั้น มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสังสรรค์กัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน

1.4 องค์การทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีอาณาเขตครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่ง และปวงสมาชิกสามารถบรรลุถึงความต้องการพื้นฐาน และสามารถแก้ไขปัญหาล้วนใหญ่ในชุมชนของตนเองได้

1.5 กลุ่มคนที่อยู่ท้องถิ่นในเมืองเดียวกันภายใต้กฎหมายเดียวกัน อาณาบริเวณหรือเมืองที่กลุ่มคนอยู่ร่วมกัน ชนกลุ่มหนึ่งที่มีที่อยู่ร่วมกันและมีความสนใจในเรื่องที่คล้ายๆ กัน

จากคำนิยามที่กล่าวมานี้ จึงพอสรุปความหมายของคำว่า “ชุมชน” ได้ว่า ชุมชนจะต้องมีส่วนประกอบดังนี้

1. ประชาชนหรือคน
2. ความสนใจของคนร่วมกัน
3. อาณาบริเวณหรือพื้นที่
4. การปฏิบัติต่อกัน
5. ความสัมพันธ์ของสมาชิก

2. สัมพันธ์ (Relations) หมายถึง ความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องด้วยหรือการผูกพัน ดังนั้นเมื่อเอาคำว่า “ชุมชน” กับ “สัมพันธ์” มารวมกันเป็น “ชุมชนสัมพันธ์” จะได้ความหมายโดยสรุปว่า “บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องผูกพันกัน มีแนวความคิดไปในทางเดียวกัน และสามารถรวมกำลังดำเนินการใดๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันได้”

“งานชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจ” หมายถึง งานที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือชุมชนต่างๆ เกิดการรวมตัวกันมีความสัมพันธ์ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกัน ร่วมมือประสานการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นทางการเพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือสังคมนั้นๆ

อย่างไรก็ดี ยังมีคำซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับ "งานชุมชนสัมพันธ์" เพียงแต่แตกต่างกันในส่วนของเป้าหมายเท่านั้น คือ คำว่า "งานมวลชนสัมพันธ์" ซึ่งงานมวลชนสัมพันธ์นั้นเป็นการดำเนินการของกลุ่มมวลชนอย่างครบวงจร ตั้งแต่การฝึกอบรม การจัดตั้ง การควบคุม และการนำการเคลื่อนไหวภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตำรวจ ให้เป็นไปเพื่อสนับสนุนการรักษาความมั่นคงของชาติ การรักษาเอกราชของชาติ บูรณภาพของดินแดน รวมตลอดถึงการให้ประเทศชาติดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน และการร่วมมือกันเป็นที่สนับสนุนให้เกิดความสงบสุขในสังคมได้มากที่สุด

ความสำคัญและประโยชน์ของงานชุมชนสัมพันธ์

หน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจในสังคมปัจจุบันมีขอบเขตกว้างขวางมากจนมีผู้กล่าวกันว่าตำรวจมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแทบทุกอย่างในสังคมไม่ว่าจะเป็นส่วนเกี่ยวกับอาชญากรรม และไม่เกี่ยวกับอาชญากรรม เพื่อกำหนดให้การดำเนินชีวิตของบุคคลเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคมเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม

งานชุมชนสัมพันธ์ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือสนับสนุนระหว่างตำรวจกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในแง่ปรากฏการณ์ทางสังคมและกระบวนการปฏิบัติ กล่าวคือ ในแง่ ปรากฏการณ์ทางสังคม อาชญากรรมได้ส่งผลกระทบต่อความผาสุกและความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน อีกทั้งปัจจัยอาชญากรรมส่วนหนึ่งมีป้อนเกิดจากความเสื่อมโทรมทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำรงรักษาไว้ซึ่งความผาสุกปลอดภัยในสังคมหนึ่งนั้น ย่อมเป็นภาระหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในสังคมมิได้จำกัดขอบเขตเฉพาะตำรวจหรือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมใดๆ ซึ่งเป็นเพียงระบบย่อยส่วนหนึ่งในสังคมนั้นส่วนรวมเท่านั้น ส่วนในแง่ของ กระบวนการปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับกันว่าการพยายามสืบสวนติดตามจับกุมหรือแสวงหาข้อเท็จจริงแห่งคดี ถ้าปราศจากความยินยอมรับรู้หรือได้รับความร่วมมืออย่างแท้จริงจากประชาชนแล้ว ประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมย่อมจะลดน้อยลงไปถึงไปกว่านั้นถึงแม้จะมีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งได้รับการอบรมฝึกฝนเป็นอย่างดีเพียบพร้อมบริบูรณ์ไปด้วยปัจจัยการปฏิบัติเพียงใดก็ตาม การรณรงค์ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมก็อาจประสบความล้มเหลวลงได้อย่างน่าเสียดาย ถ้าประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับตำรวจ

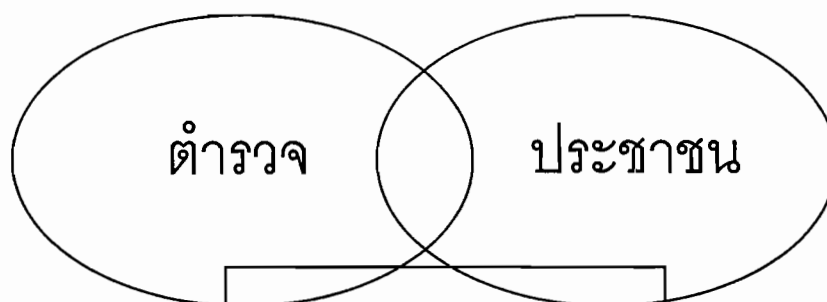
ดังนั้น ความสัมพันธ์ร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน ซึ่งได้แก่ การแสดงออกซึ่งท่าที ทศนคติสนองตอบระหว่างตำรวจกับประชาชน ในฐานะที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็เป็นผู้มีส่วนในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่นของสังคมร่วมกัน จึงเป็นสิ่งที่ตำรวจจะต้องให้ความสำคัญ

และตระหนักถึงความจำเป็นเพราะความสัมพันธ์ร่วมมืออันดีระหว่างตำรวจกับประชาชนอันเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของงานชุมชนสัมพันธ์ จะเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการรักษาความสงบสุขของสังคม ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องแสวงหาวิธีการหรือมาตรการอันเหมาะสมที่จะสร้างความสัมพันธ์ร่วมมืออันดีกับประชาชน ตลอดจนรักษาความสัมพันธ์ที่ตื้นตันไว้ให้ยืนยาวตลอดไป ซึ่งหากความสัมพันธ์ร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนไม่ดีแล้ว จะก่อให้เกิดผลเสียแก่ตำรวจหลายประการด้วยกัน คือ

1. ทำให้อาชีพตำรวจเป็นที่จึงเกลียดชัง ไม่ได้รับความเคารพนับถือเท่าที่ควร และอาจทำให้ตำรวจหมดความภูมิใจในศักดิ์ศรีของความเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ได้
2. มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ โดยตำรวจอาจจะไม่ได้รับความร่วมมือหรือได้รับความร่วมจากประชาชนน้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งข่าวสารอาชญากรรม หรือการเป็นพยานในคดีอาญาที่เกิดขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมกระทบต่อประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ
3. มีผลต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยตรง กล่าวคือ ตำรวจอาจถูกทำร้ายหรือต่อสู้อย่างรุนแรงอันสืบเนื่องมาจากประชาชนขาดความเคารพยำเกรงได้
4. มีผลกระทบต่อความสงบสุขของชุมชน เพราะหากความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนไม่ดีแล้ว ย่อมไม่สามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายย่อมมีปัญหาและส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของชุมชนได้

กล่าวได้ว่าภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจจำเป็นที่จะต้องนำ งานชุมชนสัมพันธ์มาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมทั้งนี้เพราะงานชุมชนสัมพันธ์นั้นเป็นพื้นฐานอย่างสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ร่วมมืออันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน ซึ่งแสดงระบบและแนวคิดของตำรวจชุมชนได้ดังแผนภูมิที่ 4 หน้า 63

ระบบและแนวคิดของตำรวจชุมชน

- รักษากฎหมายและ
- ความสงบเรียบร้อย
- ป้องกันปราบปราม
- อาชญากรรม
- บริการประชาชน
- รวบรวมข้อมูลท้องถิ่น
- ประสานกับองค์กร
- ชุมชนและท้องถิ่น

ฯลฯ

ตำรวจและประชาชนร่วมมือกัน

- ประชุมระดมความคิดวางแผน
- แก้ปัญหา
- ร่วมมือกัน วางมาตรการ
- ป้องกันอาชญากรรม
- ประชาชนและตำรวจร่วมกัน
- ตรวจตรา

- เป็นพลเมืองดีไม่ทำผิดกฎหมาย
- หน้าที่ตาม ป.วิอาญา มาตรา 79
- เป็นที่ปรึกษา ให้ความคิดเห็น
- และข้อเสนอแนะตำรวจ
- ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ตำรวจ
- ป้องกันตนเองและเพื่อนบ้าน
- ช่วยเหลือเพื่อนบ้าน
- สอดส่องดูแลในพื้นที่
- ตรวจสอบการทำงานของตำรวจ

แผนภูมิที่ 4 แสดงระบบและแนวคิดของตำรวจชุมชน (Community Police)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมและหลักสูตรนักเรียนนายร้อยฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท สามารถประมวลได้ดังนี้

ทัตดาว ลออโรจน์วงศ์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการ นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 2 ผลการศึกษาสรุปว่า การดำเนินงานตามโครงการได้เป็นไปตามแนวทาง หลักการ และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ โดยมีพฤติกรรมที่สนับสนุน คือ นักเรียนนายร้อยตำรวจมีระดับความพร้อมในการที่จะใช้ชีวิตในชนบท ได้ทำประโยชน์แก่ครอบครัวพ่อแม่สมมุติ และชุมชนตามแนวของโครงการ ได้รับความรู้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและมีระดับความพึงพอใจทั้งจากนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ่อแม่สมมุติ และประชาชน อยู่ในเกณฑ์สูง

นवलละออ สุภาผล (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลและผลสะท้อนแห่งโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ซึ่งเป็นการวิจัยประเมินโครงการ โดยได้สุ่มตัวอย่างจากนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าฝึกตามโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 7 ของโครงการ จำนวน 197 คน ผลการวิจัยพบว่า โครงการดังกล่าวได้ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือนักเรียนนายร้อยตำรวจผ่านเกณฑ์ดีมากและเกณฑ์ดี 5 ด้าน คือ 1) ความพร้อมในการปฏิบัติงานกับชาวชนบท ซึ่งหมายถึง ความพร้อม ความพอใจ ความเต็มใจ การมองเห็นประโยชน์ และความสามารถเข้ากันได้ของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าไปเกี่ยวข้องเพื่อกระทำและปฏิบัติงานกับชาวชนบท ซึ่งปรากฏว่าใน ภาพรวมนักเรียนนายร้อยตำรวจสามารถทำได้ดีมาก 2) ทักษะคติต่อการทำงานในชนบท ซึ่งหมายถึง ความรู้ความเข้าใจและการมองเห็นประโยชน์ของการทำงานในชนบท รวมทั้งความรู้สึกด้านความเหมาะสม ความพอใจ มองเห็นความความสำคัญ และเห็นคุณค่าต่อการทำงาน มีความต้องการหรือมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาชนบท ซึ่งผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีทัศนคติที่มีมากต่อการทำงานในชนบท และพิจารณาในภาพรวมพบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจมีทัศนคติต่อการทำงานในเกณฑ์ดี และดีมาก 3) ทักษะคติอำนาจนิยม หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ภายนอกตัวของกลุ่มตัวอย่าง รวม 3 เรื่อง คือ 1. เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายและพฤติกรรมของผู้นำต่อประชาชนและต่อชุมชน 2. เป็นความคิดเห็นต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ และการทำงานในหน่วยงานบริการ ในกองทัพ และการทำงานของผู้

บริหารประเทศระดับสูง 3. เป็นการแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อความรู้สึกทางจิตใจ หรือให้ความสำคัญต่อระเบียบแบบแผน เช่น การใช้ความรู้สึกของตนเอง ความมีอิสระในการตัดสินใจ ความสนใจความคิดของคนอื่นๆ การเคร่งครัดต่อกฎเกณฑ์ การทำตามสั่งและการใช้อำนาจตามลำพัง ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีทัศนคติอำนาจนิยมสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีทัศนคติอำนาจนิยมต่ำ หรือมีทัศนคติประชาธิปไตยสูง ซึ่งปรากฏว่านักเรียนนายร้อยตำรวจมีทัศนคติอำนาจนิยมต่ำ คือ มีทัศนคติความเป็นประชาธิปไตยสูง อยู่ในระดับดีมากและดี 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง พลังในจิตใจที่ผลักดันพฤติกรรมการทำงานของบุคคล ในด้านความมุ่งมั่น ความมุ่งมั่นบากบั่นในการทำงาน ความต้องการความสำเร็จในการทำงานที่ยาก การรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดจากการทำงานจนประสบความสำเร็จ และความตั้งใจทำงานให้มีคุณภาพสูง ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ซึ่งปรากฏว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงในระดับดีมากและดี 5) การตัดสินใจให้เหตุผลในเชิงจริยธรรม หมายถึง การตัดสินใจกระทำพฤติกรรมหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ซึ่งผู้ตอบแต่ละคนมีเหตุผลอยู่เบื้องหลังแตกต่างกันไป ซึ่งการเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นสะท้อนถึงตัวผู้ตอบว่าคำนึงถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดดังนี้ ประโยชน์หรือโทษที่ตนได้รับโดยไม่คิดว่าการกระทำนั้นจะส่งผลต่อผู้อื่นอย่างไร หรือเป็นการทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นพอใจหรือรักษากฎเกณฑ์ทางสังคม ประการสุดท้ายได้ใช้เหตุผลและความคิดของตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง และประโยชน์ของส่วนรวม หรือการมีหลักธรรมประจำใจที่เป็นอุดมคติสากล ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีการตัดสินใจให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำ การตัดสินใจให้เหตุผลดังกล่าวยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งปรากฏว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจมีการตัดสินใจให้เหตุผลเชิงจริยธรรม อยู่ในระดับดีมาก สำหรับบุคลิกภาพอำนาจนิยม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการยึดมั่นในความเชื่อและระเบียบแบบแผน การติดยึดกับกฎระเบียบที่ตนสร้างขึ้น การลงโทษผู้ฝ่าฝืนค่านิยมของตน ความสามารถในการปรับตัว ทัศนคติต่อผู้อื่น ความสนใจและให้ความสำคัญต่อความรู้สึกทางจิตใจ การยอมรับสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติต่อพฤติกรรม การใช้อำนาจต่อผู้อื่น และความก้าวร้าวทางเพศ ซึ่งผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีบุคลิกภาพอำนาจนิยมสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีบุคลิกภาพอำนาจนิยมน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยสูง ซึ่งปรากฏผลว่า บุคลิกภาพอำนาจนิยมของนักเรียนนายร้อยตำรวจมีบุคลิกภาพอำนาจนิยมต่ำ กล่าวคือ มีความเป็นประชาธิปไตยสูง อยู่ในระดับดี แต่ยังมีนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพด้านนี้สูงในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ด้วย

กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (2541 : 10-11) ได้ทำการประเมินผลโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ระหว่างวันที่ 2-16 กันยายน 2541 ณ พื้นที่ชนบทในจังหวัดนครปฐม โดยมีนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 (รุ่นที่ 54) เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า 1) ร้อยละ 96 เคยทำงานบ้าน ฝึกรับใช้แรงงานแบบชาวบ้าน เคยทำสวน ทำไร่ ในชีวิตประจำวันเคยปฏิบัติตัวแบบชาวบ้านอยู่แล้ว 2) กลุ่มประชากรที่ นักเรียนนายร้อยตำรวจไปสัมผัส ร้อยละ 85.50 ไม่รู้เรื่องการสหกรณ์ การรวมตัวเพื่อพัฒนาอาชีพ 3) ร้อยละ 58.60 ไม่รู้เรื่องหน่วยราชการ ไม่รู้จักศาลยุติธรรม ศาลปกครอง 4) ส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน 5) ชาวบ้านยังไม่รู้จักการพึ่งตนเองตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง 6) ร้อยละ 77 ไม่เข้าใจระบอบการเมืองของไทยและการใช้สิทธิเลือกตั้ง

คำแหง ธรรมนิยาย (2544 : บทคัดย่อ) ทำการประเมินผลโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 16 ผลการประเมินพบว่า โครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 16 มีผลสำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการ รวม 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกการใช้แรงงานกายแบบชาวบ้าน และด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนอีก 3 ด้าน ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ด้านการเกิดจิตสำนึกในการผดุงความเป็นธรรม ด้านการขยายโลกทัศน์ในการบริการรับใช้ประชาชนและด้านการมีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน ส่วนความพึงพอใจต่อกระบวนการฝึก นักเรียนนายร้อยตำรวจมีความพึงพอใจต่อกระบวนการฝึกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ่อแม่สมมุติ และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า โครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนนายร้อยตำรวจและเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

รัฐศาสตร์ สิงห์เหลือง (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง พบว่าประชาชนในเขตพระโขนงในระดับบุคคลและครอบครัวมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมมาก ในระดับชุมชนมีส่วนร่วมปานกลาง ในระดับความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีส่วนร่วมน้อย และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง ได้แก่ เพศ อาชีพ รายได้ และรูปแบบที่อยู่อาศัย

ไชยชนะ สุทธิวรชัย (2536 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูง การควบคุมภายในสังคมอยู่ในระดับต่ำ ความไว้วางใจและเชื่อถือที่มีต่อองค์กรประชาชนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง โอกาสของการเข้าร่วมอย่างอิสระอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และพบว่า ศักยภาพของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนโดยมีตัวแปรย่อย 3 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันคือ บรรทัดฐานการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วม, ปฏิกริยาทางจริยธรรม, ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วม

สัมพันธ์ อุปลา (2541 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในงานกิจกรรมนักเรียนมากกว่าด้านอื่นๆ ปัญหาของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ชุมชนเข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น

มานิตย์ จันทร์จำเริญ (2535) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ เพศ รายได้ หัวหน้าครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัย และภาพลักษณ์ตำรวจ และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหลักของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หัวหน้าครัวเรือน ลักษณะชุมชน ภาพลักษณ์ของตำรวจ และระบบการส่งข่าวสาร

พรทิพย์ อังกุลดี (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า สตรีผู้นำมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ลักษณะของการมีส่วนร่วมตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมศึกษาปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมติดตามผล และร่วมดูแลรักษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ความรู้ความเข้าใจ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ส่วนปัจจัยด้านรายได้และระยะเวลาการอาศัยในท้องถิ่นไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ชูสวัสดิ์ จันทร์โรจนกิจ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันอาชญากรรม ในพื้นที่เขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง พบว่าปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในคดีอาชญากรรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันอาชญากรรม ส่วนปัจจัยด้านสาเหตุของการเข้ามามีส่วนร่วม ในด้านการให้ความสำคัญกับปัญหาความศรัทธาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

รุ่งโรจน์ เรียมดี (2538 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจเป็นแนวความคิดที่นำมาจากหลักปรัชญาของตำรวจที่เชื่อว่าตำรวจและประชาชนเสมือนหนึ่งบุคคลเดียวกัน ซึ่งเป็นการเน้นให้เห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างตำรวจกับประชาชนเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข และจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของตำรวจ ตำรวจจึงจำเป็นต้องรักษาสัมพันธภาพอันดีกับประชาชนไว้อย่างสม่ำเสมอ วิธีปฏิบัติงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์เริ่มด้วยการพบปะเยี่ยมชมนผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่โครงการ ศึกษาชุมชนและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน เตรียมการจัดระบบงานและประเมินความพร้อม ระหว่างที่ปฏิบัติงานนี้ได้มีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะรวมทั้งปรับปรุงแก้ไขตลอดเวลา

การเข้าร่วมกิจกรรมและพฤติกรรมในการร่วมมือของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ พบว่าประชาชนรับรู้ถึงกิจกรรมงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ดำเนินการโดยตำรวจในท้องที่ในระดับน้อยทุกกิจกรรม ประชาชนไม่ค่อยเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้แสดงถึงความตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหาของชุมชน บริการชุมชนเพื่อแก้ปัญหาอื่นในชุมชน ประชาสัมพันธ์งานของตำรวจ ช่วยให้ประชาชนเข้าใจปัญหาอาชญากรรมในชุมชน สร้างความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนต่อการทำงานของตำรวจ สร้างสัมพันธภาพตำรวจกับประชาชน ให้ความสำคัญของประชาชนเพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรม ส่วนในเรื่องการมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ ผู้ตอบยังเข้าร่วมน้อยมากขึ้นไปอีก

รักชนก โสภาศิต (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเอาใจใส่ติดตามผลการเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การสร้าง

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน และการร่วมกิจกรรมโรงเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการสนับสนุนการฝึกวิชาชีพ และการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวัง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังในด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการจัดการธุรการและการเงิน ด้านการเรียนการสอน และด้านกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครองมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ปกครอง ได้แก่ การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมในโอกาสต่างๆ และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อบุตร-หลานมีปัญหาต่างๆ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและตัดสินใจในปัญหาาร่วมกันกับโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาเนื่องจากประกอบอาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม และค้าขาย ไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียน สำหรับผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะไว้คือ โรงเรียนควรจัดให้ผู้ปกครองเข้ามาในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่น เชิญมาบรรยาย และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้ปกครองร่วมเป็นที่ปรึกษา ร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และโรงเรียนควรจัดสถานที่ เวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สนองและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

มรกต ไสละบาท (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาพพจน์และความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ พบว่าภาพพจน์ของประชาชนที่มีต่อตำรวจ มีลักษณะเป็นไปในเชิงลบ โดยพบว่าประชาชนเห็นว่าตำรวจมีภาพพจน์ในทางที่ไม่ดี โดยเห็นว่าเป็นไปในเรื่องของการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การก้าวร้าว ข่มขู่ หรือการใช้อาวุธไม่สุภาพ และการใช้วิธีรุนแรง คิดเป็นร้อยละ 78.3, 55.8 และ 40.2 ตามลำดับ และประชาชนเห็นว่าตำรวจมีภาพพจน์ที่ดีในแง่การเป็นผู้รักษากฎหมายอันดับแรก รองลงมาได้แก่ ภาพพจน์ในแง่การเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ และความกล้าหาญเสี่ยงภัยคิดเป็นร้อยละ 56.5, 36.2 และ 26.8 ตามลำดับ ส่วนความคาดหวังในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ซึ่งปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ

58.3 มีความคาดหวังว่าหน้าที่สำคัญที่สุดของตำรวจ คือ การป้องกันอาชญากรรม รองลงมา ประชาชนคาดหวังว่าตำรวจจะต้องมีบทบาทสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค ต้องเอาใจใส่ต่อประชาชน และให้ความช่วยเหลือในทุกโอกาส ต้องประเมินสิทธิเสรีภาพของประชาชน ต้องมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมตลอดจนมีการให้บริการแก่ประชาชน โดยคิดเป็นร้อยละ 13.0, 11.2, 5.4 และ 5.1 ตามลำดับ

กองวิจัยและพัฒนา กรมตำรวจ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำรายงานการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจและความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1) ด้านการป้องกันอาชญากรรม ประชาชนต้องการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องให้สายตรวจออกตรวจพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านการปราบปรามอาชญากรรม ประชาชนต้องการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวด 3) ด้านการสอบสวนและอำนวยความยุติธรรม ประชาชนต้องการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการให้ความสะดวกและเอาใจใส่เมื่อประชาชนเข้ามาแจ้งความ ร้องทุกข์ บนสถานีตำรวจ 4) ด้านการบริการจราจร ประชาชนต้องการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการเข้มงวดกวดขันต่อผู้ฝ่าฝืนกฎจราจร

จากการประมวลแนวความคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์และกำหนดเป็นตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกอบรมใช้ประชาชนในชนบท ประกอบด้วย

- 1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 1.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 1.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

2. ความคาดหวังตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกอบรมใช้ประชาชนในชนบท ประกอบด้วย

- 2.1 ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ
- 2.2 ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งมีพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) วิธีดำเนินการวิจัยได้กำหนดสาระสำคัญไว้ 2 ประการ คือ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการจัดเตรียมโครงการเพื่อให้เกิดระบบของการดำเนินการตามโครงการ เป็นการศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ปัญหา วรรณกรรมและการสัมภาษณ์ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาเครื่องมือ และปรับปรุงข้อบกพร่องของเครื่องมือเสนอขอความเห็นชอบโครงการการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 1 ไปทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนระหว่างกรรายงานผลการวิจัยเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัยฉบับร่างเพื่อเสนอขออนุมัติโครงการวิจัย ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์และรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อขอจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประเภทเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ประชากรที่ให้สัมภาษณ์ และ (2) ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม

1. ประชากรที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่

1.1 พ่อแม่สมมุติ ที่นักเรียนนายร้อยตำรวจไปฝึกงานตามหลักสูตรนักเรียนร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 300 คน ได้แก่ พ่อแม่สมมุติ ในจังหวัดนครปฐม จากอำเภอบางเลน 90 คน, อำเภอดอนตูม 32 คน, อำเภอกำแพงแสน 118 คน และอำเภอสสามพราน 60 คน

1.2 ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บัญชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ผู้บังคับการ กองบังคับการวิชาการ, รองผู้บังคับการปกครอง, รองผู้กำกับการ 5 กองบังคับการปกครอง และ ผู้บังคับกองร้อย งานปกครอง 6

1.3 พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 4 คน ได้แก่ พัฒนาการอำเภอบางเลน, พัฒนาการอำเภอดอนตูม, พัฒนาการอำเภอกำแพงแสน และ พัฒนาการอำเภอสสามพราน

2. ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจตามหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 300 คน ได้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ฝึกงานกับพ่อแม่สมมุติ จากอำเภอบางเลน 90 คน, อำเภอดอนตูม 32 คน, อำเภอกำแพงแสน 118 คน และอำเภอสสามพราน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ และ (2) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

1. กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่

1.1 พ่อแม่สมมุติ ที่นักเรียนนายร้อยตำรวจไปฝึกงานตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์เจาะจงด้านอาชีพ ได้แก่ อาชีพทำนา, เกษตรกรรม, ทำสวน, ทำสวนฝรั่ง, ทำสวนชมพู, ทำสวนมะม่วง, ทำไร่, รับจ้าง, ค้าขาย, สอนกล้วยไม้ เพาะเห็ด, เลี้ยงปลา, เลี้ยงเป็ด, เลี้ยงไก่, เลี้ยงกุ้ง โดยให้ครอบคลุมในเขตอำเภอที่อยู่ของพ่อแม่สมมุติ ได้แก่ พ่อแม่สมมุติ จากอำเภอ บางเลน 9 คน อำเภอดอนตูม 3 คน อำเภอกำแพงแสน 12 คน อำเภอสามพราน 6 คน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 10 ของจำนวนพ่อแม่สมมุติในแต่ละอำเภอ

1.2 ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บัญชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ผู้บังคับการ กองบังคับการวิชาการ, รองผู้บังคับการปกครอง, รองผู้กำกับการ 5 กองบังคับการปกครอง, และ ผู้บังคับกองร้อย งานปกครอง 6 ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ที่ไปฝึกงานตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15

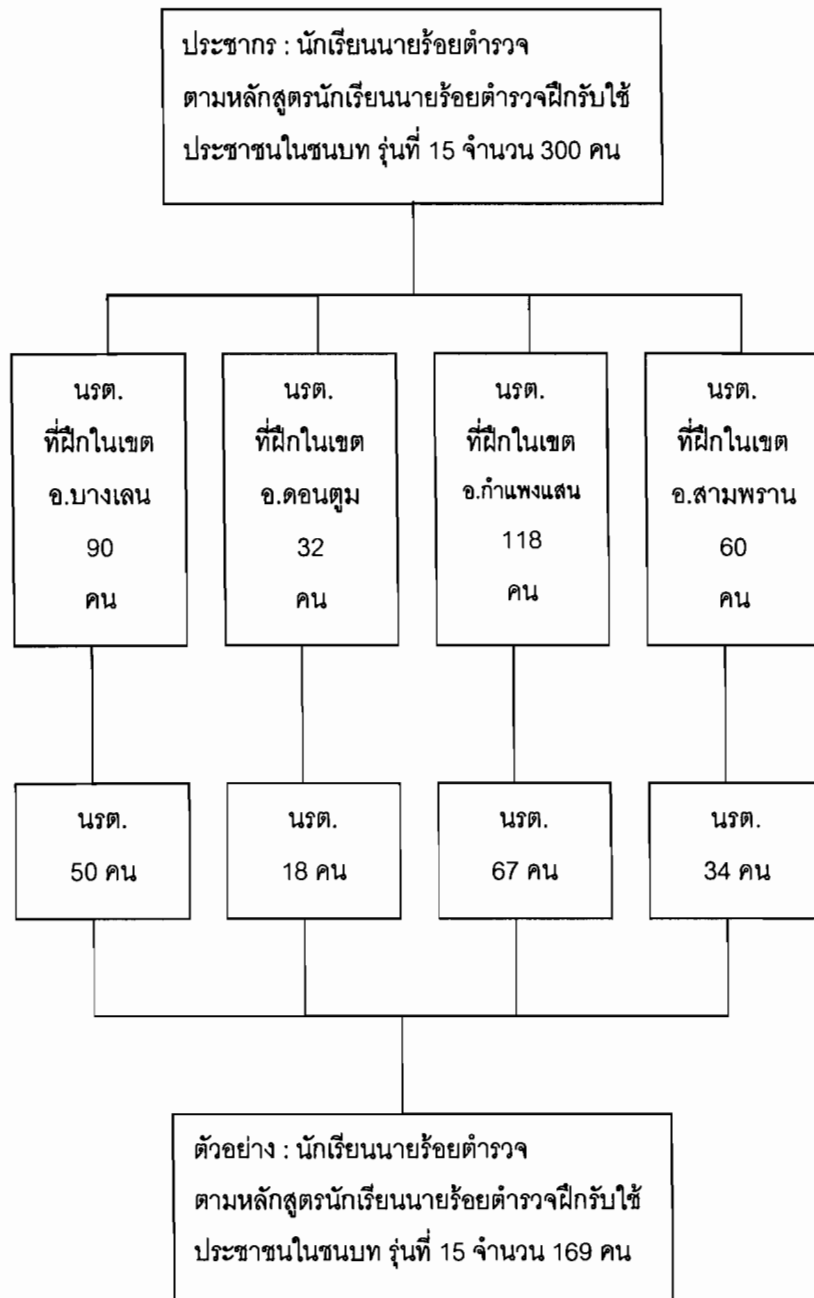
1.3 พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 4 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ พัฒนาการอำเภอบางเลน, พัฒนาการอำเภอดอนตูม, พัฒนาการอำเภอกำแพงแสน และพัฒนาการอำเภอสามพราน ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท และคัดเลือกพ่อแม่สมมุติที่ผ่านหลักเกณฑ์และมีคุณสมบัติตรงตามที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนด เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกงานตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

2. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าร่วมโครงการ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 169 คน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ , 2540 : 303) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และใช้ อำเภอ เป็นชั้นภูมิ (Strata) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 สํารวจรายชื่อ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าร่วมโครงการตามหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชน รุ่นที่ 15 ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 300 คน

ขั้นที่ 2 แบ่งนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าร่วมโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชน รุ่นที่ 15 ในจังหวัดนครปฐม เป็น 4 กลุ่ม ตามอำเภอที่นักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าร่วมโครงการ ดังนี้ อำเภอบางเลน 90 คน อำเภอดอนตูม 32 คน อำเภอกำแพงแสน 118 คน และอำเภอสามพราน 60 คน

ขั้นที่ 3 สุ่มนักเรียนนายร้อยตำรวจ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากจากแต่ละอำเภอ ได้นักเรียนนายร้อยตำรวจในอำเภอบางเลน 50 คน อำเภอดอนตูม 18 คน อำเภอกำแพงแสน 67 คน อำเภอสามพราน 34 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 169 คน รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท ประกอบด้วย

- 1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
 - การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ
 - การวางแผนกำหนดภารกิจที่มอบหมายให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติ
- 1.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 - การจัดหาอาหาร
 - การจัดความสะดวกด้านที่อยู่อาศัย
 - การฝึกให้บุตรบุญธรรมปฏิบัติงานที่ใช้แรงงานกายซึ่งเป็นงานภายในบ้าน
 - การฝึกให้บุตรบุญธรรมปฏิบัติงานในอาชีพของพ่อแม่
 - การให้ความรู้ในการประกอบอาชีพของพ่อแม่
 - การพาลูกบุญธรรมไปดูงาน เช่น งานของคณะกรรมการหมู่บ้าน , สภาตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล
 - การให้คำแนะนำปรึกษาในฐานะพ่อแม่
 - การให้ความรู้หรือการถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น
- 1.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล
 - การตัดสินใจให้ลูกบุญธรรม ผ่าน-ไม่ผ่าน โครงการ
 - การติดตามความประพฤติหรือติดตามความเป็นไปของลูกบุญธรรมเมื่อจบโครงการแล้ว

2. ความคาดหวังตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ, ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร, พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท ประกอบด้วย

- 2.1 ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ
- 2.2 ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 3 ฉบับ และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ของพ่อแม่สมมุติตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่สมมุติ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว สถานภาพในชุมชน จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท จำนวน 4 ข้อ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติต่อหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

1. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ
2. ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2 แบบสัมภาษณ์ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคาดหวังของตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ ตำแหน่ง อายุตัว อายุราชการ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ หน้าที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ความคาดหวังของตำรวจระดับผู้บริหาร เกี่ยวกับความคาดหวังในการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ และความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่

1. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ
2. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมวางแผน
3. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน
4. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล
5. ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ
6. ข้อเสนอแนะ

1.3 แบบสัมภาษณ์พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคาดหวังของพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน อายุตัว อายุราชการ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ หน้าที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคาดหวังของพัฒนาการอำเภอ เกี่ยวกับความคาดหวังในการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติและความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่

1. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ
2. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมวางแผน
3. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน
4. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล
5. ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ
6. ข้อเสนอแนะ

2. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติและความคาดหวังของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าร่วมโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้แก่ อายุ ภูมิลำเนาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ อาชีพของบิดามารดา รายได้ อาชีพของพ่อแม่สมมุติ ที่อยู่ของพ่อแม่สมมุติ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ จำนวน 17 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Five Rating Scale อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 107-108) โดยให้นักเรียนนายร้อยตำรวจตอบแบบสอบถามประมาณค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนัก 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

น้ำหนัก 1 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

น้ำหนัก 2 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

น้ำหนัก 3 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

น้ำหนัก 4 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

น้ำหนัก 5 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งเป็น คำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

1. ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ
2. ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ พ่อแม่สมมุติ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และ พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัย รวมทั้งสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ความคาดหวัง และหลักสูตรนักเรียน นายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นพฤติกรรมบ่งชี้และโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์และขอบเขตของเนื้อหา โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้ข้อความให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา เขียนข้อความโดยใช้คำที่สั้น ชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นประโยคใจความเดียว ไม่ใช้ประโยคปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ หรือคำถามที่เป็นการชี้นำผู้ตอบให้ตอบรับหรือตอบปฏิเสธ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชน ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ปรับแก้ข้อความโดยให้ใช้คำถามที่สั้นและเข้าใจง่าย และให้ระบุประเด็นย่อยตามตัวแปรเพื่อความสะดวกในการสัมภาษณ์ จากนั้นมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาดังนี้

ข้อความแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องหรือไม่

เห็นว่ายสอดคล้อง ให้คะแนน 1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$ ซึ่งมีความหมายดังนี้

IOC หมายถึง N ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กำหนดให้

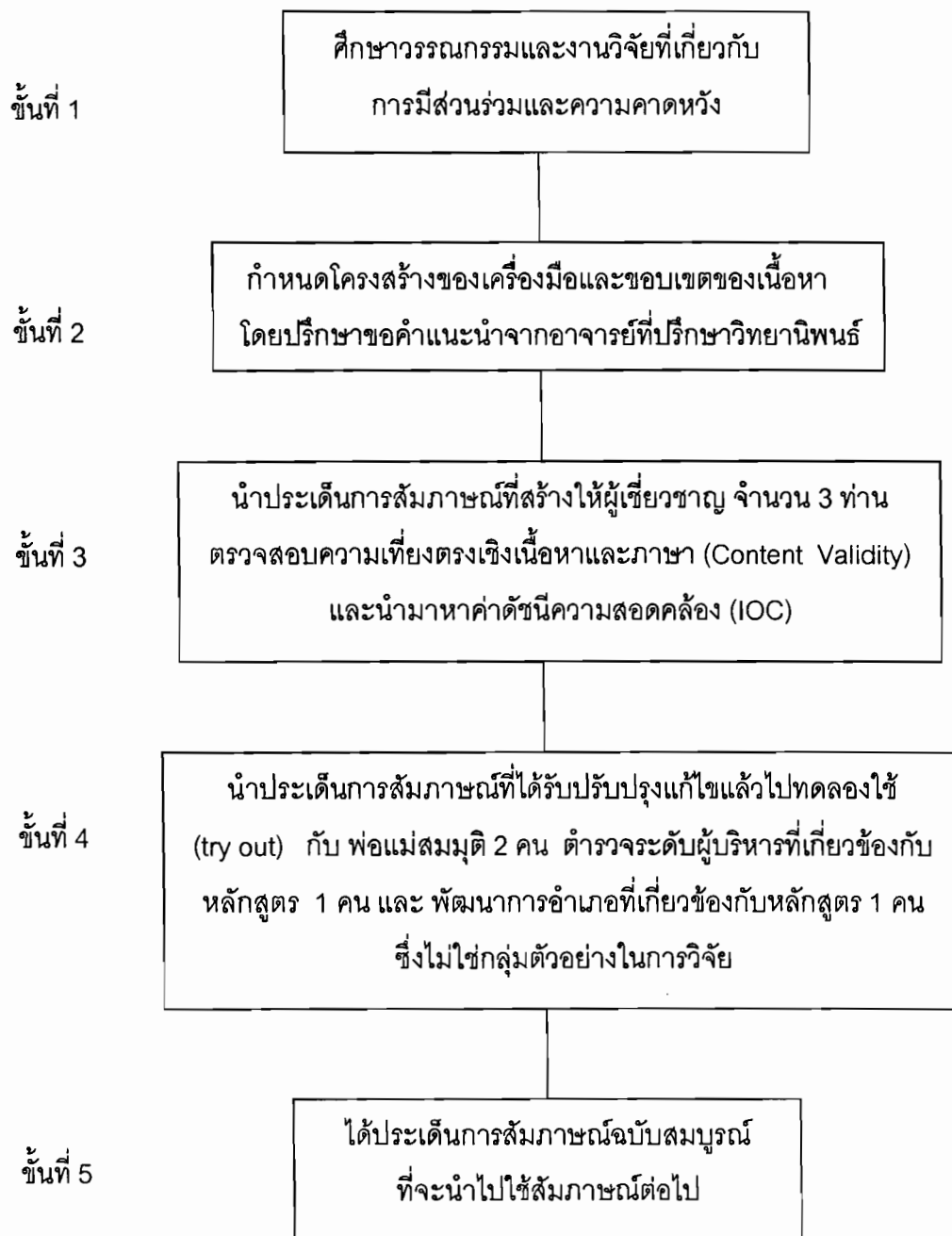
N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ซึ่งค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และพบว่า แบบสัมภาษณ์ทุกฉบับมีค่า $IOC = 1$ ซึ่งเป็นข้อความที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับพ่อแม่สมมุติ จำนวน 2 คน ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 1 คน และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้อง

กับหลักสูตร จำนวน 1 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่าผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจประเด็นที่
สัมภาษณ์และให้การสัมภาษณ์ตรงประเด็นกับข้อคำถามทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 5 ได้ประเด็นการสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป
สำหรับ ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. แบบสอบถามนักเรียนนายร้อยตำรวจ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ความคาดหวัง และหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ และโครงสร้างของแบบสอบถามและขอบเขตของเนื้อหา โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีข้อเสนอแนะให้เขียนข้อคำถามโดยใช้คำที่สั้น ชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นประโยคใจความเดียว ไม่ใช้ประโยคปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ หรือคำถามที่เป็นการชี้นำผู้ตอบให้ตอบรับหรือตอบปฏิเสธ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฝึกปฏิบัติประชาชน ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผล ประเมินผล และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาดังนี้

ข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องหรือไม่

เห็นว่าเป็นที่สอดคล้อง ให้คะแนน 1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$ โดยมีความหมายดังนี้

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กำหนดให้

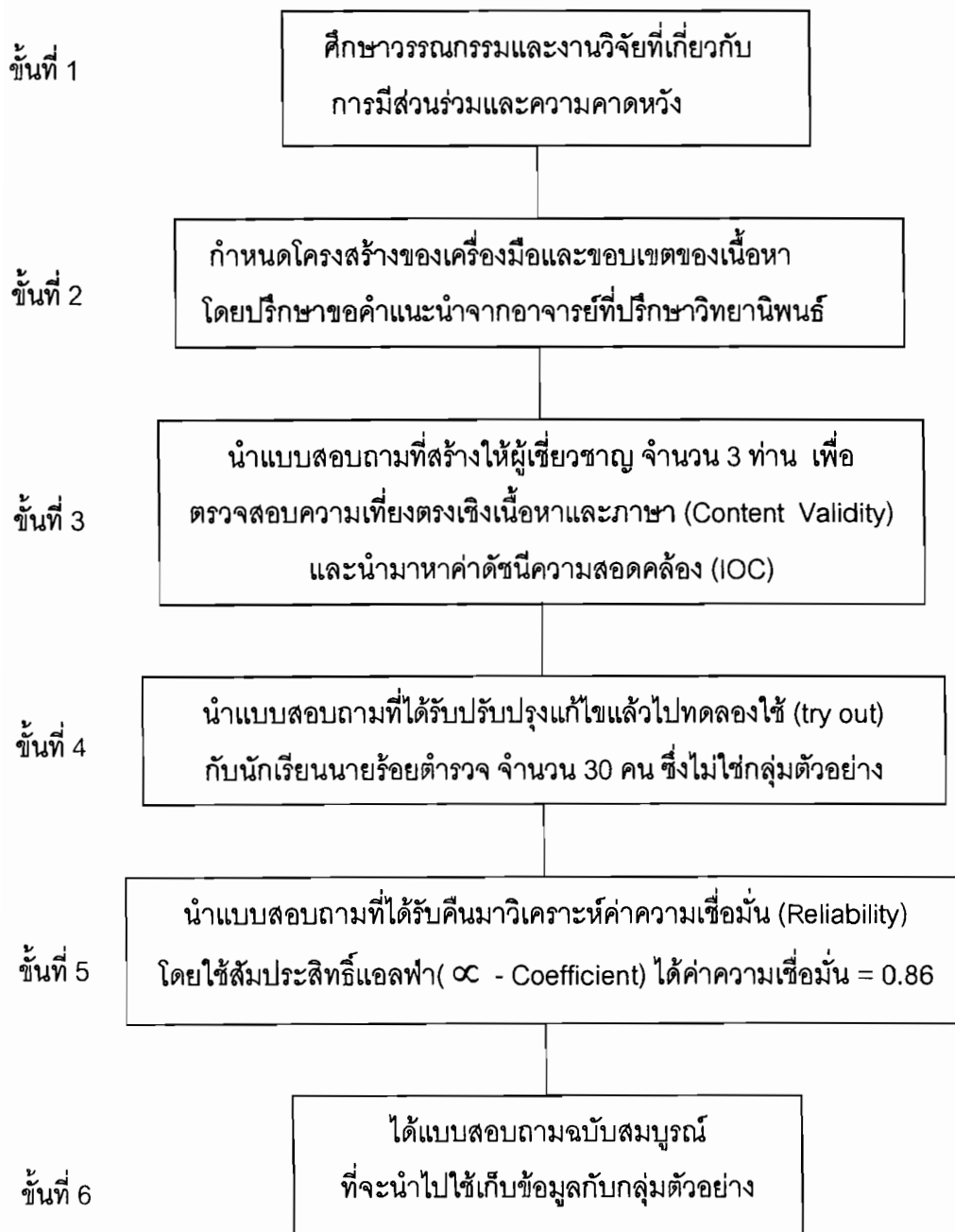
N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ซึ่งค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และพบว่า ข้อคำถามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ จำนวน 17 ข้อ มีค่า IOC = 1 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .86 (รายละเอียดดังภาคผนวก จ หน้า 153)

ขั้นตอนที่ 6 ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับ ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 7

แผนภูมิที่ 7 : ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ พ่อแม่สมมุติ, ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยแยกดำเนินการ ดังนี้

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ ดำเนินการโดย

1.1.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้ออกหนังสือถึงพ่อแม่สมมุติ ที่มีรายชื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.1.2 ประสานงานกับพัฒนาการอำเภอในเขตอำเภอที่มีพ่อแม่สมมุติเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงพ่อแม่สมมุติเกี่ยวกับการขอสัมภาษณ์

1.1.3 ขอนัดเวลาและสถานที่สัมภาษณ์

1.1.4 เดินทางไปทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ดำเนินการโดย

1.2.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้ออกหนังสือถึงตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ที่มีรายชื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 ประสานงานขอนัดเวลาและสถานที่สัมภาษณ์

1.2.3 เดินทางไปทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ดำเนินการโดย

1.3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้ออกหนังสือถึงพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ที่มีรายชื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2 ประสานงานขอนัดเวลาและสถานที่สัมภาษณ์

1.3.3 เดินทางไปทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

สำหรับขั้นตอนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนไปสัมภาษณ์

1.1 เตรียมแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้พร้อม

1.2 เตรียมอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการบันทึกคำสัมภาษณ์

เช่น

กระดาษเพื่อบันทึกข้อมูล ปากกา ดินสอ เทปบันทึกเสียง ม้วนเทป และกล้องถ่ายรูป

- 1.3 ผู้วิจัยซักซ้อมการสัมภาษณ์รวมทั้งวิธีการบันทึกข้อมูล
 2. ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์
 - 2.1 ผู้วิจัยแนะนำตนเองและบอกจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์
 - 2.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ โดยการถามคำถามตามข้อความในแบบสัมภาษณ์
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา และในเวลาสัมภาษณ์อาจถามคำถามใดก่อนหรือหลังก็ได้ตามความเหมาะสม
 3. ขั้นบันทึกผลการสัมภาษณ์
 - 3.1 ผู้วิจัยบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันที
 - 3.2 บันทึกผลการสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง
 4. ขั้นปิดการสัมภาษณ์ เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว กล่าว
ขอบคุณผู้ที่ให้สัมภาษณ์พร้อมทั้งกล่าวอำลาและมอบของที่ระลึก
2. การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดำเนินการโดย
- 2.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรถึงผู้บัญชาการโรงเรียน
นายร้อยตำรวจ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.2 ประสานงานกับ รองผู้บังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อขอเวลา
ในการเก็บข้อมูลกับนักเรียนนายร้อยตำรวจ
 - 2.3 นำแบบสอบถามไปสอบถามนักเรียนนายร้อยตำรวจด้วยตนเอง
 - 2.4 รวบรวมแบบสอบถามจากนักเรียนนายร้อยตำรวจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย กำหนดให้พ่อแม่สมมุติ ตำรวจระดับผู้บริหาร
พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและนักเรียนนายร้อยตำรวจตามหลักสูตรนักเรียนนาย
ร้อยฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นหน่วยวิเคราะห์(Unit of Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการ
สัมภาษณ์และแบบสอบถามมาจัดระเบียบข้อมูลและทำการวิเคราะห์เพื่อคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและ
ความคาดหวัง ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
เกี่ยวกับความคาดหวังใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
เกี่ยวกับความคาดหวังใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ใช้วิธีหาค่า ร้อยละ(%), ค่าเฉลี่ย (\bar{X}),ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับความคาดหวังใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ

ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุตินั้น ถือว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลอยู่ในช่วงใดก็แสดงว่าการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติเป็นแบบนั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1986 : 182) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย	ระดับการมีส่วนร่วม
1.00 – 1.49	การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ	อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ	อยู่ในระดับ น้อย
2.50 – 3.49	การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ	อยู่ในระดับ ปานกลาง
3.50 – 4.49	การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ	อยู่ในระดับ มาก
4.50 – 5.00	การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ	อยู่ในระดับ มากที่สุด

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของพ่อแม่ สมมุติและนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนใน ชนบท และเพื่อศึกษาความคาดหวังตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตาม หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท โดยการศึกษาการมีส่วนร่วมและ ความคาดหวังของ พ่อแม่สมมุติ จำนวน 30 คน ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 5 คน พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 4 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการ สัมภาษณ์ สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจตาม หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 169 คน และผู้ วิจัยได้รับแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ที่สมบูรณ์คืน จำนวน 169 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอผล การวิเคราะห์ ตามสาระความสำคัญ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหาร และพัฒนาการอำเภอ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของพ่อแม่สมมุติ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวัง ของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหาร และพัฒนาการอำเภอ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ของพ่อแม่สมมุติ
นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหาร และพัฒนาการอำเภอ

1.1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่สมมุติ

การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่สมมุติ ซึ่งเป็นประชาชนที่เข้าร่วมในโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 30 คน จำแนกตาม ภูมิลำเนา(อำเภอ) อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว สถานภาพในชุมชน ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่สมมุติ

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	จำนวน/คน	ร้อยละ
1. ภูมิลำเนา		
1) อำเภอกำแพงแสน	12	40.0
2) อำเภอดอนตูม	3	10.0
3) อำเภอสามพราน	6	20.0
4) อำเภอบางเลน	9	30.0
รวม	30	100
2. อายุ		
1) ต่ำกว่า 40 ปี	2	6.7
2) 41 – 50 ปี	12	40.0
3) 51 – 60 ปี	13	43.3
4) 61 ปีขึ้นไป	3	10.3
รวม	30	100
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
1) ต่ำกว่า ประถมศึกษา	7	23.3
2) ประถมศึกษา	18	60.0
3) มัธยมศึกษา	5	16.7
4) สูงกว่ามัธยมศึกษา	-	-
รวม	30	100

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	จำนวน/คน	ร้อยละ
4. อาชีพของพ่อแม่สมมุติ		
1) เกษตรกรรม	22	73.3
2) เลี้ยงสัตว์	6	20.0
3) ค้าขาย	2	6.7
รวม	30	100
5. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว		
1) ต่ำกว่า 6,000 บาท	4	13.3
2) 6,000 – 9,000 บาท	21	70.0
3) สูงกว่า 9000 บาท	5	16.7
รวม	30	100
6. สถานภาพในชุมชน		
1) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	7	23.3
2) ผู้ใหญ่บ้าน	11	36.7
3) กำนัน	4	13.3
4) สมาชิก อบต.	5	16.7
5) อื่นๆ ได้แก่ ไม่มีสถานภาพในชุมชน	3	10.0
รวม	30	100

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 2 พบว่า พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อำเภอกำแพงแสน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา ได้แก่ อำเภอบางเลน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 อำเภอสามพราน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และอำเภอดอนตูม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 โดยมีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมา ได้แก่ อายุ 41-50 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 และอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 ตามลำดับ การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา ได้แก่ ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 สำหรับอาชีพของพ่อแม่สมมุติ พบว่า ส่วนมากมีอาชีพเกษตรกรรม

จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมา ได้แก่ อาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และอาชีพค้าขาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 โดยมีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว อยู่ระหว่าง 6,000 – 9,000 บาท รองลงมา มีรายได้สูงกว่า 9,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และมีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 โดยส่วนใหญ่ มีสถานภาพในชุมชนโดยการเป็นผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมา ได้แก่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 สมาชิก อบต. จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 กำนัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และอื่นๆ ได้แก่ ไม่มีสถานภาพในชุมชน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0

1.2 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ที่ฝึกงานตามโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 169 คน จำแนกตาม อายุ ภูมิลำเนา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพหลักของพ่อแม่สมมุติ และที่อยู่ของพ่อแม่สมมุติ ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	จำนวน/คน	ร้อยละ
1. อายุ		
1) ต่ำกว่า 21 ปี	4	2.4
2) 21 – 23 ปี	116	68.7
3) 24 – 26 ปี	28	16.6
4) สูงกว่า 26 ปีขึ้นไป	21	12.5
รวม	169	100
2. ภูมิลำเนา		
1) กรุงเทพฯ	18	10.7
2) ต่างจังหวัด ในเขตเทศบาล	53	31.4
3) ต่างจังหวัด นอกเขตเทศบาล	98	58.0
รวม	169	100

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	จำนวน/คน	ร้อยละ
3. อาชีพของผู้ปกครอง		
1) รับจ้าง	11	6.5
2) ค้าขาย	26	15.4
3) รัฐวิสาหกิจ	4	2.4
4) รับราชการ	53	31.4
5) เกษตรกร	75	44.4
รวม	169	100
4. รายได้ต่อเดือน ของครอบครัว		
1) ต่ำกว่า 8,000 บาท	71	42.0
2) 8,001 – 15,000 บาท	54	32.0
3) 15,001 – 22,000 บาท	19	11.2
4) สูงกว่า 22,000 บาท	25	14.8
รวม	169	100
5. อาชีพหลักของพ่อแม่สมมุติ		
1) รับจ้าง	8	4.7
2) ค้าขาย	25	14.8
3) เกษตรกร/ เลี้ยงสัตว์/ ประมง	136	80.5
รวม	169	100
6. ที่อยู่ของพ่อแม่สมมุติ		
1) อำเภอกำแพงแสน	67	39.6
2) อำเภอดอนตูม	18	10.7
3) อำเภอสามพราน	34	20.1
4) อำเภอบางเลน	50	29.6
รวม	169	100

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 - 23 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาได้แก่ อายุ 24-26 ปี จำนวน 28

คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 อายุมากกว่า 26 ปีขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 และอายุต่ำกว่า 21 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด นอกเขตเทศบาล มากที่สุด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาได้แก่ ต่างจังหวัด ในเขตเทศบาล จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 และ ในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 ตามลำดับ สำหรับอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า มีอาชีพ เกษตรกรรม มากที่สุด จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมา ได้แก่ รับราชการ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 อาชีพค้าขาย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 อาชีพรับจ้าง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และรัฐวิสาหกิจ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ โดยมีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว ต่ำกว่า 8,000 บาท จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา มีรายได้อยู่ระหว่าง 8,001 – 15,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รายได้มากกว่า 22,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 และมีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 – 22,000 บาท ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับพ่อแม่สมมุติ ที่มีอาชีพเกษตรกร/เลี้ยงสัตว์/ประมง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 รองลงมา ได้แก่ อาชีพค้าขาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 และ อาชีพรับจ้าง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอกำแพงแสน มากที่สุด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมา ได้แก่ อำเภอบางเลน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 อำเภอสามพราน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 และอำเภอดอนตูม จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7

1.3 สภาพและข้อมูลทั่วไปของตำรวจระดับผู้บริหาร

การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของตำรวจระดับผู้บริหาร ซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 5 คน มีตำแหน่งดังต่อไปนี้

1. ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
2. ผู้บังคับการ กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
3. รองผู้บังคับการปกครอง กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
4. รองผู้กำกับการ 5 กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
5. ผู้บังคับกองร้อย งานปกครอง 6 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ตำรวจระดับผู้บริหาร ทั้ง 5 คน มียศระดับ พ.ต.ต. – พล.ต.ท. และมีอายุระหว่าง 35-59 ปี โดยเป็นผู้รับผิดชอบและมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ตลอดจนเป็นผู้บริหาร

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ และเริ่มก่อตั้งโครงการ กำหนดช่วงเวลาดำเนินงาน ประสานงาน กับพัฒนาการอำเภอ รวมถึงการกำกับดูแลนักเรียนนายร้อยตำรวจขณะไปฝึกงาน

1.4 สภาพและข้อมูลทั่วไปของพัฒนาการอำเภอ

การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของพัฒนาการอำเภอ ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง กับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 4 คน มี ตำแหน่งดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการอำเภอกำแพงแสน
2. พัฒนาการอำเภอบางเลน
3. พัฒนาการอำเภอสามพราน
4. พัฒนาการอำเภอดอนตูม

พัฒนาการอำเภอ ทั้ง 4 คน มีอายุระหว่าง 44-57 ปี รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท โดยทำการประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ของจังหวัด อำเภอ และผู้นำชุมชน ถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ แนวทาง หลักการดำเนินงานโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท และทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียน นายร้อยตำรวจกับประชาชนภายในอำเภอ เพื่อคัดเลือกครอบครัวของพ่อแม่สมมุติที่มีคุณสมบัติ ตรงตามที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนดไว้ เพื่อให้นักเรียนนายร้อยตำรวจไปฝึกงานตามโครงการ ตลอดจนถึงติดตาม ตรวจสอบ และช่วยแก้ไขปัญหาครอบครัวพ่อแม่สมมุติที่มีปัญหาในขณะดำเนิน โครงการ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของพ่อแม่สมมุติ และ นักเรียนนายร้อยตำรวจ

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบทนั้น มีผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ พ่อแม่สมมุติ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ

2.1 ความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ตาม หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สามารถประมวลได้ดังรายละเอียดดังนี้

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชน
ในชนบท แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

จากการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ ใน 4 อำเภอ จำนวน 30 คนนั้น ทุกท่านมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การเข้าร่วมเป็นพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบทนั้น เกิดจากการที่ทางอำเภอโดยพัฒนาการอำเภอเป็นผู้แจ้งติดต่อประสานงานผ่านกำนัน ว่าต้องการให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าไปฝึกงานโดยอยู่กับครอบครัวของชาวบ้าน หมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งกำนันก็จะประสานงานกับผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ให้จัดหาบ้านที่มีความพร้อมที่จะรับนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าไปฝึกงานตามโครงการ โดยให้เป็นลูกบุญธรรม

สำหรับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของพ่อแม่สมมุติ มี 2 ประเด็น คือ

1.1 การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

ในภาพรวมพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ฝึกงานส่วนใหญ่จะอยู่กับพ่อแม่สมมุติที่มีสถานภาพในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ต้องการและไม่มีความพร้อมที่จะรับนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้ามาอยู่ร่วมด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “พัฒนาการอำเภอให้ติดต่อบ้านที่จะสามารถรับนักเรียนนายร้อยตำรวจไปอยู่ด้วยในฐานะลูกบุญธรรม เราจะนำนักเรียนไปให้อยู่กับลูกบ้าน แต่เขาไม่เอา เขาไม่สะดวก เราก็เลยรับไว้เอง” นอกจากนั้นส่วนหนึ่งยังให้เหตุผล โดยระบุว่า “ชาวบ้านเขาไม่กล้ารับ กลัวจะมากินมาอยู่กับเขาไม่ได้ ผมก็เลยตัดสินใจรับไว้เอง แต่ก็เต็มใจนะ” และผู้นำชุมชนบางท่าน มีความเกรงใจชาวบ้านไม่กล้าไปขอร้องชาวบ้าน โดยตัดสินใจรับไว้เอง โดยให้เหตุผลว่า “เมื่อเขามาบอกเรา แล้วเราจะไปโยนให้คนอื่นได้อย่างไร ก็ต้องรับไว้เอง แต่ก็ไม่ได้รู้สึกลำบากอะไร” นั้นแสดงให้เห็นว่า การตัดสินใจรับนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้ามาเป็นลูกบุญธรรมนั้น เกิดจากความเกรงใจหรือถูกขอร้องจากพัฒนาการอำเภอหรือเจ้าหน้าที่ที่มาติดต่อ แต่จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจของพ่อแม่สมมุตินั้น ไม่ได้เกิดจากถูกบังคับแต่อย่างใด และนอกจากนั้น ยังมีผู้นำชุมชนที่มีเหตุผลในการตัดสินใจรับนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้ามาฝึกงานด้วย เป็นเพราะ มีความภูมิใจที่ครั้งหนึ่งมีลูกเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ และได้ให้ความร่วมมือกับทางราชการ ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ได้มีส่วนร่วมกับทางราชการ และอีกส่วนหนึ่งก็รู้สึกดีที่มีลูกเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ” และทุกเหตุผลในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ หัวหน้าครอบครัวได้ปรึกษาคนในครอบครัวแล้ว ซึ่งทุกคนในครอบครัวเห็นด้วย

1.2 การตัดสินใจที่จะเข้าร่วมโครงการอีกครั้งในอนาคต

สำหรับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการอีกครั้งในอนาคตหรือไม่ พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่ (29 คน) มีความเห็นสอดคล้องกันในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมโครงการอีกครั้งในอนาคต ถ้าหากทางอำเภอติดต่อประสานงานมา โดยพ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งให้เหตุผลว่า “รักเขาเหมือนลูก เพราะว่าเขาทำตัวดี ชยัน เชื่อฟัง ก็คิดว่าปีต่อไปถ้าโครงการยังมีอยู่ ผมยินดีรับอีกแน่นอน ได้คนมาช่วยทำงาน นิสัยก็ดีทำไมจะไม่รับ” ซึ่งสอดคล้องกับ ความเห็นของพ่อแม่สมมุติ อีกท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “คิดว่าจะรับอีกแน่นอน..ไม่เห็นจะเสียหายตรงไหน นักเรียนเขาได้รับการอบรมมาดีแล้ว และเราก็ไม่ได้ยุ่งยากอะไรเลย” นอกจากนั้นพ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งยังให้เหตุผลยืนยันที่จะเข้าร่วมโครงการอีกว่า “ลูกเขาดีมาก ตั้งแต่เข้าช่วยทำงาน ฉันบอกพัฒนาการอำเภอไว้เลยว่า ถ้าปีหน้ามีมาอีก ฉันขอรับไว้ 5 คน ใครไม่รับฉันรับเอง” ซึ่งความเป็นจริง โรงเรียนนายร้อยตำรวจส่งนักเรียนนายร้อยตำรวจไปอยู่กับครอบครัวได้เพียงครอบครัวละ 1 คน แต่ครอบครัวนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจได้สร้างความประทับใจแก่พ่อแม่สมมุติ และพ่อแม่สมมุติเห็นว่า โครงการนี้มีประโยชน์ในการที่จะช่วยฝึกฝนนักเรียนนายร้อยตำรวจให้เป็นข้าราชการตำรวจที่มีประสิทธิภาพในอนาคต แต่พ่อแม่สมมุติอีก 1 คน ยังไม่แน่ใจที่จะเข้าร่วมโครงการอีกหรือไม่ ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อม โดยให้เหตุผลว่า “ยังไม่รู้เลยว่าจะรับหรือไม่รับ ก็ต้องดูความพร้อมในช่วงนั้นๆ และอีกอย่างลูกไม่ค่อยผูกพันกับเราเหมือนลูกบ้านอื่น”

2. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน

เมื่อทางพัฒนาการอำเภอแจ้งให้กำนันจัดหาบ้านที่มีคุณสมบัติตรงตามที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจต้องการแล้ว ประชาชนหรือพ่อแม่สมมุติที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือสมาชิก อบต. จะมีการประชุมหรือพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับโครงการนี้ก่อน โดยไม่ได้มีการประชุมชี้แจงหรือวางแผนกำหนดภารกิจอย่างเป็นทางการแต่อย่างใด ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “คุยกันเองระหว่างพวกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เวลาที่มาเจอกันตอนประชุม ว่าคิดกันอย่างไร บ้านไหนคิดจะรับหรือไม่รับอย่างไร แต่ไม่ได้ประชุมกันเป็นเรื่องเป็นราว” ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ พ่อแม่สมมุติอีกท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ก็มีการพูดคุย กับพวกผู้ใหญ่บ้าน เมื่อคราวไปประชุมที่อำเภอ ว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร บ้านใครรับกันบ้าง” แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่สมมุติไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนอย่างเป็นทางการ แต่อย่างใด

สำหรับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนของพ่อแม่สมมุติ แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ

2.1 การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากที่ประชาชนหรือพ่อแม่สมมุติตัดสินใจเข้าร่วมโครงการแล้ว จะเข้าร่วมประชุมกับทางพัฒนาการอำเภอโดยมีตำรวจจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจมาเป็นผู้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์จะจำไม่ได้ว่า ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ชี้แจงอะไรบ้าง รวมถึงไม่ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการที่แท้จริงคืออะไร ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งทีกล่าวว่า “ทางตำรวจก็ให้ไปประชุมที่อำเภอ รู้แต่ว่า ทางโรงเรียนเขาอยากให้นักเรียนนายร้อยไปอยู่กับชาวบ้านที่ทำอาชีพเกษตรกรรม และให้อยู่ช่วยทำงาน”

นอกจากนั้นพ่อแม่สมมุติจะเข้าร่วมรับประทานอาหารร่วมกับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งจะเข้ามาเป็นลูกบุญธรรม ในวันแรกที่พบกัน โดยทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจจะนำนักเรียนนายร้อยตำรวจมาส่งที่อำเภอ และให้พ่อแม่สมมุติไปรับ เพื่อทำความรู้จักกันในเบื้องต้น

2.2 การวางแผนในการกำหนดภารกิจที่จะมอบหมายให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติ

พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า ไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดภารกิจที่จะให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติ ว่าเป็นลายลักษณ์อักษร เพราะทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้บอกว่าให้ทำตามสบาย มีอะไรจะให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติก็ให้ใช้ได้เลย โดยทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจจะมอบคู่มือแนวทางการปฏิบัติของพ่อแม่สมมุติ ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งทีกล่าวว่า “ไม่ได้วางแผนอะไร ทำตามสบาย มีอะไรก็ให้ใช้ เคยปฏิบัติอย่างไรก็ไม่ต้องเปลี่ยนแปลง”

3. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน

พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานมากที่สุด ซึ่งจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจำแนกได้ 8 ประเด็น ดังนี้

3.1 การจัดหาอาหาร

เมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้ามาอยู่ด้วยในฐานะลูกบุญธรรม การจัดหาอาหารก็จะเพิ่มขึ้นไปกว่าเดิมแต่พ่อแม่สมมุติไม่ถือว่าเป็นภาระ และไม่ได้ทำอาหารพิเศษที่แตกต่างไปจากเดิม เพื่อให้ลูกบุญธรรมทานแต่อย่างใด ซึ่งส่วนใหญ่ลูกบุญธรรมจะทานอาหารได้ทุกประเภท เพราะเป็นอาหารภาคกลาง ดังคำสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งทีกล่าวว่า “กินได้ทุกอย่าง มีน้ำพริกก็กินน้ำพริก ปลาธำเขาก็กินได้ เป็นอาหารพื้นๆ แบบบ้านนอกนี่ละ” นอกจากนี้

ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจยังมอบเงินค่าอาหารวันละ 60 บาท ให้กับพ่อแม่สมมุติ ตลอดระยะเวลาที่ลูกบุญธรรมพักอาศัยด้วย

3.2 การจัดความสะอาดด้านที่อยู่อาศัย

พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่ จัดที่พักอาศัยให้กับลูกบุญธรรมตามอัตภาพ ซึ่งบางครอบครัวก็ให้นอนรวมกันกับลูกชาย ไม่ได้จัดห้องแยกพิเศษแต่อย่างใด และในช่วงแรกมีพ่อแม่สมมุติบางท่านที่กังวลเกี่ยวกับการพักอาศัยของลูกบุญธรรม โดยเกรงว่าจะทำให้ลูกบุญธรรมลำบาก เพราะที่นอนของชาวชนบท ยังมีสภาพเดิมๆ คือ จะปูเสื่อและกางมุ้งกลางบ้าน ดังคำสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ตอนแรกก็เป็นกังวลว่าเขาจะนอนได้มั้ย ยังถามเขาว่านอนเสื่อได้มั้ย คือที่บ้านไม่มีการแบ่งห้อง กางมุ้งนอนมุ้งใครมุ้งมัน” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พ่อแม่สมมุติมีความห่วงใยลูกบุญธรรม

3.3 การฝึกให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติงานที่ใช้แรงงานกาย ซึ่งเป็นงานภายในบ้าน

พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้ามาเป็นลูกบุญธรรม ได้ช่วยทำงานภายในบ้านโดยที่พ่อแม่สมมุติไม่ต้องบอกกล่าว หรือต้องสั่งแต่อย่างใด โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจจะปฏิบัติตนเหมือนลูกจริงๆ ช่วยทำงานตั้งแต่ ล้างจาน ถูบ้าน รดน้ำต้นไม้ และจะปลูกต้นไม้ไว้เป็นที่ระลึกในวันแรกที่ได้มาพักอาศัย

3.4 การฝึกให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติงานในอาชีพของพ่อแม่สมมุติ

พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่จะฝึกให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติงานในอาชีพของพ่อแม่สมมุติ โดยการพาลูกบุญธรรมไปช่วยทำงานตามสาขาอาชีพที่พ่อแม่สมมุติประกอบอาชีพนั้นๆ เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ เพาะกล้วยไม้ เลี้ยงสัตว์ ตลอดจนการค้าขาย

จากการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ ส่วนใหญ่จะให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจจะทำงานได้ดี มีความอดทนและขยันทำงาน

3.5 การให้ความรู้ในการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติ

พ่อแม่สมมุติจะให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติ โดยการสอนกระบวนการทำงาน ตลอดจนเทคนิควิธีในการประกอบอาชีพ ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “จะสอนเทคนิควิธีเพาะเห็ดให้เขา เพราะถ้าเขาทำได้ อาจจะไปเป็นอาชีพเสริมเมื่อตอนเรียนจบได้” ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติอีกท่านหนึ่ง ที่ประกอบอาชีพทำน้ำดื่มส่งขาย โดยกล่าวว่า “ก็สอนเขาเรื่องการทำน้ำดื่ม และการออกตลาด ตลอดจนการเก็บเงิน ก็สอนเขาหมด ไม่เคยปิดบัง เพราะเมื่อเขาจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ในภายหน้า”

3.6 การพาลูกบุญธรรมไปศึกษางาน เช่น งานของคณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่จะมีสถานภาพในชุมชน เช่น เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อ.บ.ต. เป็นต้น จะพาลูกบุญธรรมไปดูงานและร่วมประชุม ในกรณีที่พ่อแม่สมมุติมีการประชุมในหน่วยงาน แต่จะไม่บ่อยครั้ง เนื่องจากระยะเวลาที่ลูกบุญธรรมมาอยู่ด้วยนั้นเป็นช่วงเวลาสั้น การประชุมในหน่วยงานก็ไม่มีบ่อยครั้งนัก หรืออาจมีการประชุมไม่ตรงกับช่วงที่ลูกบุญธรรมมาอยู่

3.7 การให้คำแนะนำปรึกษาในฐานะพ่อแม่

พ่อแม่สมมุติจะให้คำปรึกษาและจะสอนเกี่ยวกับการทำงานที่ถูกที่ควรของตำรวจในโรงพักที่ฟังจะกระทำต่อชาวบ้าน โดยส่วนใหญ่พ่อแม่สมมุติจะสอนให้ลูกบุญธรรมเข้าใจและช่วยเหลือคนยากจน และสอนให้ลูกบุญธรรมรับรู้ถึงความเป็นไปของชีวิตประจำวันของชาวบ้านในละแวกนั้นด้วย

โดยส่วนใหญ่แล้วลูกบุญธรรมจะไม่ค่อยมีเรื่องมาปรึกษา ดังนั้นจึงมีเพียงแต่การพูดคุยถึงประวัติ ภูมิฐานะ ความเป็นอยู่ของลูกบุญธรรม ก่อนที่จะมาเรียนที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

3.8 การให้ความรู้หรือการถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

เมื่อมีงานทำบุญ หรืองานประเพณี เช่น การแต่งงาน งานบวช พ่อแม่สมมุติจะพาลูกบุญธรรมไปร่วมงานด้วย เพื่อให้ลูกบุญธรรมได้พักผ่อนและเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งพ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า "ลูกบุญธรรมเป็นคนอีสาน พาเขาไปงานแต่งงานของคนในหมู่บ้าน เขาก็บอกว่าพิธีแต่งงานของที่นี่ไม่เหมือนกับพิธีแต่งงานที่หมู่บ้านของเขา"

4. การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผลของพ่อแม่สมมุติ แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ

4.1 การตัดสินใจให้ลูกบุญธรรม ผ่าน-ไม่ผ่าน โครงการ

พ่อแม่สมมุติให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ในการประเมินผลลูกบุญธรรมนั้น พ่อแม่สมมุติไม่มีส่วนในการตัดสินใจว่านักเรียนนายร้อยตำรวจ ที่มาฝึกงานนั้นควร ผ่านหรือไม่ผ่าน แต่จะทำหน้าที่เซ็นสมุดบันทึกประจำวัน ที่ลูกบุญธรรมเขียนบันทึกภารกิจที่ได้กระทำในแต่ละวัน ซึ่งเป็นการแสดงถึง การให้พ่อแม่สมมุติรับรองความประพฤติ

ในกรณีที่ลูกบุญธรรมปฏิบัติตนไม่เหมาะสม พ่อแม่สมมุติสามารถแจ้งให้ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หรือสามารถแจ้งกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มาตรวจดูความประพฤติของนักเรียนนายร้อยตำรวจได้ โดยทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจจะให้เบอร์โทรศัพท์ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจแก่พ่อแม่สมมุติไว้ เพื่อให้พ่อแม่สมมุติสามารถติดต่อกับทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ตลอด แต่จากการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติทั้ง 30 คน ไม่ปรากฏว่าพ่อแม่สมมุติต้องโทรไปรายงานความประพฤติกับทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังมีพ่อแม่สมมุติบางท่านคิดว่า การปฏิบัติของลูกบุญธรรมนั้น จะทำความดีเพื่อคะแนน ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ลูกเขาช่วยเหลืองานดีทุกอย่าง แต่ไม่รู้ว่าเขาทำเพื่อคะแนนหรือเปล่า ระยะเวลาที่อยู่ด้วยกันมันสั้น ดูไม่ออก”

4.2 การติดตามความประพฤติหรือติดตามความเป็นไปของลูกบุญธรรม

สำหรับการมีส่วนร่วมในการติดตามของพ่อแม่สมมุตินั้น ขึ้นอยู่กับตัวนักเรียนนายร้อยตำรวจเอง ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ติดต่อกลับมายังพ่อแม่สมมุติอีก

ถ้านักเรียนนายร้อยตำรวจได้ติดต่อกับมายังพ่อแม่สมมุติอีกหลังจากที่จบหลักสูตรไปแล้ว พ่อแม่สมมุติก็จะมีส่วนร่วมในการติดตามลูกบุญธรรมของตนได้ เช่น ได้ติดตามไปดูลูกบุญธรรม ในพิธีสวนสนามในวันตำรวจ ดังเช่นคำสัมภาษณ์ ของพ่อแม่สมมุติท่านหนึ่ง ที่กล่าวว่า “ลูกเขาโทรมาชวนให้ไปดูเขาสวนสนาม ก็ไปมา 2 ปี แล้ว เขาโทรมาคุยด้วยเรื่อยแหละ บางทีก็มาเอง” นอกจากนี้ยังมีการมาเยี่ยม ดังเช่นคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เมื่อตอนงานเกษร เขาก็มาหา แต่เขาเข้าที่บ้านไม่ถูก โทรเข้ามาให้ปรับที่ปากทาง” และยังมี การติดต่อกันทางโทรศัพท์ ดังเช่นคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เขาจะโทรเข้ามาเมื่อถึง เมื่อคืนก็โทรมา บอกว่าวันเสาร์จะมาหา”

กรณีที่ 2 นักเรียนนายร้อยตำรวจไม่ได้ติดต่อกลับมายังพ่อแม่สมมุติอีกเลย

เมื่อจบหลักสูตรแล้วถ้านักเรียนนายร้อยตำรวจไม่ได้ติดต่อกลับมายังพ่อแม่สมมุติ พ่อแม่สมมุติก็จะไม่ได้มีส่วนในการติดตามและรับรู้ความเป็นไปของลูกบุญธรรม แต่นักเรียนนายร้อยตำรวจบางคน ไม่ได้ติดต่อกลับมาแต่ยังส่งของมาให้ ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งกล่าวว่า “เมื่อตอนปีใหม่ เขาส่งนาฬิกามาให้ แต่ตัวเขาไม่เคยมา ไม่เคยโทรมาเลย ก็ไม่รู้ว่าเขาเป็นอย่างไรบ้าง” และบางกรณีลูกบุญธรรมก็ไม่เคยกลับมาเยี่ยมพ่อแม่สมมุติเลย ดังเช่นพ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งระบุว่า “ไม่เคยมาเลย ไม่เหมือนลูกบ้านโน้น เขามาบ่อย ตอนกลับเขายังร้องไห้ร้องไห้ แต่ปากก็ไม่ได้ว่าอะไรหรอกนะ” ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติอีกท่านหนึ่งที่อยากให้นักเรียนนายร้อยตำรวจมาเยี่ยมเยียนบ้าง โดยให้เหตุผลว่า “ไม่เคยมาเลย แต่เราก็คิดถึงเขาจะ

ถ้าถามว่าอยากให้มามี ก็อยากให้มีนะเพราะตอนเขาอยู่ด้วย เขาก็เป็นเด็กดี “ แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่สมมุติยังคิดถึงและต้องการให้ลูกบุญธรรมกลับมาเยี่ยมบ้าง

2.2 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ

ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	3.86	0.76	มาก
2. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน	2.78	0.60	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน	4.59	0.45	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล	3.77	0.72	มาก
รวม	3.75	0.48	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นโดยภาพรวมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เห็นด้วยว่า พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.48) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจเห็นด้วยว่าพ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.45) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.76) การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.72) และการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 0.60)

สำหรับการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติที่มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก ข หน้า 154)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวัง ของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหาร และพัฒนาการอำเภอ

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบทนั้น มีผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ พ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหาร และพัฒนาการอำเภอ โดยมีประเด็นความคาดหวัง 2 ด้าน คือ ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ และความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ดังนี้

3.1 ความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติ

จากการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติเกี่ยวกับความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สามารถประมวลได้ดังรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ

จากการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติเกี่ยวกับความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบทนั้น พบว่า พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่ไม่มีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นใดๆ เพิ่มเติมจากที่เป็นอยู่ ซึ่งมีเหตุผลที่สำคัญคือ ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ชี้แจงไว้ว่าให้พ่อแม่สมมุติปฏิบัติตนอย่างเป็นปกติที่สุด ไม่ต้องมีอะไรที่เพิ่มเติมไปจากเดิม และเห็นว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจซึ่งสามารถทำได้คืออยู่แล้ว

นอกจากนั้นความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติที่ตรงกันมากที่สุด คือ ต้องการให้โครงการมีกำหนดระยะเวลาที่ยาวนานกว่า 15 วัน ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการให้เป็น 30-40 วัน เพราะจะได้เรียนรู้และจะได้ศึกษาซึ่งกันและกัน โดยพ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งให้เหตุผลว่า “อยากจะให้ลูกบุญธรรมอยู่นานกว่านี้ เพราะแค่ 15 วัน ยังไม่เห็นตัวตนจริงๆ “

3.1.2 ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

จากการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ พบว่า ความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติเมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจได้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบทเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พ่อแม่สมมุติคาดหวังต่อหลักสูตร และคาดหวังต่อลูกบุญธรรม ดังนี้

1. ความคาดหวังต่อหลักสูตร

พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า หลักสูตรนักเรียน นายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ควรเป็นหลักสูตรที่จะทำให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่จะจบออกมาเป็นข้าราชการตำรวจ ได้รู้ ได้เห็น ความเป็นอยู่ที่แท้จริงของประชาชน หรือชาวบ้าน ในชนบท ได้รับทราบถึงความยากลำบากของชาวบ้าน นอกจากนั้นหลักสูตรดังกล่าวควรจะทำให้นักเรียนนายร้อยตำรวจรู้ซึ่งถึงปัญหาชาวบ้านในชนบท และคิดเสมอว่าสิ่งที่ชาวบ้านทำมาหากิน ด้วยความยากลำบากนั้นเป็นอย่างไร ดังนั้นเมื่อชาวบ้านมีเรื่องเดือดร้อน ตำรวจควรจะได้เข้าใจถึงความต้องการของชาวบ้าน ไม่รีดไถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชน ต้องการให้ตำรวจที่ผ่านหลักสูตรนี้มีจิตใจที่เห็นอกเห็นใจชาวบ้านที่ยากไร้ ดังคำสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “เมื่อลูกเขาผ่านการอยู่กับชาวบ้าน ได้เห็นความเป็นอยู่แบบบ้านนอก เขาก็น่าจะเข้าใจคนจน ไม่กดขี่ ช่มเหงประชาชน”

นอกจากนั้นพ่อแม่สมมุติยังคาดหวังให้หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชน เป็นหลักสูตรที่พัฒนาตำรวจให้มีบุคลิกที่ดี ไม่วางตัวเป็นใหญ่ หรือยกตนข่มคนอื่น ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “มีความรู้สึกที่ว่า ตัวนักเรียนนายร้อยตำรวจเมื่อมาอยู่กับเรา เขายังมีความเป็นนายร้อยตำรวจอยู่ บุคลิกจะแฉะๆ แต่นิสัยเขาดีนะ...เมื่อเขาจบออกไปแล้ว อยากให้เขาเป็นคนที่ไม่วางตัวเป็นนาย”

2. ความคาดหวังต่อลูกบุญธรรม

พ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่แสดงถึงความพึงพอใจกับตัวลูกบุญธรรม และคาดหวังให้ลูกบุญธรรมกลับมาเยี่ยมอีกและต้องการให้ลูกบุญธรรมเรียนจบได้ทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นคนดี ไม่โกงกิน ไม่เห็นแก่พวกพ้อง ให้มีความอดทน ดังคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ถ้าเขาเป็นคนดี ไม่โกงไม่กิน มีความเจริญก้าวหน้า เราก็ดีใจด้วย ถ้าเป็นไปได้อีกอยากให้เขากลับมาเยี่ยมเราไปเรื่อยๆ” แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่สมมุติมีความผูกพันกับลูกบุญธรรม และมีความปรารถนาดีต่อลูกบุญธรรมเสมือนลูกจริงๆ

ความคาดหวังหรือความต้องการของพ่อแม่สมมุติต่อลูกบุญธรรมที่ร้องลงมา ได้แก่ คาดหวังให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มาเป็นลูกบุญธรรมนี้ นำความรู้ด้านกฎหมาย พื้นฐาน เช่น ปัญหารถชน ใครเป็นฝ่ายผิด-ถูก ปัญหาการทะเลาะวิวาท เป็นต้น มาสอนหรือให้ความรู้แก่ ประชาชนในหมู่บ้าน ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน การติดต่อกับทางราชการตำรวจ ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติ ท่านหนึ่งที่ระบุว่า “เวลารถชนกัน

หรือบางที่ชาวบ้านทะเลาะกัน ไม่รู้ใครเป็นคนผิดคนถูก ถ้าลูกเขาเอาความรู้ที่เรียนมา มาสอนกันน่าจะดี” แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่สมมุติคาดหวังที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติมจากลูกบุญธรรมในเรื่องต่างๆ

3.2 ความคาดหวังของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เกี่ยวกับความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจที่รับใช้ประชาชนในชนบท ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สามารถประมวลได้ดังรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ

ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ แบ่งเป็นความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1.1 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

นักเรียนนายร้อยตำรวจมีความหวังให้พ่อแม่สมมุติเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจที่รับใช้ประชาชนในชนบทให้ต้องแก้ก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ เพราะจะทำให้พ่อแม่สมมุติปฏิบัติตัวได้ถูกต้องและมีความเต็มใจที่จะรับนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าร่วมโครงการอย่างแท้จริง เพราะถ้าไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ ก็จะคิดว่านักเรียนนายร้อยตำรวจเป็นเหมือนแขกที่มาพักที่บ้าน มีความเกรงใจและไม่กล้าใช้งาน นอกจากนี้ยังคาดหวังที่จะให้พ่อแม่สมมุติไม่มีหรือลดอคติต่อตำรวจ ก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการอีกด้วย

3.2.1.2 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน

นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ ไม่ได้คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในการวางแผนแต่อย่างใด

3.2.1.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน

นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติคิดว่านักเรียนนายร้อยตำรวจที่มาฝึกงานนั้นเป็นเสมือนลูกจริงๆคนหนึ่ง ไม่เกรงใจว่าเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ปฏิบัติตนเหมือนเดิมที่เคยเป็นอยู่ ด้านอาหารการกิน ที่อยู่อาศัย ก็ไม่ต้องจัดเพิ่มเติมให้ลำบากหรือสิ้นเปลือง ไม่ควรเกรงใจนักเรียนนายร้อยตำรวจเพราะจะทำให้ขาดความผูกพันและไม่กล้าใช้งาน นอกจากนี้ยังคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่พ่อแม่สมมุติประกอบอาชีพอยู่ และยังคงหวังให้มีการร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับชีวิตเกษตรกร บอกกล่าวถึงปัญหาความลำบากของประชาชน

รวมทั้งคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติพาไปแนะนำเพื่อนบ้านใกล้เคียงหรือคนในชุมชนให้รู้จัก พาไปเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นให้มากกว่านี้

3.2.1.4 การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล

นักเรียนนายร้อยตำรวจส่วนใหญ่ ไม่ได้คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแต่อย่างใด

3.2.2 ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

นักเรียนนายร้อยตำรวจมีความคาดหวังว่าเมื่อได้ผ่านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนในชนบทเรียบร้อยแล้ว จะทำให้นักเรียนนายร้อยตำรวจทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทที่มีฐานะค่อนข้างยากจนที่มีอาชีพเกษตรกร รับทราบถึงปัญหาของชาวบ้าน มีความรู้ทางด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น และนอกจากนั้นยังได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น ได้รู้จักกับผู้คนมากขึ้น มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต้องใช้หยาดเหงื่อแรงกาย

นอกจากนั้นนักเรียนนายร้อยตำรวจยังคาดหวังว่าการที่นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ผ่านการฝึกงานแล้ว จะทำให้ประชาชนมีความเข้าใจตำรวจมากขึ้น รับทราบว่าตำรวจก็คือประชาชนคนหนึ่ง และยังสามารถลดช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชนได้เป็นอย่างดี

3.3 ความคาดหวังของตำรวจระดับผู้บริหาร

จากการสัมภาษณ์ตำรวจระดับผู้บริหาร เกี่ยวกับความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนในชนบท ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สามารถประมวลได้ดังรายละเอียดดังนี้

หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนในชนบท เป็นหลักสูตรที่เริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2531 เป็นหลักสูตรที่ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 ไปอยู่กับประชาชนในชนบท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกใช้แรงงานกาย ซึ่งผู้บังคับการ กองบังคับการวิชาการ กล่าวไว้ว่า “เบื้องลึกของโครงการจริงๆ แล้วเพื่อต้องการให้ตำรวจกับประชาชนมีความใกล้ชิดติดกัน และให้ตำรวจมีความสำนึกว่าครั้งหนึ่งเคยเป็นลูกชาวบ้านมาก่อน” (พล.ต.ต.อัมรินทร์ อัครวงษ์, สัมภาษณ์) เดิมจะเรียกโครงการนี้ว่า “โครงการกลับไปสู่ความเป็นประชาชน” และต่อมาจึงได้เปลี่ยนเป็น “โครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนในชนบท” ในระยะเริ่มต้นของโครงการทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจจะเลือกจังหวัดที่ไม่ไกลจากที่ตั้งของโรงเรียนมากนัก ซึ่งได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรีและนครปฐม

สำหรับความคาดหวังของตำรวจระดับผู้บริหาร แบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

3.3.1 ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ

ความคิดเห็นของตำรวจระดับผู้บริหาร เกี่ยวกับความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ นั้น แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.3.1.1 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

ตำรวจระดับผู้บริหาร มีความคาดหวังสอดคล้องกันว่า ต้องการให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ โดยให้พ่อแม่สมมุติมีโอกาสรับหรือไม่รับนักเรียนนายร้อยตำรวจด้วยความสมัครใจ โดยควรเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง เพราะการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ จะทำให้พ่อแม่สมมุติปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง ไม่เกรงใจนักเรียนนายร้อยตำรวจ และจะทำให้การอยู่ร่วมกันตลอดการฝึกงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังคำสัมภาษณ์ของ พ.ต.อ.อารีย์ อ่อนชิต ที่กล่าวว่า “การจะรับหรือไม่รับนักเรียนนายร้อยตำรวจเป็นลูกบุญธรรมนั้น พ่อแม่สมมุติควรไตร่ตรองด้วยตนเองให้รอบคอบ ไม่ควรรับถ้ามีเหตุผลเพียงเพราะทางพัฒนาการอำเภอขอร้องให้รับไว้ โดยเฉพาะถ้าครอบครัวของพ่อแม่สมมุติมีอคติหรือไม่ชอบตำรวจเป็นพื้นฐาน จะทำให้เกิดปัญหาในระหว่างฝึกงานได้” แสดงให้เห็นว่า ถ้าพ่อแม่สมมุติตัดสินใจรับนักเรียนนายร้อยตำรวจมาเป็นลูกบุญธรรม ด้วยเหตุผลเพราะถูกขอร้องหรือถูกผลักดันหรือเกิดจากความเกรงใจ จะทำให้การอยู่ร่วมกันระหว่างพ่อแม่สมมุติและลูกบุญธรรมไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.3.1.2 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ด้านการวางแผน นั้น ตำรวจระดับผู้บริหารส่วนใหญ่ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีความคาดหวังที่จะให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย เนื่องจากหลักสูตรนี้ได้ผ่านการวางแผนและกำหนดวันเวลา รวมถึงแนวทางปฏิบัติจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และในทางปฏิบัติโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้มีหลักสูตรหลายหลักสูตรที่นักเรียนนายร้อยตำรวจต้องฝึกตลอดระยะเวลา 4 ปี ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจจึงไม่สามารถเชิญพ่อแม่สมมุติหรือประชาชนทั่วไป มาชี้แจงหรือร่วมประชุม ได้บ่อยครั้ง ดังคำสัมภาษณ์ของ พ.ต.อ.อารีย์ อ่อนชิต ที่กล่าวว่า “การจัดหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนในชนบทนั้น เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะ Top - Down ซึ่งถูกจำกัดด้วยงบประมาณ เวลา และบุคลากร” แสดงให้เห็นว่า การที่จะให้ประชาชนหรือพ่อแม่สมมุติเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนในชนบท เป็นเรื่องที่

กระทำได้อย่าง เพราะการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าเรียบร้อยแล้ว

3.3.1.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน

ตำรวจระดับผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด สรุปได้ดังนี้

1. ให้ปลูกฝังความคิดให้ลูกบุญธรรมรู้ซึ่งถึงความยากลำบากในการประกอบอาชีพ
2. ให้ปลูกฝังความคิดให้ลูกบุญธรรมรู้สึกเห็นใจ และสงสารประชาชนในชนบท โดยเฉพาะคนแก่และเด็กที่อาจจะต้องไปพบเพื่อขอความช่วยเหลือจากลูกบุญธรรมเมื่อจบไปรับราชการเป็นนายตำรวจ
3. ให้สอนลูกบุญธรรมรู้ถึงวิธีการประกอบอาชีพ ตามปกติของครอบครัวพ่อแม่สมมุติ และให้ลูกบุญธรรมช่วยเหลือทำงานตลอดทั้งระยะเวลาการฝึกงาน
4. ให้สอนลูกบุญธรรมรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ
5. ให้พาลูกบุญธรรมไปช่วยเหลืองานบุญ งานประเพณี ตามความเหมาะสม
6. ให้สอนลูกบุญธรรมมีจิตใจเอื้อเฟื้อและช่วยเหลือการทำงานของเพื่อนบ้านตามโอกาสที่สมควร
7. พยายามอย่าให้ลูกบุญธรรมว่างงาน ควรสอนงานอดิเรกหรืองานอื่นๆ ในแนวทางสร้างสรรค์ เช่น จัดทำสวนหย่อม เขียนป้ายจราจรในหมู่บ้าน เป็นต้น
8. ให้พ่อแม่สมมุติเข้มงวดลูกบุญธรรม โดยไม่ต้องการให้มีเหตุการณ์ต่อไปนี้ คือ 1) เรื่องชู้สาว 2) ลักขโมย 3) การพนัน 4) เสพสุรา – ยาเสพติด 5) ทะเลาะวิวาท

นอกจากนั้น ตำรวจระดับผู้บริหาร ยังคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติปฏิบัติตัวกับลูกบุญธรรม เสมือน พ่อแม่ลูกจริงๆ อย่าได้รังเกียจ เกรงกลัว หรือเกรงใจใดๆ รวมทั้งอาหาร ที่อยู่อาศัย เคยมีอย่างไร ก็ให้พักอาศัยและกินอย่างนั้น และไม่ต้องการให้พ่อแม่สมมุติเสียเงินเพื่อใช้จ่ายสำหรับลูกบุญธรรม ในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น ดังคำสัมภาษณ์ พ.ต.อ.อารีย์ อ่อนชิต ที่กล่าวว่า “ในช่วงแรกที่นักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าไปอยู่นั้น พ่อแม่สมมุติจะค่อนข้างเกรงใจ ไม่กล้าใช้งาน ประเด็นนี้ต้องการให้พ่อแม่สมมุติเข้าใจ และคิดว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ไปฝึกงานนั้น

เป็นเหมือนลูกเหมือนหลาน อย่าได้เกรงใจ ให้ใช้งาน อาหารก็ไม่ต้องมีพิเศษใดๆ” นอกจากนั้น พ.ต.อ.อารีย์ อ่อนชิต ยังให้เหตุผลอีกว่า “ต้องการให้พ่อแม่สมมุติทำหน้าที่เหมือน ครู คิดอยากสอนสิ่งใดกับลูกตนเองก็ให้สอนลูกบุญธรรมอย่างนั้น โดยให้พ่อแม่สมมุติเป็นครูตามธรรมชาติ” นั้นแสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมตำรวจระดับผู้บริหารมีความคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานมากที่สุด โดยเน้นให้พ่อแม่สมมุติสั่งสอนและเป็นที่ปรึกษาแก่ลูกบุญธรรม เพื่อให้ลูกบุญธรรมได้ซึมซับคุณธรรม

3.3.1.4 การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล

สำหรับความคาดหวังของตำรวจระดับผู้บริหาร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ด้านการประเมินผลและติดตามผลนั้น ตำรวจระดับผู้บริหารคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติยื่นำเตือนลูกบุญธรรมให้เขียนใบรายงานพฤติกรรมประจำวัน และให้พ่อแม่สมมุติลงลายมือชื่อรับรองด้วยทุกวัน อย่าให้ลูกบุญธรรมเกียจคร้าน ละเลย หรือปล่อยให้เป็นดินพอกหางหมู แล้วมาเขียนภายหลัง เพราะจะทำให้ข้อมูลประจำวันไม่ตรงความเป็นจริง ดังคำสัมภาษณ์ พ.ต.ท.กิตติเชษฐ์ เปรมสกุล ที่กล่าวว่า “ต้องการให้พ่อแม่เซ็นชื่อในใบรายงานพฤติกรรมประจำวัน ทุกวัน ไม่ควรเซ็นครั้งเดียว 15 วัน เพราะจะทำให้ข้อมูลประจำวันไม่ตรงกับความเป็นจริง”

นอกจากนั้นยังคาดหวังว่าเมื่อจบโครงการไปแล้วพ่อแม่สมมุติ ยังรักและเอ็นดูลูกบุญธรรมต่อไปอีก และเมื่อมีกิจกรรมใดๆ เช่น พิธีสวนสนาม พิธีรับพระราชทานกระบี่ ถ้าลูกบุญธรรมเชิญพ่อแม่สมมุติมาร่วมพิธีก็ต้องการให้พ่อแม่สมมุติได้เข้าร่วมด้วย ดังคำสัมภาษณ์ พล.ต.ท.สุนทร นุชนารถ ที่กล่าวว่า “ต้องการให้พ่อแม่สมมุติได้มาเป็นส่วนหนึ่งในพิธีการต่างๆ เช่น เมื่อลูกบุญธรรม สวนสนาม หรือรับกระบี่ ถ้าพ่อแม่สมมุติได้มาร่วมพิธีด้วย ก็จะเกิดความภูมิใจ”

3.3.2 ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ตำรวจระดับผู้บริหารมีความคาดหวังสอดคล้องกันว่า นักเรียนที่ผ่านหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ต้องผ่านวัตถุประสงค์ของโครงการ 4 ประการ คือ

1. นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ฝึกใช้แรงงานกาย
2. นักเรียนนายร้อยตำรวจมีจิตสำนึกที่จะผดุงความเป็นธรรมในกลุ่มประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ใช้แรงงานกายยังชีพ

3. เพื่อขยายสรรพโลกทัศน์ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ให้เกิดความเคยชิน ในการปฏิบัติและรูปการจิตสำนึกที่จะบริการรับใช้ประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล

4. เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนนายร้อยตำรวจมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้าน และตำบล ที่ออกไปฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

นอกจากนั้นตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ยังมีความคาดหวังอีกว่า หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนจะเป็นหลักสูตรที่ฝึกหัด ชัด กระจ่างใจของนักเรียนนายร้อยตำรวจให้รู้สำนึกถึงความยากไร้ของประชาชนในชนบท และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยสุจริต คำสัมภาษณ์ของ พล.ต.ต.อัมรินทร์ อัครวงษ์ ที่กล่าวว่า “การที่นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ฝึกหลักสูตรนี้ ซึ่งจะเป็นการกลับไปสู่ความเป็นประชาชน เหตุผลก็คือ นักเรียนมาจากหลายฐานะ ถึงแม้ว่าบางคนจะมาจากชนบทและครอบครัวเกษตรกรกรรมก็ตาม แต่ การศึกษาในโรงเรียนและความเปลี่ยนแปลงไปของสังคม ทำให้นักเรียนอาจตกอยู่ใต้อิทธิพลของ วัตถุและค่านิยมแบบใหม่ ไม่สนใจชีวิตและปัญหาของประชาชนในชนบท ดังนั้นหลักสูตรนี้จะเป็น การปลูกให้นักเรียนนายร้อยตำรวจตื่นขึ้น และเล็งเห็นสภาพชีวิตและปัญหาของสังคมไทย” ซึ่ง สอดคล้องกับความเห็นของผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ที่กล่าวว่า “หลักสูตรนี้จะเป็น ความหวังที่จะป้องกันมิให้นักเรียนนายร้อยตำรวจมีความรู้สึกที่ “ตำรวจ” จะต้องได้รับการเอาอก เอาใจ เป็นบุคคลที่พิเศษ เป็นผู้ถือกฎหมาย จะทำอย่างไรก็ได้ ด้วยความสำคัญว่าตนอยู่เหนือ และเห็นชาวบ้านด้อยกว่า ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น จะถือว่าการฝึกในหลักสูตรนี้ไม่ประสบความสำเร็จ” นอกจากนี้ พ.ต.อ.อารีย์ อ่อนชิต ยังให้เหตุผลที่สอดคล้องกันว่า “หลักสูตรนักเรียนนายร้อย ตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทนี้ เปรียบเสมือน วัคซีน ป้องกันพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่ให้เกิดกับนัก เรียนนายร้อยตำรวจ”

3.4 ความคาดหวังของพัฒนาการอำเภอ

จากการสัมภาษณ์พัฒนาการอำเภอ เกี่ยวกับความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สามารถประมวลได้ดังรายละเอียดดังนี้

หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นหลักสูตรที่ โรงเรียนนายร้อยตำรวจประสานขอความร่วมมือมายังกรมพัฒนาชุมชน เพื่อขอให้พัฒนาการ อำเภอจัดหาครอบครัวที่มีคุณสมบัติตามที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องเป็น

ครอบครัวที่ไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การพนันและเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น นอกจากนี้
 นั้นต้องเป็นครอบครัวที่มีฐานะการดำรงชีพปานกลาง ไม่ร่ำรวยหรือยากจน มีการประกอบอาชีพ
 เกษตรกรรมเป็นหลัก และต้องยินดีและเต็มใจที่จะให้นักเรียนนายร้อยตำรวจไปพักอาศัยอยู่ด้วย
 สำหรับความคาดหวังของพัฒนาการอำเภอ แบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

3.4.1 ความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ

ความคิดเห็นของพัฒนาการอำเภอ เกี่ยวกับความคาดหวังด้านการมีส่วนร่วม
 ของพ่อแม่สมมุติ นั้น แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.4.1.1 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

พัฒนาการอำเภอมีความคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในการ
 ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจและเต็มใจรับนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้ามาเป็นลูก
 บุญธรรม ไม่ต้องการให้พ่อแม่สมมุติตัดสินใจเพราะความเกรงใจพัฒนาการอำเภอ เพราะจะทำให้
 การอยู่ร่วมกันตลอดโครงการมีแต่ความเกรงใจกัน และไม่เกิดประโยชน์ที่แท้จริง ดังคำสัมภาษณ์
 ของพัฒนาการอำเภอบางเลน ที่กล่าวว่า “จุดเริ่มต้นของโครงการคือการประชาสัมพันธ์ถึง
 ประโยชน์ ตลอดจนวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ประชาชนทราบ และเมื่อประชาชนเข้าใจก็จะ
 สามารถตัดสินใจได้ว่า จะรับหรือไม่รับนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้ามาเป็นลูกบุญธรรม”

3.4.1.2 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน

พัฒนาการอำเภอมีความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
 พ่อแม่ ในด้านการวางแผนสอดคล้องกันว่า ต้องการให้โรงเรียนนายร้อยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของ
 โครงการกับประชาชนหรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเหตุผลที่จะส่งนักเรียนนายร้อย
 ตำรวจมาฝึกงาน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการก่อนการตัดสินใจจะเข้า
 ร่วมโครงการ เพราะที่ผ่านมาพ่อแม่สมมุติต้องตัดสินใจที่จะเข้าร่วมโครงการก่อน แล้วจึงรับทราบ
 วัตถุประสงค์ของโครงการจากทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ดังนั้นจะทำให้พ่อแม่สมมุติไม่มีส่วน
 ร่วมที่แท้จริงและไม่ได้ร่วมวางแผนการปฏิบัติการแต่อย่างใด จึงเพียงแต่ได้ร่วมประชุมกับทาง
 โรงเรียนนายร้อยตำรวจเพียงครั้งเดียว

นอกจากนั้นพัฒนาการอำเภอยังคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 ของพ่อแม่สมมุติในด้านการวางแผน ว่าต้องการให้พ่อแม่สมมุติได้มีส่วนร่วมในการวางแผน
 มากกว่าที่เป็นอยู่ โดยการให้พ่อแม่สมมุติได้ร่วมประชุมวางแผนกับทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ใน
 สิ่งที่พ่อแม่สมมุติต้องการให้เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการฝึกงานตามโครงการ ดังคำสัมภาษณ์
 พัฒนาการอำเภอบางเลนว่า “พ่อแม่สมมุติควรจะได้ร่วมแก้ปัญหาเกี่ยวกับทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ว่าพ่อแม่สมมุติต้องการอะไรเพิ่มเติมจากการที่นักเรียนนายร้อยตำรวจมาฝึกงานในครั้งนี้น่า หรือ สิ่งใดที่ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจต้องการให้พ่อแม่สมมุติปฏิบัติแต่พ่อแม่สมมุติทำไม่ได้ จะได้ ร่วมกันวางแผนเพื่อประโยชน์สูงสุด” (พัฒนาการอำเภอบางเลน, สัมภาษณ์) ซึ่งสอดคล้องกับคำ สัมภาษณ์พัฒนาการอำเภอสามพรานว่า “พ่อแม่สมมุติควรได้มีโอกาสพบผู้บังคับบัญชาผู้บริหาร หลักสูตรนี้ เพื่อเสวนาหลักสูตรให้เหมาะสม เช่น หลักสูตรนี้ควรกำหนดความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด โรคเอดส์ “ (พัฒนาการอำเภอสามพราน, สัมภาษณ์)

3.4.1.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน

พัฒนาการอำเภอมีความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ พ่อแม่ ด้านการดำเนินงาน สอดคล้องกันว่า ต้องการให้พ่อแม่สมมุติส่งสอนลูกบุญธรรมเสมือนลูก ตนเอง เพราะจะทำให้เกิดความผูกพันกันจริงๆ ระหว่างพ่อแม่สมมุติกับลูกบุญธรรม ไม่ต้องการให้ พ่อแม่สมมุติเกิดความเกรงใจ หรือวิตกกังวลใดๆ ในระหว่างการฝึกงานตามโครงการซึ่งจะทำให้ ลูกบุญธรรมไม่เกิดสำนึกในความยากลำบากของพ่อแม่สมมุติ ดังคำสัมภาษณ์พัฒนาการอำเภอ กำแพงแสน ที่กล่าวว่า “ในช่วงแรกพ่อแม่สมมุติจะค่อนข้างเกรงใจ ไม่กล้าใช้นักเรียนนายร้อย ตำรวจ คือ ยังไม่มีความคุ้นเคยกัน กว่าจะพูดคุยเป็นกันเอง ก็ใช้เวลาเกือบ 7 วัน”

3.4.1.4 การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล

สำหรับความคาดหวังของพัฒนาการอำเภอ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ด้านการประเมินผลและติดตามผลนั้น พัฒนาการอำเภอคาดหวังให้พ่อแม่ สมมุติได้มีอำนาจในการประเมินผลในการผ่าน-ไม่ผ่าน การฝึกงาน และต้องการให้พ่อแม่สมมุติ ติดตามผลการเรียนของลูกบุญธรรมเหมือนที่พ่อแม่ติดตามผลการเรียนของลูกตนเอง ดังเช่น คำ สัมภาษณ์พัฒนาการอำเภอสามพรานว่า “ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่สมมุติกับลูกบุญธรรม นั้น หลังการฝึกโครงการเสร็จแล้ว ควรจะได้มีการติดต่อติดตามกันทั้งด้านการเล่าเรียน และพฤติกรรม ของลูกบุญธรรม เพื่อที่พ่อแม่สมมุติจะได้เกิดความภูมิใจที่ได้เห็นลูกบุญธรรมจบการศึกษา และลูกบุญธรรมก็จะได้มีความรู้สึกว่ามีพ่อแม่สมมุติคอยเป็นห่วง”

3.4.2 ความคาดหวังด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ของนักเรียน นายร้อยตำรวจ

พัฒนาการอำเภอมีความคาดหวังตรงกันว่า เมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจ ที่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทเรียบร้อยแล้ว ควรจะเป็นนายตำรวจที่มีคุณภาพ มีอุดมคติในการปฏิบัติงาน มีคุณธรรม มีคุณภาพ และ ช่วยเหลือสังคม

นอกจากนั้น พัฒนาการอำเภอยังมีความคาดหวังอีกว่า นักเรียนนายร้อย ตำรวจที่ผ่านหลักสูตรนี้ จะทำให้ภาพพจน์ของตำรวจที่ตกต่ำอยู่ดีขึ้น สามารถลดช่องว่างระหว่าง ตำรวจกับประชาชนได้ ดังคำสัมภาษณ์พัฒนาการอำเภอกำแพงแสน ที่กล่าวว่า “ประชาชนหลายคนไม่เชื่อว่าคนที่เป็นนายร้อยตำรวจจะมาอยู่กับเขาได้ จะมาทนความยากลำบากได้ ฉะนั้นหลักสูตรนี้จะเป็นความหวังว่าประชาชนกับตำรวจจะใกล้ชิดกันขึ้น ตำรวจไม่ได้อยู่เหนือประชาชน เหมือนสมัยก่อน”

สรุป การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคาดหวัง

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบทนั้น มีผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) พ่อแม่สมมุติ ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2) นักเรียนนายร้อยตำรวจ ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังตารางที่ 5 หน้า 111

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อย ตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบทนั้น มีผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) พ่อแม่สมมุติ 2) นักเรียนนายร้อยตำรวจ 3) ตำรวจระดับผู้บริหาร 4) พัฒนาการอำเภอ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังตารางที่ 6 หน้า 112

ตารางที่ 5 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ

การมีส่วนร่วม	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	
	พ่อแม่สมมุติ	นักเรียนนายร้อยตำรวจ
1. ด้านการตัดสินใจ	<ul style="list-style-type: none"> - พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วม 2 กรณี คือ การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ และการเข้าร่วมโครงการอีกครั้งในอนาคต - เหตุผลในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกิดจากความสมัครใจ และบางส่วนเกิดจากความเกรงใจหรือถูกขอร้อง 	เห็นด้วยว่า พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มาก ในลำดับสูงสุด ได้แก่ การตัดสินใจ รับผิดชอบต่อคุณธรรมด้วยความสมัครใจ
2. ด้านการวางแผน	<ul style="list-style-type: none"> - พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมโดยเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจเพื่อรับทราบข้อมูล หรือวัตถุประสงค์ของโครงการ 	เห็นด้วยว่า พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ การรับทราบวัตถุประสงค์
3. ด้านการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> - พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมโดยการจัดหาอาหาร ที่พักอาศัย ผักให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติงานที่ใช้แรงงานกาย ให้ความรู้และฝึกการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติ พาลูกบุญธรรมไปศึกษางานในชุมชน ให้ความปรึกษาในฐานะพ่อแม่ ให้ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น 	เห็นด้วยว่า พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มากที่สุด ในลำดับสูงสุด ได้แก่ ด้านที่พัก การจัดหาอาหาร การให้ความรู้ และการฝึกงานในอาชีพของพ่อแม่สมมุติ การพาไปแนะนำให้รู้จักเพื่อนบ้าน และการเล่าถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในชนบท
4. ด้านติดตามประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วม โดยการรับรองสมุดบันทึกประจำวันที่ถูกบุญธรรมเขียนบันทึกภารกิจที่ได้กระทำในแต่ละวัน - พ่อแม่สมมุติบางส่วนได้ติดต่อกับลูกบุญธรรมหลังจากสิ้นสุดโครงการแล้ว โดยได้ไปมาหาสู่กัน ติดต่อกันทางโทรศัพท์ และติดตามไปดูลูกบุญธรรมในกรณีลูกบุญธรรมมีกิจกรรมพิเศษ 	เห็นด้วยว่า พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มาก ในลำดับสูงสุด ได้แก่ การเซ็นชื่อ ในสมุดบันทึกการทำงานประจำวัน

ตารางที่ 6 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวัง

ความคาดหวัง	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล			
	พ่อแม่สมมุติ	นักเรียนนายร้อยตำรวจ	ตำรวจระดับผู้บริหาร	พัฒนาการอำเภอ
1. ด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ				
- การตัดสินใจ	-	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริงก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติตัดสินใจเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติตัดสินใจด้วยความสมัครใจ ไม่ต้องเกรงใจพัฒนาการอำเภอ
- การวางแผน	-	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติรับทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติรับทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติได้ร่วมแก้ปัญหา กับทาง รร.นรต. ในสิ่งที่พ่อแม่สมมุติต้องการ
- การดำเนินงาน	-	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติ	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติปฏิบัติตามคู่มือที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจแจกให้	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติสั่งสอนลูกบุญธรรมเหมือนลูกตนเอง ไม่ต้องเกรงใจ
- การติดตามประเมินผล	-	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติเห็นสมุดบันทึกประจำวันให้	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติเห็นสมุดบันทึกประจำวันทุกวัน	คาดหวังให้พ่อแม่สมมุติมีอำนาจในการตัดสินใจ ผ่าน- ไม่ผ่านการฝึกงาน
2. ด้านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	คาดหวังให้ลูกบุญธรรมเข้าใจความเป็นอยู่ที่แท้จริงและความยากลำบากของชาวบ้านในชนบท และเมื่อเรียนจบออกไปทำงานจะได้ไม่กตขี้ขี้เมงประชาชน	คาดหวังว่าจะทำให้นรต.ทราบถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทที่ฐานะค่อนข้างยากจน และมีความรู้ทางด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น รู้จักผู้คนมากขึ้น	คาดหวังให้ นรต.ได้ฝึกให้แรงงานกาย มีจิตสำนึกที่จะผลัดความ เป็นธรรมในกลุ่มผู้ใช้แรงงานกาย และขยายสรรพโลกทัศน์ของ นรต. และเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	คาดหวังว่า นรต.ที่ผ่านหลักสูตรนี้จะเป็นนายตำรวจที่ดีมีอุดมคติในการปฏิบัติงาน มีคุณธรรม สามารถลดช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรตามหลักสูตรนักเรียน นายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นการวิจัยแบบพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ และ เพื่อศึกษาความคาดหวังตามความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตามหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ พ่อแม่สมมุติ ที่นักเรียนนายร้อยตำรวจไปฝึกงานตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 30 คน ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 5 คน พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จำนวน 4 คน และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่สมมุติ พบว่า พ่อแม่สมมุติ จำนวน 30 คน มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอกำแพงแสน 12 คน อำเภอบางเลน 9 คน อำเภอสามพราน 6 คน และอำเภอดอนตูม 9 คน ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพเกษตรกรรม โดยมีรายได้อยู่ระหว่าง 6,000 – 9,000 บาท และส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่นบ้าน

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านการฝึกงานตามโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 จังหวัดนครปฐม จำนวน 169 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 21-23 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ต่าง

จังหวัด นอกเขตเทศบาล มากที่สุด ซึ่งผู้ประกอบการมีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด ส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 8,000 บาท โดยอาชีพหลักของพ่อแม่สมมุติส่วนใหญ่ ที่นักเรียนร้อยละยี่สิบไปฝึกงานด้วย คือ อาชีพเกษตรกรรม อยู่ในเขตอำเภอกำแพงแสนมากที่สุด จำนวน 67 คน

2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท พบว่า พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมใน 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล โดยพ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานมากที่สุด โดยเริ่มตั้งแต่ การให้ความสะดวกในเรื่องที่พักอาศัย อาหารการกิน การฝึกให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ใช้แรงงานกาย ให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ รวมทั้งให้ฝึกงานด้านการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติ แนะนำให้รู้จักเพื่อนบ้าน และการบริหารงานของชุมชน ให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ในฐานะพ่อแม่ รวมถึงพาไปเรียนรู้นิยมธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นในช่วงเวลานั้นๆ

สำหรับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผนและการติดตามประเมินผลนั้น พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในแต่ละด้านค่อนข้างน้อย กล่าวคือ พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยมีส่วนร่วมตัดสินใจรับนักเรียนนายร้อยตำรวจมาเป็นลูกบุญธรรม ส่วนการมีส่วนร่วมในการวางแผน คือ การเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนนายร้อยตำรวจเพื่อรับทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ และการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล พ่อแม่สมมุติได้เซ็นชื่อรับรองลงในสมุดบันทึกประจำวันการทำงานในแต่ละวันของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เท่านั้น

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ โดยภาพรวมเห็นด้วยว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับ มาก การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับ มาก และการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน อยู่ในระดับ ปานกลาง ตามลำดับ

3. ความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจรับใช้ประชาชนในชนบทนั้น พบว่า พ่อแม่สมมุติไม่มีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านใดๆ แต่พ่อแม่สมมุติมีความคาดหวังให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มาฝึกงานนำความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานมาสอนแก่ประชาชนในชุมชน นอกจากนั้นพ่อแม่สมมุติยังคาดหวังว่า เมื่อลูกบุญธรรมได้ผ่านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ลูกบุญธรรมจะได้กลับ

มาเยี่ยมเยียนบ้าง และยังคาดหวังว่าหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท จะทำให้ลูกบุญธรรมเรียนจบออกมาเป็นข้าราชการตำรวจที่ดี มีมนุษยธรรม เข้าใจความยากลำบากของประชาชน ให้ความยุติธรรมกับประชาชน

สำหรับความคาดหวังของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจต้องการให้พ่อแม่สมมุติคิดว่านักเรียนนายร้อยตำรวจที่ไปฝึกงานด้วยนั้น เป็นลูกจริงๆ ไม่ต้องเกรงใจ และให้ปฏิบัติเหมือนเดิม นอกจากนั้นยังต้องการให้พ่อแม่สมมุติถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติ พาไปรู้จักเพื่อนบ้านและชุมชน พาไปเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น นอกจากนั้น นักเรียนนายร้อยตำรวจยังคาดหวังว่า เมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจได้ผ่านการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว จะทำให้ทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทที่มีฐานะค่อนข้างยากจน ที่มีอาชีพเกษตรกร รับทราบถึงปัญหาของชาวบ้าน มีความรู้ทางด้านเกษตรเพิ่มขึ้น และยังสามารถเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น ได้รู้จักกับผู้คนมากขึ้น มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต้องใช้หยาดเหงื่อแรงกาย

สำหรับความคาดหวังของตำรวจระดับผู้บริหาร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ พบว่า ตำรวจระดับผู้บริหาร มีความต้องการให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานมากที่สุด โดยเน้นการปลูกฝังความคิดให้ลูกบุญธรรม รู้ซึ่งถึงความยากลำบากในการประกอบอาชีพให้ปลูกฝังความคิดให้ลูกบุญธรรมรู้สึกเห็นใจและสงสารประชาชนในชนบท โดยเฉพาะคนแก่และเด็ก ที่อาจจะต้องไปพบเพื่อขอความช่วยเหลือจากลูกบุญธรรมเมื่อจบไปรับราชการเป็นนายตำรวจ และยังคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติสอนลูกบุญธรรมรู้ถึงวิธีการประกอบอาชีพ ตามปกติของครอบครัวพ่อแม่สมมุติ รวมทั้งให้ลูกบุญธรรมช่วยเหลือทำงานตลอดทั้งระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการ ให้สอนลูกบุญธรรมรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ พาลูกบุญธรรมไปช่วยเหลืองานบุญ งานประเพณีตามความเหมาะสม และให้สอนลูกบุญธรรมมีจิตใจเอื้อเฟื้อ และช่วยเหลือการทำงานของเพื่อนบ้านตามโอกาสที่สมควร นอกจากนั้น ตำรวจระดับผู้บริหาร ยังมีความคาดหวังว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านการฝึกงานตามโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท จะจำเป็นต้องมีพฤติกรรมที่ผ่านวัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือ นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ฝึกใช้แรงงานกาย มีจิตสำนึกที่จะผดุงความเป็นธรรมในกลุ่มประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้ใช้แรงงานที่ยังชีพ เกิดความเคยชิน ในการปฏิบัติและรูปการจิตสำนึกที่จะบริการรับใช้ประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และมี

ส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้านและตำบลที่ออกไปฝึกกับใช้ประชาชนในชนบท

สำหรับความคาดหวังของพัฒนาการอำเภอ พบว่า พัฒนาการอำเภอคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมรับทราบวัตถุประสงค์ของโครงการก่อนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ และยังคาดหวังที่จะให้พ่อแม่สมมุติได้มีโอกาสเสนอสิ่งที่พ่อแม่สมมุติต้องการให้เกิดขึ้นต่อโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ในขณะที่นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกงาน เพื่อประโยชน์ต่อพ่อแม่สมมุติและชุมชน รวมทั้งให้พ่อแม่สมมุติปฏิบัติตัวเหมือนพ่อแม่จริงๆ ไม่ต้องเกรงใจลูกบุญธรรม นอกจากนี้ยังคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติได้มีอำนาจในการประเมินผลในการ ผ่าน- ไม่ผ่าน การฝึกงานของลูกบุญธรรม นอกจากนี้ยังพบว่า พัฒนาการอำเภอคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยคาดหวังที่จะให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านหลักสูตรนี้ ควรเป็นนายตำรวจที่มีคุณภาพ มีอุดมคติในการปฏิบัติงาน มีคุณธรรม และช่วยเหลือสังคม และยังคาดหวังอีกว่านักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านหลักสูตรนี้จะทำให้ภาพพจน์ของตำรวจในสายตาของประชาชนที่ตกต่ำอยู่ ดีขึ้น

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม พบว่า พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ที่จะรับนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้ามาเป็นลูกบุญธรรม ด้วยความสมัครใจ และพ่อแม่สมมุติบางส่วน ตัดสินใจรับเพราะมีความเกรงใจ หรือถูกขอร้อง จากพัฒนาการอำเภอ ซึ่งส่วนใหญ่ นักเรียนนายร้อยตำรวจจะเข้าไปเป็นลูกบุญธรรมในครอบครัวที่มีสมาชิกคนใดคนหนึ่งมีสถานภาพในชุมชน ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และ อบต. ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนหรือชาวบ้านโดยทั่วไปยังไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของหลักสูตร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับหลักสูตรยังไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงประชาชนหรือชาวบ้านโดยทั่วไป อีกทั้งระยะเวลาที่พัฒนาการอำเภอต้องจัดหาบ้านที่มีคุณสมบัติตรงตามที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจกำหนดนั้นน้อยเกินไป ดังคำสัมภาษณ์ของพัฒนาการ ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “เมื่อโรงเรียนนายร้อยตำรวจประสานงานมาให้พัฒนาการอำเภอจัดหาครอบครัวให้ นั้น เวลาค่อนข้างกระชั้นชิด ทำให้ไม่สามารถไปบอกหรือประชาสัมพันธ์ให้กับชาวบ้านได้ทั่วถึง ซึ่งก็บอกผ่านไปยังกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ อบต. เท่านั้น” ดังนั้นเมื่อเวลาจำกัดทำให้นักเรียนนายร้อยตำรวจต้องฝึกงานโดยอาศัยอยู่บ้านผู้นำชุมชน

หรือบ้านญาติของผู้นำชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของพ่อแม่สมมุติฯ ยังสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ของ คำแหง ธรรมนิยาย (2544 : 55) ที่พบว่า การรับนักเรียนนายร้อยตำรวจเข้ามาเป็นลูกบุญธรรมนั้น ไม่ควรเน้นที่ฐานะของพ่อแม่สมมุติฯ แต่ควรเน้นที่ความพร้อม ความเต็มใจ และความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการมากกว่า และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ชินรัตน์ สมสืบ (2539 : 57-60) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท โดยมีการผลักดันนั้น ประชาชนจะถูกผลักดันจากอำนาจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนก็เปรียบเสมือนรถลากที่ถูกผลักดันโดยอำนาจประชาชนไม่ได้ตัดสินใจ ฉะนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงในนามเท่านั้น

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน พบว่า พ่อแม่สมมุติฯมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย โดยมีส่วนร่วมด้านการวางแผน เพียงการเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนนายร้อยตำรวจเพื่อรับทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ และแนวทางการปฏิบัติระหว่างที่ลูกบุญธรรมมาอยู่ด้วย โดยพ่อแม่สมมุติฯจะเข้าร่วมประชุมเมื่อได้ผ่านการตัดสินใจรับนักเรียนนายร้อยตำรวจมาเป็นลูกบุญธรรมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เห็นด้วยว่า พ่อแม่สมมุติฯมีส่วนร่วมด้านการวางแผน อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เวลาการจัดการศึกษาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามโครงการนี้ใช้ระยะเวลาเพียง 15 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาค่อนข้างน้อย จึงทำให้โรงเรียนนายร้อยตำรวจไม่สามารถมีการประชุมกับพ่อแม่สมมุติฯได้บ่อยครั้ง มีผลทำให้ชาวบ้านไม่ได้มีส่วนร่วมมากนัก หรือกล่าวได้ว่ายังไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมภพ อาจชนะศึก (2542 : 20) ที่พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ดีนั้น ต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน พบว่า พ่อแม่สมมุติฯมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานมากที่สุด โดยเริ่มโดยเริ่มตั้งแต่ การให้ความสะดวกในเรื่องที่พักอาศัย อาหารการกิน การฝึกให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ใช้แรงงานกาย ให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ รวมทั้งให้ฝึกงาน ด้านการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติฯ แนะนำให้รู้จักเพื่อนบ้าน และการบริหารงานของชุมชน ให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ในฐานะพ่อแม่ รวมถึงพาไปเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นในช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ที่เห็นด้วยว่า พ่อแม่สมมุติฯมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ พ่อแม่สมมุติฯได้ปฏิบัติตนเสมือนพ่อแม่จริงๆ และดำเนินชีวิตตามปกติประจำวัน อีกทั้งทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้เน้นย้ำให้พ่อแม่สมมุติฯได้ใช้งานนักเรียนนายร้อยตำรวจอย่าให้ว่างงานโดยเด็ดขาด และไม่ให้เกิด

เกรงใจว่าเป็นตำราวจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบท ของ คำแห ธรรมนิยาย (2544 : 38-39) ที่พบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจได้ฝึกการรับใช้แรงงานกายแบบชาวชนบทในการช่วยงานบ้านมากที่สุด และรองลงมา ได้แก่ การใช้แรงงานกายในการช่วยงานอาชีพของพ่อแม่สมมุติ

การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล พบว่า พ่อแม่สมมุติบางท่านได้มีการติดตามและติดต่อกับลูกบุญธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่สมมุติและลูกบุญธรรมมีความผูกพันกันจริงๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของพ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ติดต่อกันตลอด พี่น้องๆ ของลูกเขาก็เคยมาเยี่ยม เมื่อตอนลง(ปลูก)เผือก พี่ชายเขาก็เอาเงินมาให้ยืมลงทุน” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พ่อแม่สมมุติท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ผูกพันกับเขา รักเขาเหมือนลูกจริงๆ วันเขากลับก็ร้องไห้กันทั้งแม่ทั้งลูก ทุกวันศุกร์เขาก็กลับมาหาบ่อย” และยังสอดคล้องกับ คำแห ธรรมนิยาย (2544 : 54) ที่พบว่า ความรู้สึกของพ่อแม่สมมุติในภาพรวมที่มีต่อตำรวจก่อนรับฝึกนักเรียนนายร้อยตำรวจ มีทัศนคติไม่ค่อยดีต่อตำรวจ มีอคติ ไม่ชอบตำรวจ แต่หลังจากที่ได้รับนักเรียนนายร้อยตำรวจมาพักอาศัยด้วยแล้ว พบว่า มีความรู้สึกที่ดีขึ้นกับตำรวจ มองภาพพจน์ดีขึ้นมาก

2. ความคาดหวัง พบว่า พ่อแม่สมมุติ พัฒนาการอำเภอ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ มีความคาดหวังสอดคล้องกันว่า ต้องการให้เพิ่มเวลาการฝึกงานจาก 15 วัน เป็น 30 วัน หรือมากกว่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ พ่อแม่สมมุติ พัฒนาการอำเภอ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นผู้ได้สัมผัสกับการฝึกงานโดยตรง ซึ่งพ่อแม่สมมุติอาจคิดว่า ระยะเวลา 15 วัน จะทำให้การสั่งสอนให้ความรู้และการสัมผัสชีวิตชนบทของลูกบุญธรรมไม่เพียงพอ และนักเรียนนายร้อยตำรวจยังไม่แสดงความเป็นตัวตนออกมาให้พ่อแม่สมมุติเห็น ขณะเดียวกัน นักเรียนนายร้อยตำรวจ ก็คิดว่าอยากจะช่วยพ่อแม่สมมุติทำงาน และเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติให้มากกว่านี้ ซึ่งจากข้อมูลและสภาพทั่วไปของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า ร้อยละ 44.4 ของนักเรียนนายร้อยตำรวจมีผู้ปกครองประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร จึงอาจส่งผลให้นักเรียนนายร้อยตำรวจต้องการฝึกงานให้นานกว่า 15 วัน เพื่อจะได้เรียนรู้การประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติให้มากขึ้น นอกจากนี้การเพิ่มระยะเวลาฝึกงานให้นานกว่า 15 วัน ยังสอดคล้องกับการฝึกงานของกรมการพัฒนาชุมชน (พัฒนาการอำเภอบางเลน, สัมภาษณ์) ที่จัดการฝึกงานตามโครงการพัฒนาก่อนประจำการ จำนวน 25 วัน โดยการฝึกงานมีแนวคิดและแนวทางปฏิบัติคล้ายกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบท โดยพัฒนากرต้องไปอยู่กับครอบครัวในชนบทเพื่อเรียนรู้ความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ซึ่งจากการสัมภาษณ์พัฒนาการอำเภอบางเลน ได้กล่าวว่า “การฝึกงานของพัฒนากรนั้น ใช้ระยะเวลา 25 วัน ซึ่งจะได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน

อย่างแท้จริง ซึ่งหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท นั้นก็ควรใช้เวลาฝึกให้นานกว่า 15 วัน เพื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง” และยังสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ของ คำแห ธรรมนิยาย (2544 : 66-67) ที่พบว่า พ่อแม่สมมุติ พัฒนาการอำเภอ มีความต้องการให้ขยายเวลาฝึกงานให้นานกว่า 15 วัน และยังสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ของกองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ : 15-19) ที่พบว่า ระยะเวลาในการฝึกสั้นเกินไป ทำให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจรู้จักประชาชนในหมู่บ้านไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ควรนำไปเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท โดยการจัดทำคู่มือสำหรับพ่อแม่สมมุติ พัฒนาการอำเภอ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อใช้ระหว่งการดำเนินงานตามโครงการ หรือควรมีการปฐมนิเทศผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการก่อนเริ่มโครงการ
2. จากผลการวิจัย พบว่า พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผน และด้านติดตามประเมินผล ค่อนข้างน้อย และการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของพ่อแม่สมมุติบางส่วนได้ตัดสินใจเพราะถูกขอร้องให้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งกำหนดให้คุณสมบัติของพ่อแม่สมมุติ ตามข้อ 1 ที่ระบุว่า “ครอบครัวยินดีและเต็มใจที่จะให้นักเรียนนายร้อยตำรวจไปพักอาศัยอยู่ด้วย นอกจากนั้นยังไม่สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนนายร้อยตำรวจควรจะได้วางรูปแบบให้ประชาชนหรือพ่อแม่สมมุติเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยความสมัครใจ โดยทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชน ให้กับประชาชนรับทราบก่อนที่จะรับหรือไม่รับ นักเรียนนายร้อยตำรวจเข้ามาเป็นลูกบุญธรรม สำหรับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน โรงเรียนนายร้อยตำรวจควรได้ให้ประชา

ชนหรือพ่อแม่สมมุติ เข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผน รวมทั้งเสนอแนะข้อคิดเห็น ความต้องการของประชาชนหรือพ่อแม่สมมุติ สำหรับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล โรงเรียนนายร้อยตำรวจควรให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยให้พ่อแม่สมมุติมีส่วนร่วมที่จะประเมินผลการฝึกงานของลูกบุญธรรม และนอกจากนั้นควรจะได้ให้ชุมชน โดยผู้นำชุมชน หรือเพื่อนบ้านของพ่อแม่สมมุติได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลนักเรียนนายร้อยตำรวจด้วย

2. จากผลการวิจัย พบว่า พ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ และพัฒนาการอำเภอ คาดหวังให้หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท มีระยะเวลาการฝึกมากกว่า 15 วัน ดังนั้นโรงเรียนนายร้อยตำรวจควรจะได้ขยายระยะเวลาการฝึกงานให้มากกว่าเดิม เพื่อสนองความต้องการของพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ และพัฒนาการอำเภอ ทั้งนี้เพื่อให้พ่อแม่สมมุติและนักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้มีเวลาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า พ่อแม่สมมุติคาดหวังให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้ามาอยู่ด้วยนั้น นำความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น กฎจราจร และกฎหมายชาวบ้าน มาให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน ดังนั้น ก่อนที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจจะนำนักเรียนนายร้อยตำรวจไปฝึกงานตามหลักสูตร ควรได้กำหนดภารกิจให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจปฏิบัติ โดยอบรมให้ความรู้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจในเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชน เช่น เรื่องกองทุนหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค กฎหมายประชาชน เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนนายร้อยตำรวจนำไปเผยแพร่แก่พ่อแม่สมมุติและประชาชนในชุมชนต่อไป หรือมอบหมายให้มีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน

4. จากผลการวิจัย พบว่า พัฒนาการอำเภอมีความคาดหวังที่จะให้พ่อแม่สมมุติได้มีโอกาสมีส่วนร่วมด้านการวางแผนให้มากกว่าเดิม โดยคาดหวังให้พ่อแม่สมมุติได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการในสิ่งที่พ่อแม่สมมุติควรจะได้รับจากหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ดังนั้นทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจจึงควรได้ประสานงานกับทางพัฒนาการอำเภอ และพ่อแม่สมมุติ โดยร่วมกันประชุมวางแผน และแสดงความคิดเห็น ความต้องการของพ่อแม่สมมุติ ซึ่งโรงเรียนนายร้อยตำรวจอาจทำการประชุมกับประชาชนในลักษณะกลุ่มย่อย และบ่อยครั้งเพื่อรับทราบถึงความต้องการและปัญหาของประชาชนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่จะนำไปปรับปรุง หรือศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การสนทนากลุ่ม (Focus Group) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม หรือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research : PAR)

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ จำแนกตามรายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพของพ่อแม่สมมุติ เช่น ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. หรือผู้นำสตรี และชาวบ้านโดยทั่วไป

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของตำรวจที่ผ่านการฝึกหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท กับตำรวจที่ไม่ผ่านหลักสูตรนี้ เช่น บุคคลภายนอกที่บรรจุเข้ารับราชการตำรวจสายธุรการ สายปราบปราม สายสอบสวน

5. ควรมีการวิจัยติดตามศึกษาพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนนายร้อยตำรวจหรือติดตามผลข้อมูลสะท้อนกลับ หรือทัศนคติของพ่อแม่สมมุติ ที่ผ่านการเข้าร่วมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ชมดี. "การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- กิตติชัย การโสภาก. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการให้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จังหวัดอุดรธานี." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.
- คำแหง ธรรมนิยาย. รายงานการประเมินผล เรื่อง โครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท. วิทยาลัยการพัฒนาชุมชน กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน (เอกสารอัดสำเนา), 2544.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 2527.
- ชินรัตน์ สมสืบ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539.
- ไชยชนะ สุทธิวรชัย. "ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาลังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 2527.

- ทัตดาว ลออโรจน์วงศ์. รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินผลโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึก
รับใช้ประชาชนในชนบท. กลุ่มงานวิจัย กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย, 2531. (เอกสารอัดสำเนา)
- นवलละออ สุภาผล. "ผลและผลสะท้อนแห่งโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนใน
ชนบท." นครปฐม : โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2536.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. "กลวิธี แนวทางวิธีการส่งเสริมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา."
ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภการ
พิมพ์, 2527.
- ปธาน สุวรรณมงคล. ทัศนะบางประการในเรื่องสภาพตำบลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
พัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภการพิมพ์, 2527.
- ประเทือง สุขสุวรรณ. "การศึกษาการรับรู้และความคาดหวังของครูต่อสภาพแวดล้อมโรงเรียน
เอกชนในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม
ล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. การศึกษาปัจจัยที่ 5 ของชีวิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540
- พรทิพย์ อังกุลดี. "การมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมใน
จังหวัดราชบุรี." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์
สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. "นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปัจจุบัน." การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภการพิมพ์,
2527.

- มรกต ไสละบาท. "ภาพพจน์และความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ยุทธดุลย์ ตุลยลักษณ์. "ความคาดหวังในค่าตอบแทนและผลประโยชน์เกี่ยวกับของทหารกองประจำการในระหว่างประจำการ : ศึกษากรณีกองพลทหารม้าที่ 2 ในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2526.
- รัชนก โสภาศิต. "การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.
- รัฐศาสตร์ สิงห์เหลือง. "การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- รุ่งโรจน์ เรียมดี. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2538 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข). นครปฐม : โรงพิมพ์โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- _____ . การประเมินผลโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท. นครปฐม : โรงพิมพ์โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2541. (เอกสารอัดสำเนา)

สมภพ อาจชนะศึก. "การยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาระบบราชการของบุคลากรภาครัฐ". วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

สัมพันธ์ อุปลา. "การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.

เสน่ห์ จามริก. นโยบายในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี, 2527.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). ม.ป.ท., 2539.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค, 2542

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2542. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรินติ้ง, 2539.

สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : สำนักนิติธรรม, ม.ป.ป.

สำนักงานแผนงานและงบประมาณ. คู่มือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2536.

_____. "ความพึงพอใจและความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ." กรุงเทพฯ : กรมตำรวจ, 2539.

อคิน รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

Clay. Chambers English Dictionary. London : Bunny Soffolk, 1988.

Oxford University. The Oxford English Dictionary. 2 nd ed., Vol.5. Oxford, English :
Oxford University press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

ตารางที่ 6 สรุปลักษณะดำเนินการวิจัย

ตัวแปร	วัตถุประสงค์	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	สถิติ/การวิเคราะห์
1. การมีส่วนร่วม ของพ่อแม่สมมุติ - ด้านการตัดสินใจ - ด้านการวางแผน - ด้านการดำเนินงาน - ด้านติดตามและ ประเมินผล	1. เพื่อศึกษาการ มีส่วนร่วม ตามความคิด เห็นของพ่อแม่ สมมุติและ นัก- เรียนนายร้อย ตำรวจ.	- พ่อแม่สมมุติ - นักเรียนนาย ร้อยตำรวจ	- แบบสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม	- วิเคราะห์เนื้อหา - ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน- มาตรฐาน
2. ความคาดหวัง - ด้านการมีส่วน ร่วมของพ่อแม่ สมมุติ - ด้านการปฏิบัติ ตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	2. เพื่อศึกษาความ คาดหวังตาม ความคิดเห็น ของพ่อแม่ สมมุติ นักเรียน ตำรวจระดับผู้ บริหาร และ พัฒนาการ อำเภอ	- พ่อแม่สมมุติ - นักเรียนนาย ร้อยตำรวจ - ตำรวจระดับผู้ บริหาร - พัฒนาการ อำเภอ	- แบบสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม ปลายเปิด - แบบสัมภาษณ์ - แบบสัมภาษณ์	- วิเคราะห์เนื้อหา - วิเคราะห์เนื้อหา - วิเคราะห์เนื้อหา - วิเคราะห์เนื้อหา

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

พ.ต.อ.วีรพล ตูลวรรณนะ ผู้กำกับกร 1 กองบังคับการปกครอง
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พ.ต.ท.ณรงค์ ทรัพย์เย็น รองผู้กำกับการจราจร สถานีตำรวจภูธร
อำเภอเมืองนครปฐม

(เคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบท)

2. ผศ.บรรดล สุขปิติ สถาบันราชภัฏนครปฐม

3. นายทวีศักดิ์ นิตินาภรณ์ พัฒนาการอำเภอเมืองนครปฐม

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

**รายนามผู้ให้สัมภาษณ์
(พ่อแม่สมมุติ)**

1. นางสาวจิตรา	บุญปองหา	อำเภอกำแพงแสน
2. นายประจักษ์	ประพันธ์วิทยา	อำเภอกำแพงแสน
3. นายสมศักดิ์	เล่าทรัพย์	อำเภอกำแพงแสน
4. นายประทุม	วรรณษ์	อำเภอกำแพงแสน
5. นายเบิ้ม	จันคำปา	อำเภอกำแพงแสน
6. นายเสวียน	โสดานนท์	อำเภอกำแพงแสน
7. นายเฮงลิ้ว	ลิ่มสมบุญกุล	อำเภอกำแพงแสน
8. นายมณี	อ่อนศิริ	อำเภอกำแพงแสน
9. นายประสาน	สุขเกษม	อำเภอกำแพงแสน
10. นายทอด	พุกชน	อำเภอกำแพงแสน
11. นายเกษม	ขวัญสด	อำเภอกำแพงแสน
12. นางน้อม	ระทองเคน	อำเภอกำแพงแสน
13. นายออม	พันธ์มี	อำเภอดอนตูม
14. นายมงคล	ทวีพรอนันตชัย	อำเภอดอนตูม
15. นายอดิคม	พรเจริญกุล	อำเภอดอนตูม
16. นายสวัสดิ์	รุ่งเรืองศรี	อำเภอสามพราณ
17. นายพยุง	ปรางทอง	อำเภอสามพราณ
18. นายสนทัย	เลาหะบุตร	อำเภอสามพราณ
19. นายโยธิน	ทองอุทัย	อำเภอสามพราณ
20. นางสุวิน	นาคไร่ชิง	อำเภอสามพราณ
21. นายรัตนพล	ไชยเกตุ	อำเภอสามพราณ
22. นายสุรพล	ศรีเจริญ	อำเภอบางเลน
23. นายพิมพ์	พูนโคกหวาย	อำเภอบางเลน
24. นางก้าไล	โกฏหอม	อำเภอบางเลน
25. นายแผ้ว	จันทร์ทรงกลม	อำเภอบางเลน
26. นายสมนึก	เอี่ยมตลับใหญ่	อำเภอบางเลน
27. นายสง่า	ศรีเทียมทอง	อำเภอบางเลน

รายนามพ่อแม่สมมุติ (ต่อ)

28. นายอำนาจ	นราทอง	อำเภอบางเลน
29. นายประสิทธิ์	เพชรด้อม	อำเภอบางเลน
30. นางราตรี	อรรณันท์	อำเภอบางเลน

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์
(ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร)

1. พล.ต.ท.สุนทร นุชนารถ
ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
2. พล.ต.ต.อัมรินทร์ อัครวงษ์
ผู้บังคับการวิชาการ กองวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
3. พ.ต.อ.อารีย์ อ่อนชิต
รองผู้บังคับการปกครอง กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
4. พ.ต.ท.กิติเชษฐี เปรมสกุล
รองผู้กำกับการ 5 กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
5. พ.ต.ต.อดิศักดิ์ จันทร์สอน
ผู้บังคับกองร้อย งานปกครอง 6 กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์
(พัฒนาการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร)

1. นางไพเราะ รอยตระกูล	พัฒนาการอำเภอกำแพงแสน
2. นางบุญทิวี เสรีพิทยารัตน์	พัฒนาการอำเภอดอนตูม
3. นางวัฒนา ศรีทัศนีย์	พัฒนาการอำเภอสสามพราน
4. นายสิทธิรัตน์ มั่งอะนะ	พัฒนาการอำเภอบางเลน

ภาคผนวก ง

เครื่องมือในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ
เรื่อง
การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียน
นายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบท

คำอธิบาย

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้สำหรับพ่อแม่สมมุติ ที่เข้าร่วมโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 เป็นผู้ตอบ
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมและความคาดหวังตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบท เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง
3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 7 ข้อ
 - ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบท จำนวน 4 ข้อ
 - ตอนที่ 3 ความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ และการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จำนวน 2 ข้อ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง มา ณ โอกาสนี้ด้วย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกวิชาชีพประชาชนในชนบทอย่างแท้จริง

ร.ต.อ.หญิง กอบกาญจน์ จิตต์กระจ่าง
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของพ่อแม่สมมุติ ที่เข้าร่วมโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่สมมุติ

1. เพศ.....
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด.....
4. อาชีพ.....
5. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว.....
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน
7. สถานภาพหรือบทบาทในชุมชน.....

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท จำนวน 4 ข้อ

1. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชน ในชนบทได้อย่างไร

ประเด็นการสัมภาษณ์

- 1.1 ท่านทราบ หรือ รู้จักโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทได้อย่างไร (จากสื่อใด)
- 1.2 เหตุผลสำคัญที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ คือเหตุผลใด
- 1.3 ถ้าพัฒนาการอำเภอหรือโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ติดต่อให้ท่านเข้าร่วมโครงการอีกครั้ง ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมโครงการหรือไม่ อย่างไร
- 1.4 ท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการโดยตัวท่านเอง หรือปรึกษากับคนในครอบครัว หรือได้ปรึกษากับผู้ใดก่อน

2. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนตามโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท หรือไม่ อย่างไรบ้าง

ประเด็นการสัมภาษณ์

- 2.1 ท่านทราบวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ อย่างไร
- 2.2 ท่านเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ อย่างไร
- 2.3 ท่านได้เข้าร่วมประชุมกับทางพัฒนาการจังหวัด,อำเภอ หรือไม่ อย่างไร
- 2.4 ท่านได้เข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจบ้างหรือไม่ อย่างไร
- 2.5 ท่านได้ร่วมวางแผนกับทางพัฒนาการจังหวัด,อำเภอ หรือโรงเรียนนายร้อยตำรวจบ้างหรือไม่ อย่างไร
- 2.6 ก่อนที่ท่านจะรับนักเรียนนายร้อยตำรวจมาเป็นลูกบุญธรรม ท่านได้วางแผนกำหนดภารกิจที่จะมอบหมายให้ลูกบุญธรรมปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

3. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือร่วมปฏิบัติต่อลูกบุญธรรมของท่านหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นการสัมภาษณ์

- 3.1 การจัดหาอาหารให้ลูกบุญธรรม
- 3.2 การจัดการทางด้านที่พักอาศัย
- 3.3 การฝึกการใช้แรงงานกายให้ลูกบุญธรรม ซึ่งเป็นงานภายในบ้าน เช่น ล้างจาน, ถูบ้าน เป็นต้น
- 3.4 การฝึกการใช้แรงงานกายให้ลูกบุญธรรม ซึ่งเป็นงานด้านการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติ เช่น รดน้ำต้นไม้, พรวนดิน, เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น
- 3.5 การให้ความรู้ในทางอาชีพที่พ่อแม่สมมุติประกอบอาชีพนั้น
- 3.6 การพาลูกบุญธรรมไปดูงาน เช่น งานของคณะกรรมการหมู่บ้าน, สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.7 การพาลูกบุญธรรมไปแนะนำให้เพื่อนบ้าน หรือคนในชุมชน รู้จัก
- 3.8 การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาในฐานะพ่อแม่
- 3.9 การให้ความรู้หรือถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น
- 3.10 การให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชาวบ้านในชนบท

4. ท่านได้ติดตามประเมินผลนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้ามาอยู่ร่วมกับท่านหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นการสัมภาษณ์

- 4.1 ท่านมีส่วนที่จะประเมินผลการฝึกงานของลูกบุญธรรมของท่านหรือไม่ อย่างไร
- 4.2 หลังจากเสร็จสิ้นโครงการท่านได้ติดต่อกับลูกบุญธรรมของท่านหรือไม่ อย่างไร
- 4.3 ลูกบุญธรรมของท่านได้ติดต่อกลับมา หรือส่งข่าว หรือมาเยี่ยมเยียนท่านบ้างหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ 3 ความคาดหวังของพ่อแม่สมมุติ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติและการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ของนักเรียนเรียนนายร้อยตำรวจ

1. ท่านมีความคาดหวังหรือต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึก
รับใช้ประชาชนในชนบท ในประเด็นใดเพิ่มขึ้นหรือนอกเหนือจากที่เคยเป็นอยู่บ้าง
 - 1.1 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ
 - 1.2 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน
 - 1.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ
 - 1.4 การมีส่วนร่วมด้านติดตามประเมินผล
2. ท่านมีความคาดหวังอยากให้ลูกบุญธรรมของท่านเป็นคนอย่างไร เมื่อลูกบุญธรรมของท่านได้
ผ่านการเข้าร่วม ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เป็นที่
เรียบร้อยแล้ว
3. ข้อเสนอแนะ
 - ต่อโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
 - ต่อพ่อแม่สมมุติ
 - ต่อนักเรียนนายร้อยตำรวจ

แบบสัมภาษณ์ตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
เรื่อง
การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียน
นายร้อยตำรวจฝึกอบรมประชาชนในชนบท

คำอธิบาย

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้สำหรับตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกอบรมประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 เป็นผู้ตอบ
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมและความคาดหวังตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกอบรมประชาชนในชนบท เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง
3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 6 ข้อ
 - ตอนที่ 2 ความคาดหวังของตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติและการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มา ณ โอกาสนี้ด้วย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกอบรมประชาชนในชนบทอย่างแท้จริง

ร.ต.อ.หญิง กอบกาญจน์ จิตต์กระจ่าง
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 เกี่ยวกับความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

1. ตำแหน่ง.....
2. อายุตัว.....ปี
3. อายุราชการ.....ปี
4. ระดับการศึกษาสูงสุด.....
5. ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ.....
6. หน้าที่รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องกับโครงการ.....

ตอนที่ 2 ความคาดหวังของตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ และการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

1. ท่านคาดหวังหรือปรารถนาให้พ่อแม่สมมุติเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างไรบ้าง ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ที่จะเกิดประโยชน์ต่อหลักสูตรอย่างแท้จริง
2. ท่านคาดหวังหรือปรารถนาให้พ่อแม่สมมุติเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนอย่างไรบ้าง ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ที่จะเกิดประโยชน์ต่อหลักสูตรอย่างแท้จริง
3. ท่านคาดหวังหรือปรารถนาให้พ่อแม่สมมุติเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือปฏิบัติอย่างไรบ้าง ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ที่จะเกิดประโยชน์ต่อ หลักสูตรอย่างแท้จริง
4. ท่านคาดหวังหรือปรารถนาให้พ่อแม่สมมุติเข้ามา มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ใดบ้าง ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ที่จะเกิดประโยชน์ต่อ หลักสูตรอย่างแท้จริง

5. ท่านมีความคาดหวังหรือมีความต้องการให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นคนอย่างไร
เมื่อผ่านการเข้าร่วมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท เป็นที่เรียบร้อย
แล้ว

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ต่อโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

6.2 ต่อพ่อแม่สมมุติ

6.3 ต่อนักเรียนนายร้อยตำรวจ

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน
เรื่อง
การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียน
นายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท

คำอธิบาย

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้สำหรับเจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 เป็นผู้ตอบ
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมและความคาดหวังตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง
3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 8 ข้อ
 - ตอนที่ 2 ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติและการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง มา ณ โอกาสนี้ด้วย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบทอย่างแท้จริง

ร.ต.อ.หญิง กอบกาญจน์ จิตต์กระจ่าง
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 เกี่ยวกับความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของตำรวจระดับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

1. เพศ.....
2. ตำแหน่ง.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. อายุตัว.....ปี
5. อายุราชการ.....ปี
6. ระดับการศึกษาสูงสุด.....
7. ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ.....
8. หน้าที่รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องกับโครงการ.....

ตอนที่ 2 ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ และการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

1. ท่านคาดหวังหรือปรารถนาให้พ่อแม่สมมุติเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจอะไรบ้าง ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ที่จะเกิดประโยชน์ต่อหลักสูตรอย่างแท้จริง
2. ท่านคาดหวังหรือปรารถนาให้พ่อแม่สมมุติเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนอย่างไรบ้าง ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ที่จะเกิดประโยชน์ต่อหลักสูตรอย่างแท้จริง
3. ท่านคาดหวังหรือปรารถนาให้พ่อแม่สมมุติเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือปฏิบัติอย่างไรบ้าง ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ที่จะเกิดประโยชน์ต่อ หลักสูตรอย่างแท้จริง
4. ท่านคาดหวังหรือปรารถนาให้พ่อแม่สมมุติเข้ามามี ส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่งไรบ้าง ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ที่จะเกิดประโยชน์ต่อหลักสูตรอย่างแท้จริง

5. ท่านมีความคาดหวังหรือมีความต้องการให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นคนอย่างไร
เมื่อผ่านการเข้าร่วมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท เป็นที่เรียบร้อย
แล้ว

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ต่อนักเรียนนายร้อยตำรวจ

6.2 ต่อโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

6.3 ต่อพ่อแม่สมมุติ

แบบสอบถามนักเรียนนายร้อยตำรวจ
เรื่อง
การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียน
นายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจที่ฝึกงานตามโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท รุ่นที่ 15 เป็นผู้ตอบ
 2. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมและความคาดหวังตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง
 3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท จำนวน ๖ ข้อ
 - ตอนที่ 3 ความคาดหวังของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติและการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน ๖ ข้อ
 4. โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อคำถามและโปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ตามความคิดเห็นและความคาดหวังของท่าน เพื่อให้ผลการวิจัยนี้มีผลสรุปที่เชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาจะไม่มีผลกระทบต่อผู้หนึ่งผู้ใด ขอให้ท่านตอบอย่างอิสระ
- ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง มา ณ โอกาสนี้ด้วย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทอย่างแท้จริง

ร.ต.อ.หญิง กอบกาญจน์ จิตต์กระจ่าง
นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน และตอบคำถามที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
		[] [] [] 1 2 3
1	อายุปี	[] [] 4 5
2	ภูมิลำเนา (จังหวัด) ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ☐ 1. กรุงเทพฯ ☐ 2. ต่างจังหวัด อยู่ในเขตเทศบาล ☐ 3. ต่างจังหวัดอยู่นอกเขตเทศบาล	[] 6
3	อาชีพของผู้ปกครอง ☐ 1. รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย ☐ 3. รัฐวิสาหกิจ ☐ 4. รับราชการ ☐ 5. เกษตรกร ☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....	[] 7
4	รายได้ต่อเดือน ของครอบครัวนักเรียนนายร้อยตำรวจ ☐ 1. ต่ำกว่า 8,000 บาท ☐ 2. 8,001 - 15,000 บาท ☐ 3. 15,001-22,000 บาท ☐ 4. มากกว่า 22,000 บาท	[] 8
5	อาชีพหลักของครอบครัวพ่อแม่สมมติ ☐ 1. รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย ☐ 3. เกษตร (ระบุ)..... ☐ 4. อื่นๆ (ระบุ).....	[] 9
6	ที่อยู่ของพ่อแม่สมมติ ☐ 1. อำเภอกำแพงแสน ☐ 2. อำเภอดอนตูม ☐ 3. อำเภอสามพราน ☐ 4. อำเภอบางเลน	[] 10

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมติ ตามหลักสูตร
นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามในด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของท่านว่า จากการที่ท่านไปฝึกงาน
ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท กับพ่อแม่สมมติ เป็นเวลา 2
สัปดาห์ พ่อแม่สมมติมีส่วนร่วมหรือปฏิบัติต่อท่านอยู่ในระดับใด แล้วใส่เครื่องหมาย / ในช่อง
ระดับความคิดเห็น โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมหรือการปฏิบัติของพ่อแม่สมมติ ตามความคิดเห็นของท่าน
อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมหรือการปฏิบัติของพ่อแม่สมมติ ตามความคิดเห็นของท่าน
อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมหรือการปฏิบัติของพ่อแม่สมมติ ตามความคิดเห็นของท่าน
อยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมหรือการปฏิบัติของพ่อแม่สมมติ ตามความคิดเห็นของท่าน
อยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมหรือการปฏิบัติของพ่อแม่สมมติ ตามความคิดเห็นของท่าน
อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมติ ต่อหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
0	พ่อแม่สมมติให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่พ่อแม่สมมติ ประกอบอาชีพ...../...	[]

การแปลความหมาย ท่านมีความคิดเห็นว่า พ่อแม่สมมติมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่
พ่อแม่สมมติประกอบอาชีพ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติต่อหลักสูตร
นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

ข้อ	การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ต่อหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
	<u>การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ</u>						
1	พ่อแม่สมมุติทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ.....						[] 11
2	พ่อแม่สมมุติตัดสินใจรับท่านเป็นบุตรบุญธรรม ด้วยความสมัครใจ						[] 12
	<u>การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน</u>						
1	พ่อแม่สมมุติรับทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นอย่างดี						[] 13
2	พ่อแม่สมมุติได้วางแผนกำหนดภารกิจการทำงาน ของท่านไว้ล่วงหน้า						[] 14
	<u>การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน</u>						
1	พ่อแม่สมมุติให้ความสะดวกแก่ท่านในเรื่อง ที่พักอาศัย						[] 15
2	พ่อแม่สมมุติหุงหาอาหารให้ท่าน						[] 16
3	พ่อแม่สมมุติเป็นผู้ล้างจานเมื่อท่านทานอาหารแล้ว						[] 17
4	พ่อแม่สมมุติฝึกให้ท่านใช้แรงงานกาย ซึ่งเป็นงาน ภายในบ้าน เช่น ถูบ้าน, ล้างจาน เป็นต้น.....						[] 18
5	พ่อแม่สมมุติให้ความรู้หรือสอนวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับ การประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติ.....						[] 19

ข้อ	การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ต่อหลักสูตร นักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
6	พ่อแม่สมมุติฝึกให้ท่านปฏิบัติงานในอาชีพที่พ่อแม่ สมมุติประกอบอาชีพ						[] 20
7	พ่อแม่สมมุติพาท่านไปแนะนำให้รู้จักเพื่อนบ้าน และผู้นำชุมชน						[] 21
8	พ่อแม่สมมุติพาท่านไปดูงานของ อบต. หรือ หน่วยงานในชุมชน						[] 22
9	พ่อแม่สมมุติให้คำแนะนำและคำปรึกษาในเรื่อง ต่างๆ ในฐานะพ่อแม่						[] 23
10	พ่อแม่สมมุติถ่ายทอดความรู้หรือพาไปเรียนรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น						[] 24
11	พ่อแม่สมมุติเล่าถึงวิถีชาวบ้านในชนบท						[] 25
<u>การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล</u>							
1	พ่อแม่สมมุติมีส่วนในการตัดสินใจว่าท่านสมควร ผ่านหลักสูตร						[] 26
2	พ่อแม่สมมุติเคยเขียนจดหมาย หรือติดต่อกับท่าน เมื่อท่านจบหลักสูตรมาแล้ว						[] 27

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ

ข้อที่	Scale Mean if Item	Scale Variance If Item	Corrected Item Total	Alpha if item
1.	61.4667	68.0506	.4416	.8608
2.	60.9667	66.9989	.6112	.8529
3.	61.5333	69.6368	.4856	.8586
4.	62.0667	69.7195	.4674	.8592
5.	60.7333	71.5816	.3780	.8626
6.	60.7333	73.1678	.2272	.8680
7.	61.3333	71.4023	.3194	.8651
8.	61.3333	67.2644	.6223	.8528
9.	61.0667	67.3057	.6191	.8529
10.	61.3333	65.3333	.6980	.8487
11.	61.9333	62.8230	.6573	.8496
12.	61.5333	69.2920	.5129	.8575
13.	61.4667	67.5678	.6666	.8518
14.	61.3667	66.6540	.6930	.8501
15.	61.2667	70.0644	.3687	.8636
16.	61.1000	70.0931	.4227	.8610
17.	61.9667	69.0678	.2688	.8743

Reliability Coefficients

N of cases = 30.0

N of Item = 17

Alpha = .8656

ภาคผนวก จ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ

เรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ
ตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายข้อ ของความคิดเห็น นักเรียนนายร้อยตำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามหลักสูตรนักเรียน นายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ			
- พ่อแม่สมมุติทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ก่อนตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ	3.62	0.87	มาก
- พ่อแม่สมมุติตัดสินใจรับท่านเป็นบุตรบุญธรรมด้วยความสมัครใจ	4.09	0.91	มาก
การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน			
- พ่อแม่สมมุติรับทราบวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี	3.25	0.85	ปานกลาง
- พ่อแม่สมมุติได้วางแผนกำหนดภารกิจการทำงานของท่านไว้ล่วงหน้า	2.31	0.85	น้อย
การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน			
- พ่อแม่สมมุติให้ความสะดวกแก่ท่านในเรื่องที่พักอาศัย	4.89	0.40	มากที่สุด
- พ่อแม่สมมุติจัดหาอาหารให้ท่าน	4.82	0.50	มากที่สุด
- พ่อแม่สมมุติฝึกให้ท่านใช้แรงงานกาย ซึ่งเป็นงานภายในบ้าน เช่น ปลูกบ้าน, ล้างจาน เป็นต้น	4.44	0.82	มาก
- พ่อแม่สมมุติให้ความรู้หรือสอนวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของพ่อแม่สมมุติ	4.67	0.61	มากที่สุด
- พ่อแม่สมมุติฝึกให้ท่านปฏิบัติงานในอาชีพที่พ่อแม่สมมุติประกอบอาชีพ	4.67	0.68	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สมมุติ ตามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยตำรวจ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
- พ่อแม่สมมุติพาท่านไปแนะนำให้รู้จักเพื่อนบ้านและผู้นำชุมชน	4.62	0.66	มากที่สุด
- พ่อแม่สมมุติพาท่านไปดูงานของ อบต. หรือหน่วยงานในชุมชน	4.22	0.94	มาก
- พ่อแม่สมมุติให้คำแนะนำและคำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ในฐานะพ่อแม่	4.47	0.79	มาก
- พ่อแม่สมมุติถ่ายทอดความรู้หรือพาไปเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น	4.47	0.76	มาก
- พ่อแม่สมมุติเล่าถึงวิถีชีวิตชาวบ้านในชนบท	4.59	0.71	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล			
- พ่อแม่สมมุติมีส่วนในการตัดสินใจว่าท่านสมควรผ่านหลักสูตร	3.99	0.89	มาก
- พ่อแม่สมมุติได้เซ็นสมุดบันทึกการทำงานประจำวันของท่านทุกวัน	4.18	0.82	มาก
- พ่อแม่สมมุติเคยเขียนจดหมายหรือติดต่อกับท่านเมื่อท่านจบหลักสูตรมาแล้ว	3.15	1.33	ปานกลาง

ภาคผนวก ช

เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ทม (นฐ) 1109/313-315

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

13 กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน

ด้วย ร.ต.อ.หญิง กอบกาญจน์ จิตต์กระจ่าง นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลป
ากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อย
ตำรวจฝึกประจำ ประชาชนในชนบท” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ
เป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.(034) 243435, 218788

(สำเนา)

ที่ ทม (นฐ) 1109/560-572

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

5 มีนาคม 2544

เรื่อง ขอสัมภาษณ์

เรียน

ด้วย ร.ต.อ.หญิง กอบกาญจน์ จิตต์กระจ่าง นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลป
ากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อย
ตำรวจฝึกรับใช้ ประชาชนในชนบท" มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับการมีส่วน
ร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เพื่อ
ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย จึงขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านโปรดให้สัมภาษณ์แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.(034) 243435, 218788

(สำเนา)

ที่ ทม (นรฐ) 1109/573

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

6 มีนาคม 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ด้วย ร.ต.อ.หญิง กอบกาญจน์ จิตต์กระจ่าง นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลป
ากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อย
ตำรวจฝึกรับใช้ ประชาชนในชนบท" มีความประสงค์จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนนายร้อย
ตำรวจ ในหน่วยงานของท่านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคาดหวัง ตามหลักสูตรนักเรียนนาย
ร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้งให้นักเรียนนายร้อยตำรวจทราบ เพื่อขอ
ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

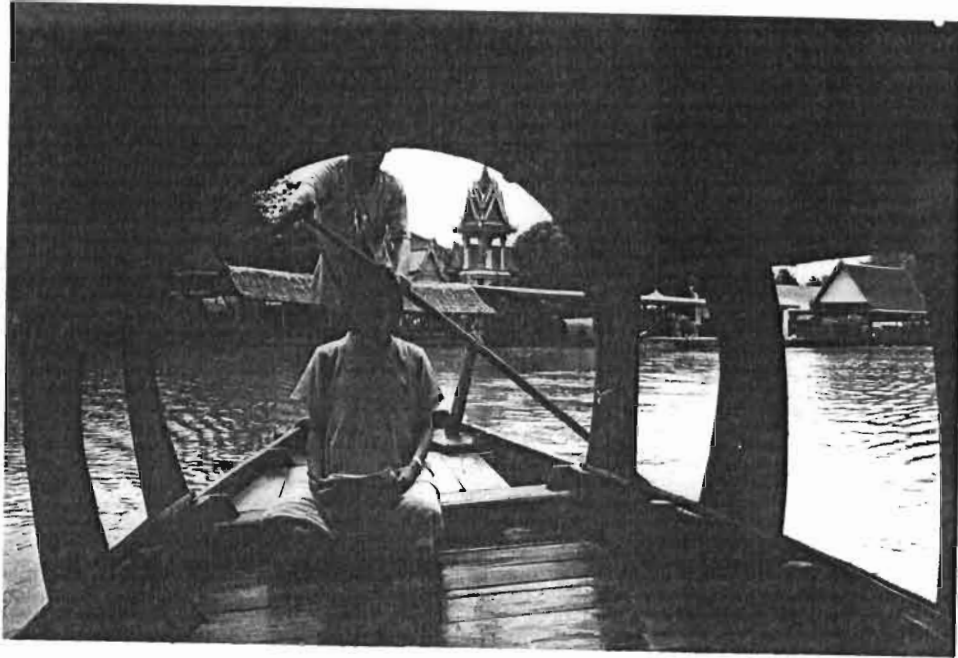
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขาธิการบัณฑิตวิทยาลัย

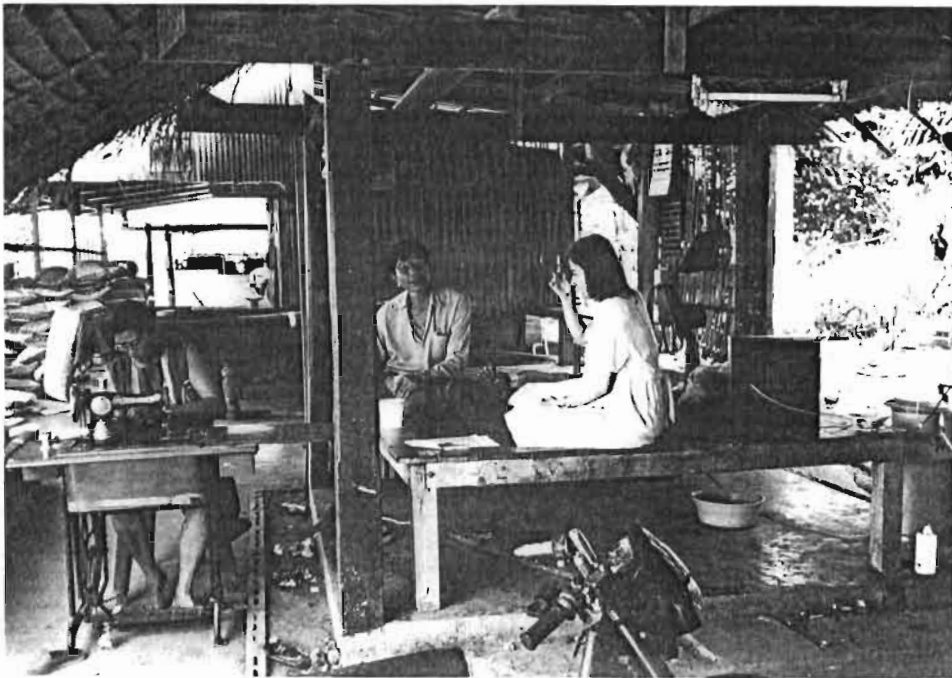
นครปฐม โทร.(034) 243435, 218788

ภาคผนวก ซ

ภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาพการเดินทางไปสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ
ต.ลำพญา อ.บางเลน จ.นครปฐม

ภาพการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ

ภาพการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ

ภาพการสัมภาษณ์พ่อแม่สมมุติ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ร.ต.อ.หญิง กอบกาญจน์ จิตต์กระจ่าง
ที่อยู่	570 ถนนบรรเจิดใจราช ตำบลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
ที่ทำงาน	ตำรวจภูธรภาค 7 ถนนขวาทระ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ (034) 280386
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2534	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) วิชาเอกการวัดผลการศึกษา วิชาโท คอมพิวเตอร์ศึกษา จากวิทยาลัยครูนครปฐม
พ.ศ. 2539	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกคอมพิวเตอร์ศึกษา จากสถาบันราชภัฏนครปฐม
พ.ศ. 2544	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2535	อาจารย์ 1 ระดับ 3 วิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2537	เข้ารับราชการตำรวจ ยศ ร้อยตำรวจตรี ตำแหน่งรองสารวัตร งาน 3 กองกักการ 1 กองบังคับการอำนวยการ สังกัดสำนักงาน กรมตำรวจ
พ.ศ.2539	รับพระราชทานยศ ร้อยตำรวจโท
พ.ศ.2542	รับพระราชทานยศ ร้อยตำรวจเอก
พ.ศ.2544	ได้รับการแต่งตั้ง ตำแหน่ง รองสารวัตร งาน 2 กองกักการ 1 กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 7